

Pääluokka 30

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

Selvitysosa:

Toimialan toimintaympäristö

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan toiminnalla turvataan kotimaisen ruuan tuotanto ja uusiutuvien luonnonvarojen kestävä käyttö sekä luodaan edellytyksiä niihin perustuville elinkeinoille ja hyvinvoinnille. Maa- ja metsätalousministeriön toimialaan vaikuttaminen tapahtuu pitkälti EU-politiikkojen, säädösvalmistelun sekä tulosohjauksen ja kehittämistoimenpiteiden kautta.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan elinkeinot ovat merkittäviä uusiutuvien luonnonvarojen käyttäjiä. Ilmastonmuutos, luonnonvarojen määrä, saatavuus ja laatu, energian tuotantotavat ja puhtaan veden riittävyys vaikuttavat olennaisesti myös ministeriön toimialaan. Tulevaisuudessa tärkeinä haasteina säilyvät ilmastonmuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen. Ne edellyttävät ratkaisuja, jotka vaikuttavat maataloustuotantoon, tuotantotekniikoihin ja -tapoihin, maankäyttöön ja energian kulutukseen. Aktiivisilla, toteuttamiskelpoisilla ja kustannustehokkailla ilmastonmuutoksen hillintä- ja sopeutumistoimilla voidaan luoda uusia mahdollisuuksia myös liiketoiminnalle. Maa- ja metsätalousministeriö koordinoi ilmastonmuutokseen sopeutumista kansallisesti.

Toimialan menestyminen perustuu korkeatasoiseen ja laaja-alaiseen osaamiseen sekä innovaatioiden nopeaan hyödyntämiseen uusiutuvien luonnonvarojen kestävässä käytössä, uusiutuvan energian tarjoamisessa mahdollisuuksissa sekä ilmastonmuutokseen sopeutumisessa ja hillitsemisessä. Hallinnonalan tutkimus tuottaa ennakoivasti tietoa, osaamista ja innovaatioita päätöksenteon tueksi, elinkeinojen kilpailukyvyyn kehittämiseksi ja hyvinvoinnin edistämiseksi.

Ruokaketjun pidentyminen lisää elintarviketurvallisuusriskejä. Kuluttajat haluavat enemmän ja varmistettua tietoa ruuan alkuperästä ja tuotantotapojen vastuullisuudesta. Hyvä ravitsemus edistää terveyttä. Terveellinen ruokavalio sisältää tarvittavat ravintoaineet ja sopivasti energiaa. Ruuan terveysvaikutuksista, maataloustuotannon ympäristövaikutuksista sekä muista vastuullisuusnäkökulmista kiinnostuneiden kuluttajien määrä on jatkuvasti kasvanut. Luomu- ja lähiruoka ovat lisänneet suosiotaan. Ruokaketjun toiminta ja ruuan jatkojalostus perustuvat suurelta osin kotimaisten raaka-aineiden käytölle. Ruuan alkuperä tunnetaan mahdollisimman hyvin, kun ruuantuotanto säilyy lähellä. Kotimaisen ruuan tuotannon turvaamiseksi maatalouden kannattavuuden, kilpailukyvyyn sekä rakenne- ja tuottavuuskehityksen ylläpitäminen on tärkeää. Sektorin kannalta on myös välttämätöntä saada uusia yrittäjiä alalle. Riittävät investoinnit ja osaamisen kehittäminen parantavat tuotannon tehokkuutta ja luonnonvarojen kestävää käyttöä.

Ministeriön hallinnonalan toiminnalla luodaan edellytyksiä biotalouden kehittymiselle edistämällä uusiutuvien luonnonvarojen kestävää käyttöä ja kilpailukykyistä elinkeinotoimintaa. Maa- ja metsätalousministeriön tavoitteena on kehittää hajautettua biotaloutta, jonka ratkaisulla on mahdollista parantaa alueellista energia- ja ravinneomavaraisuutta sekä edistää energia- ja materiaalitehokkuutta. Hajautetuissa ratkaisuissa raaka-aineet hyödynnetään usein lähellä tuotantopaikkaa, jolloin toiminnasta saatavat hyödyt jäävät alueelle. Ravinteiden käyttöä voidaan tehostaa erilaisilla suljetun kierron toimilla, mikä vähentää riippuvuutta tuontiravinteista ja edistää samalla ympäristö- ja ilmastohyötyjä. Alueellista energiaomavaraisuutta ja huoltovarmuutta on mahdollista lisätä käyttämällä maaseudun monipuolisia raaka-aineiden lähteitä energian tuottamiseen. Ympäristöön ja luonnonvaroihin liittyvät palvelut luovat maaseudulle uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja lisäävät alueiden elinvoimaisuutta ja monipuolistavat toimeentulomahdollisuuksia. Kustannustehokkaiden hajautettujen ratkaisujen aikaansaaminen vaatii toimivien markkinoiden luomista, lainsäädännöllisten ja muiden esteiden poistamista, raaka-aineiden

tuotantopaikkojen selvittämistä, prosessointia markkinoitavaan muotoon sekä logistiikan ja hyödyntämispaikkojen optimointia.

Ympäristöön, luonnonvaroihin ja ruokaketjuun liittyvien hajautettujen prosessien ja tehokkaiden palveluiden kehittäminen edellyttää hyvin toimivaa logistiikkaa ja tietovarantojen hallintaa. Paikkatiedon ja paikantamisen kytkeminen kiinteäksi osaksi tuotanto- ja palveluprosesseja luo merkittäviä kehittämismahdollisuuksia kaikilla toimialoilla.

Toimialan ympäristövaikutukset

Euroopan unioni on sitoutunut yksipuolisesti vähentämään 20 prosentilla kasvihuonekaasupäästöjä vuoden 1990 tasosta vuoteen 2020 mennessä. Suomen maataloussektorille asetetun tavoitteen mukaan kasvihuonepäästöjen tulee olla 13 prosenttia alemmat vuonna 2020 kuin vuonna 2005. Metsien ja maankäytön merkitys ilmaston muutoksen hillinnässä on kasvanut edelleen. Energian riittävyys on haaste, joka vaatii energiansäästötoimia sekä energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian lisäämistä. EU on sitoutunut kasvattamaan uusiutuvan energian osuutta 20 prosenttiin koko unionin alueella vuoteen 2020 mennessä. Suomen vastuulla on lisätä uusiutuvan energian käyttöä nykyisestä 28,5 prosentista 38 prosenttiin. Uusiutuvan energian velvoitepaketin (2010) mukaan metsähakkeen energiakäyttötavoite on 13,5 milj. kuutiometriä vuonna 2020. Vuonna 2013 metsähaketta käytettiin energiaksi 8,9 milj. kuutiometriä.

Euroopan unionin komissio antoi tammikuussa 2014 ehdotuksensa ilmasto- ja energiapolitiikan tavoitteista vuodelle 2030. Komissio ehdottaa EU:n vuoden 2030 päästövähennystavoitteeksi 40 prosenttia vuoden 1990 tasoon verrattuna. Komission lähtökohtana on yleisen päästövähennystavoitteen jakaminen päästökaupan ja ei-päästökauppasektorin (mm. maatalous) välillä vastaavalla tavalla kuin tälläkin hetkellä. Tämän mukaisesti päästökaupan vuoden 2030 tavoitteeksi tulisi 43 prosentin vähennys verrattuna vuoteen 2005 ja ei-päästökauppasektorille vastaavasti 30 prosentin vähennystavoite vuoteen 2005 verrattuna. Uusiutuvan energian osalta komissio ehdottaa koko EU:n tasolla vähintään 27 prosentin sitovaa tavoitetta. Metsien ja maankäytön rooli tulevien päästösitoumusten osalta edellyttää jatkotarkasteluja.

Maataloussektorin päästöt (pl. maankäyttö ja energia) ovat noin 9 prosenttia Suomen kasvihuonekaasupäästöistä. Maatalouden päästöjä vähennetään useiden erilaisten toimenpiteiden avulla, mutta vähennysten aikaansaaminen on vaikeaa ja kallista verrattuna muihin sektoreihin. Merkittävien päästövähennysten aikaansaaminen tarkoittaisi kotimaisen maataloustuotannon vähentämistä, elintarviketuotannon kasvua ja siten tuotannon kasvihuonekaasupäästöjen siirtymistä muualle. Metsät ja maankäyttösektori on nettonielu, joka sitoo noin 30—50 prosenttia muiden sektoreiden päästöistä. Kestävän metsätalouden harjoittaminen tuottaa merkittäviä ilmastohyötyjä.

Vesien hyvän tilan saavuttamiseksi ravinne-, kiintoaine- ja maaperän happamuudesta aiheutuvaa kuormitusta on edelleen vähennettävä. Laaja-alaisin vesiensuojeluongelma on ravinnekuormituksesta aiheutuva rehevöityminen. Suomen osuus Itämeren fosfori- ja typpikuormituksesta on noin 15 % luonnonhuuhtouma mukaan lukien. Itämeren koko ravinnekuormituksesta Suomen maatalouden osuus on fosforin ja typen osalta vajaat 8—9 %. Vesien tilaa parannetaan vesien- ja merenhoitosuunnitelmien mukaisin toimenpitein sekä EU:n Itämeristrategian puitteissa.

Uudistuvat tukijärjestelmät

Kaikki merkittävät maatalouden ja kalatalouden EU:n ja kansalliset tukijärjestelmät uudistuvat vuonna 2015. Silloin otetaan käyttöön CAP2020-uudistuksen yhteydessä sovittu suorien tukien järjestelmä sekä rahoituskauden 2014—2020 Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma ja elinkeinokalatalouden toimintaohjelma. Myös EU:n valtiontuen suuntaviivat rahastokaudelle 2014—2020 uudistettiin vuonna 2014, minkä seurauksena kansalliset tukijärjestelmät muutetaan vastaamaan uusia suuntaviivoja.

EU:n rahoituskehyskauden 2014—2020 ohjelmat

Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto (maaseuturahasto) sekä Euroopan meri- ja kalatalousrahasto ovat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013 mukaisia

Euroopan rakenne- ja investointirahastoja (jäljempänä ERI-rahastot). ERI-rahastojen varoilla edistetään EU:n älykästä, kestäväää ja osallistavaa kasvua koskevia tavoitteita Suomen ja EU:n komission välisen kumppanuussopimuksen mukaisesti viiden ohjelman kautta, jotka ovat valtion talousarviossa pääluokassa 30 olevien Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman ja Euroopan meri- ja kalatalousrahaston toimintaohjelman lisäksi pääluokassa 32 oleva Suomen rakennerahasto-ohjelma sekä valtion talousarvion ulkopuolella olevat Ahvenanmaan maaseudun kehittämisohjelma ja rakennerahasto-ohjelma.

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2014—2020

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma (jäljempänä maaseutuohjelma) on myös yksi hallinnonalan päärahoitusvälineistä, jonka varoin ohjelmakaudella 2014—2020 rahoitettavaksi valitut toimenpiteet edistävät seuraavia strategisia painopisteitä:

- 1) Edistetään biotaloutta ja sen osana maataloutta harjoitetaan taloudellisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestäväällä ja eettisesti hyväksyttävällä tavalla.
- 2) Monipuolistetaan maaseudun elinkeinoja ja parannetaan työllisyyttä kehittämällä yritysten kilpailukykyä, uutta yrittäjyyttä ja yritysten verkostoitumista.
- 3) Lisätään maaseudun elinvoimaa ja elämänlaatua vahvistamalla paikallista omaehtoista toimintaa.

Maaseutuohjelman rahoitusta on valtion talousarviossa kahdella politiikkasektorilla (maaseudun kehittäminen sekä maa- ja elintarviketalous). Maaseutuohjelmaa varten on käytettävissä koko ohjelmakauden 2014—2020 aikana noin 5,6 mrd. euroa julkista rahoitusta. Kun yksityisen rahoituksen määrä on noin 1,8 mrd. euroa, maaseutuohjelman kokonaiskustannukset arvioidaan noin 7,4 mrd. euroksi. Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahasto) rahoitusosuus on koko ohjelmassa 42 prosenttia julkisesta rahoituksesta. Lisäksi maaseutuohjelman yhteydessä ilmoitettava kansallinen lisärahoitus on noin 2,6 mrd. euroa.

Maaseutuohjelmassa rahoitettavat toimenpiteet ja niihin käytettävissä oleva julkinen rahoitus sekä sen yhteydessä ilmoitettava kansallinen lisärahoitus on Suomen ohjelmaesityksen mukaan momenteittain alustavasti seuraava, milj. euroa:

Toimenpiteet	Ohjelmakausi 2007—2013 ¹	Ohjelmakausi 2014—2020				
		Käytettävissä oleva julkinen rahoitus				Kansallinen lisärahoitus
		EU	Valtio	Muu kansallinen	Yhteensä	
Nuorten viljelijöiden tilanpidon aloitustuki sekä maatalouden investoinnit (30.10.40)	291	171	236	-	407	242 ²
Korkotuki tilanpidon aloittamiseen ja maatalouden investointeihin (30.10.41)	-	-	-	-	-	481 ³
Eläinten hyvinvointikorvaukset (30.10.43)	126	192	266	-	458	-
Yritys- ja hanketuet sekä tekninen apu (30.10.64)	954	416	501	74	991	-
Ympäristökorvaukset, luonnonmukainen tuotanto, neuvonta (uusi) ja ei-tuotannolliset investoinnit (30.20.43)	2 388	820	1 132	-	1 952	-
Luonnonhaittakorvaukset (30.20.44)	2 948	760	1 050	-	1 810	1 924
Yhteensä	6 707	2 359	3 185	74	5 618	2 647

¹⁾ Sisältää vain ohjelmakauden 2007—2013 EU-osarahoitteiset toimenpiteet ja niiden julkisen rahoituksen.

²⁾ Rahoitetaan Makerasta.

³⁾ Korkotuesta arvioidaan noin 210 milj. euroa toteutuvan menoina ohjelmakauden 2014—2020 aikana, loppu sen jälkeen.

Valtioneuvosto hyväksyi Suomen ohjelmaesityksen 24.4.2014. Euroopan komission hyväksyntä saataneen syksyn 2014 aikana.

Maaseutuohjelman toimenpiteillä edistetään horisontaalisesti innovointia, ympäristöä sekä ilmastonmuutoksen lieventämistä ja siihen sopeutumista koskevia tavoitteita sekä niiden lisäksi kaikkia Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 1305/2013 maaseudun kehittämiseksi asetettuja prioriteetteja, jotka ovat seuraavat:

- Prioriteetti 1: Tietämyksen siirron ja innovaatioiden edistäminen maa- ja metsätaloudessa sekä maaseudulla.
- Prioriteetti 2: Maatilojen elinkelpoisuuden ja kilpailukyvyn parantaminen kaikenlaisessa maataloudessa kaikilla alueilla sekä innovatiivisen maatilateknologian ja kestävän metsänhoidon edistäminen.
- Prioriteetti 3: Elintarvikeketjun organisoitumisen edistäminen mukaan lukien maataloustuotteiden jalostus ja kaupan pitäminen, eläinten hyvinvointi ja maatalouden riskienhallinta.
- Prioriteetti 4: Maa- ja metsätalouteen liittyvien ekosysteemien ennallistaminen, säilyttäminen ja parantaminen.
- Prioriteetti 5: Voimavarojen tehokkaan käytön sekä vähähiiliseen ja ilmastoa säästävään talouteen siirtymisen edistäminen maatalous-, elintarvike- ja metsäsektoreilla.
- Prioriteetti 6: Sosiaalisen osallisuuden, köyhyyden vähentämisen ja taloudellisen kehityksen edistäminen maaseudulla.

Elinkeinokalatalouden toimintaohjelma

Vuoden 2014 aikana valmistellaan ja lähetetään Euroopan komissiolle hyväksyttäväksi Euroopan meri- ja kalatalousrahaston Suomen toimintaohjelma vuosille 2014—2020. Toimintaohjelma on jatkoa Suomen elinkeinokalatalouden toimintaohjelmalle 2007—2013, johon verrattuna uusi ohjelma on laajempi kattaen elinkeinokalatalouden kehittämisen lisäksi myös kaupallisen kalastuksen valvonnan ja kalataloustietojen keruuohjelman sekä yhdenmetyt meripolitiikan toimenpiteet. Kalastuksen valvonnan ja tiedonkeruuohjelman toimenpiteet on käynnistetty jo vuoden 2014 aikana. Muut toimenpiteet käynnistyvät vuonna 2015, kun komissio on päättänyt jäsenmaiden rahoitusosuuksista ja toimintaohjelma on valmistunut.

Euroopan meri- ja kalatalousrahaston tärkeimmät painopisteet ovat:

- Kestävän ja kilpailukykyisen kaupallisen kalastuksen, vesiviljelyn, kalanjalostuksen ja kalakaupan edistäminen
- EU:n yhteisen kalastuspolitiikan täytäntöönpanon edistäminen
- EU:n yhdenmetyt meripolitiikan täytäntöönpanon edistäminen

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

Maa- ja metsätalousministeriö asettaa toimialansa politiikkasektoreille seuraavat yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet ja poikkihallinnolliset tavoitteet. Lukuperusteluissa on kuvattu toimenpiteitä yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden toteutumiseksi sekä kehitystä kuvaavia mittareita.

Maaseudun kehittäminen

- Vahvistetaan maaseudun elinvoimaisuutta ja monipuolista yrittäjyyttä
- edistetään maatalouden rakenne- ja tuottavuuskehitystä.

Maa- ja elintarviketalous

- Parannetaan ruuan alkutuotannon ja jalostuksen toimintaedellytyksiä
- turvataan ihmisten, eläinten ja kasvien terveyttä sekä edistetään eläinten hyvinvointia
- edistetään ruokaketjun vastuullisuutta.

Luonnonvaratalous

- Uusiutuvia luonnonvaroja hoidetaan ja käytetään kestävästi sekä niihin liittyvät riskit hallitaan
- metsät ovat tuottavia, vesivarojen käytettävyys on hyvä ja kala- ja riistakannat ovat elinvoimaisia
- luodaan edellytyksiä luonnonvarojen kestäväan käyttöön perustuvalla kilpailukykyiselle liiketoiminnalle
- sovitetaan yhteen luonnonvarojen käytön ja suojelun tarpeet
- luodaan hyvinvointia luonnon virkistyskäytön avulla.

Maanmittaus ja tietovarannot

- Kiinteistö- ja maastotietojärjestelmät turvaavat osaltaan yksityisen maanomistuksen ja kansallisen luototus- ja vakuusjärjestelmän toimivuuden
- ylläpidetään lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin kirjattujen tietojen korkeaa luotettavuutta ja hyvää palvelutasoa
- tietovarantoja on avattu uudelleenkäytettävässä muodossa tietoverkkojen kautta yhteiskunnassa hyödynnettäväksi.

Poikkihallinnolliset tavoitteet

- Luodaan edellytyksiä kilpailukykyiselle liiketoiminnalle ja taloudelliselle kasvulle
- ilmastonmuutosta hillitään ja siihen sopeudutaan
- huolehditaan elinympäristöistä ja luonnon monimuotoisuudesta
- edistetään kansalaisten ja sidosryhmien tiedonsaantia ja vaikutusmahdollisuuksia.

Sukupuolten välinen tasa-arvo

Maa- ja metsätalousministeriö jatkaa hallituksen tasa-arvo-ohjelman 2012—2015 mukaisesti sukupuolinäkökulman valtavirtaistamista ja sisällyttämistä lainvalmisteluun, toiminnan ja talouden ohjaukseen sekä muihin tasa-arvon kannalta merkittäviin toimintoihin. Maa- ja metsätalousministeriön pääluokan menoista noin 90 % on siirtomenoja, joilla tuetaan eri politiikkasektoreiden vaikuttavuustavoitteiden saavuttamista. Pääsääntöisesti tukien myöntämisperusteena ei ole niiden vaikutus sukupuolten väliseen tasa-arvoon.

Tuottavuuden parantaminen

Hallituksen säästöpäätökset supistavat vuonna 2015 hallinnonalan virastojen ja laitosten toimintamenoja vuoteen 2014 verrattuna noin 11,9 milj. eurolla, josta julkisen talouden suunnitelman vuosille 2015—2018 (kehyspäätös 3.4.2014) vaikutus on 2,2 milj. euroa. Julkisen talouden suunnitelmassa todetaan mm., että toimintamenoäärärahoihin tehdään vuosittain niiden nykytasoon nähden 0,5 prosentin tuottavuuden kasvua merkitsevät määrärahavähennykset sekä palkkaliukumarajoite, joka myös lisää määrärahavähennyksiä. Lisäksi valtioneuvoston periaatepäätös tutkimuslaitosten ja tutkimusrahoituksen kokonaisuudistukseksi (5.9.2013) vähentää hallinnonalan tutkimuksen nettomäärärahoja 2,3 milj. eurolla. Hallinnonalan toimintamenot alenevat näiden toimenpiteiden johdosta 5,9 prosentilla vuonna 2015, mikä edellyttää toiminnan sopeuttamista niukkeneviin voimavaroihin: tehtävien priorisointia, tuottavuuden kasvua tukevia toimenpiteitä ja aktiivista henkilöstöpolitiikkaa.

Aiempien hallitusten hyväksymät valtionhallinnon tuottavuusohjelmat edellyttävät, että maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan virastoista ja laitoksista vähennetään vuosina 2005—2015 yhteensä 898 henkilötyövuotta vastaava henkilöstö ja vastaavat määrärahat sekä 160 henkilötyövuoden vähentämistä metsätalouden valtionapuorganisaatioista. Ministeriö arvioi, että henkilöstön väheneminen vastaa tuottavuusohjelmassa edellytettyä määrää. Vuonna 2015 Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen, Metsäntutkimuslaitoksen ja Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksen tilasto- ja tiedonhallintatehtävät siirretään perustettavaan Luonnonvarakeskukseen. Lisäksi vuoden 2015 alusta lukien hallinnonalan tieto- ja paikkatietotehtäviä kootaan Maanmittauslaitokseen, jolloin Geodeettisen laitoksen tehtävät ja pääosa Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksen tehtävistä siirtyvät Maanmittauslaitokseen.

Talousarvioesitykseen sisältyy tuottavuustoimenpiteiden määrärahavähennyksiin liittyvät, ministeriön käyttöön jääviä varoja vastaavat tuottavuushankkeisiin kohdistettavat kertaluonteiset henkilötöyvuosi- ja määrärahaehdotukset (tuottavuussäästöjen käyttö on yhteensä 3,990 milj. euroa).

Pääluokan valtuudet momenteittain (milj. euroa)

	2014 varsinainen talousarvio	2015 esitys
30.10.40 <i>Maatalouden aloittamis- ja investointiavustukset</i> (siirtomääräraha 3 v)		
— myöntämisvaltuus	-	66,000
30.10.41 <i>Maaseutuelinkeinotoiminnan korkotuki</i> (arviomääräraha)		
— korkotukivaltuus	250,000 ¹	250,000
30.10.61 <i>EU:n osallistuminen maaseudun kehittämiseen</i> (arviomääräraha)		
— myöntämisvaltuus	— ²	— ²
30.10.62 <i>Valtion rahoitusosuus EU:n osaksi rahoittamasta maaseudun kehittämisestä</i> (arviomääräraha)		
— myöntämisvaltuus	— ²	— ²
30.10.64 <i>EU:n ja valtion rahoitusosuus alueelliseen ja paikalliseen maaseudun kehittämiseen</i> (arviomääräraha)		
— myöntämisvaltuus	105,900	176,900
30.20.40 <i>Maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki</i> (siirtomääräraha 2 v)		
— myöntämisvaltuus	30,000	30,000
30.20.43 <i>Ympäristökorvaukset, luonnonmukainen tuotanto, neuvonta ja ei-tuotannolliset investoinnit</i> (siirtomääräraha 3 v)		
— myöntämisvaltuudet	20,000	1 039,000
30.40.44 <i>Tuki puuntuotannon kestävyys turvaamiseen</i> (arviomääräraha)		
— myöntämisvaltuus	35,000 ³	25,000

¹⁾ TA 2014: mom. 30.20.49 korkotukivaltuus.

²⁾ Mikäli ohjelmakauteen 2007—2013 kohdistuvia edellisen vuoden myöntämisvaltuuksia on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä ao. vuonna.

³⁾ TA 2014: mom. 30.60.44.

Hallinnonalan määrärahat vuosina 2013—2015

	v. 2013 tilinpäätös 1000 €	v. 2014 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2015 esitys 1000 €	Muutos 2014—2015 1000 €	%
01. Hallinto ja tutkimus	75 344	75 424	153 464	78 040	103
01. Maa- ja metsätalousministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	30 951	30 596	29 258	-1 338	-4
(02.) Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	6 064	6 153	—	-6 153	-100
(04.) Lautakuntien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	893	597	—	-597	-100

	v. 2013 tilinpäätös 1000 €	v. 2014 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2015 esitys 1000 €	Muutos 2014—2015 1000 €	%
05. Luonnonvarakeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	—	—	90 141	90 141	0
21. Kansainvälinen yhteistyö (siirtomääräraha 2 v)	669	669	669	—	0
22. Tutkimus ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	3 853	2 795	1 343	-1 452	-52
(23.) Hallinnolliset järjestelyt (siirtomääräraha 2 v)	—	—	—	—	0
29. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	28 900	30 500	28 539	-1 961	-6
(40.) Bioenergiatuotannon avustukset (siirtomääräraha 3 v)	500	—	—	—	0
66. Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (siirtomääräraha 2 v)	3 514	4 114	3 514	-600	-15
10. Maaseudun kehittäminen	314 657	366 994	408 057	41 063	11
40. Maatalouden aloittamis- ja investointiavustukset (siirtomääräraha 3 v)	—	—	22 000	22 000	0
41. Maaseutuelinkeinotoiminnan korkotuki (arviomääräraha)	11 251	31 400	32 800	1 400	4
42. Luopumistuet ja -eläkkeet (siirtomääräraha 2 v)	97 084	84 390	76 630	-7 760	-9
43. Eläinten hyvinvointikorvaukset (siirtomääräraha 3 v)	56 286	52 300	64 933	12 633	24
50. Valtionapu maaseudun elinkeinojen kehittämiseen (siirtomääräraha 3 v)	6 978	7 068	6 168	-900	-13
51. Porotalouden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)	1 764	1 764	1 774	10	1
54. Hevostalouden edistäminen totopeleistä valtion osuutena kertyvillä varoilla (siirtomääräraha 2 v)	952	952	912	-40	-4
55. Valtionapu 4H-toimintaan (siirtomääräraha 2 v)	4 610	4 220	3 820	-400	-9
61. EU:n osallistuminen maaseudun kehittämiseen (arviomääräraha)	69 217	86 200	70 500	-15 700	-18
62. Valtion rahoitusosuus EU:n osaksi rahoittamasta maaseudun kehittämisestä (arviomääräraha)	66 515	80 900	73 400	-7 500	-9

	v. 2013 tilinpäätös 1000 €	v. 2014 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2015 esitys 1000 €	Muutos 2014—2015	
				1000 €	%
64. EU:n ja valtion rahoitusosuus alueelliseen ja paikalliseen maaseudun kehittämiseen (arviomääräraha)	—	17 800	55 120	37 320	210
20. Maa- ja elintarviketalous	1 897 968	1 895 414	1 830 326	-65 088	-3
(01.) Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	31 754	32 268	—	-32 268	-100
02. Elintarviketurvallisuusviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	41 690	41 521	41 650	129	0
03. Maaseutuviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	27 449	27 021	24 952	-2 069	-8
20. Eläinlääkintähuolto ja kasvintuhoojien torjunta (arviomääräraha)	5 365	5 318	6 278	960	18
40. Maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki (siirtomääräraha 2 v)	511 000	498 800	322 900	-175 900	-35
41. EU-tulotuki ja EU-markkinatuki (arviomääräraha)	523 246	530 000	531 000	1 000	0
42. Eräät korvaukset (siirtomääräraha 3 v)	6 890	3 730	230	-3 500	-94
43. Ympäristökorvaukset, luonnonmukainen tuotanto, neuvonta ja ei-tuotannolliset investoinnit (siirtomääräraha 3 v)	322 323	316 245	338 334	22 089	7
44. Luonnonhaittakorvaukset (siirtomääräraha 3 v)	411 673	422 673	551 888	129 215	31
46. EU:n osarahoittama ruokaketjun kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	4 861	6 605	3 605	-3 000	-45
47. Kansallinen ruokaketjun kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	3 293	5 349	3 509	-1 840	-34
(48.) Puutarhatalouden erityistoimenpiteet (siirtomääräraha 3 v)	2 000	—	—	—	0
60. Siirto interventiorahastoon (kiinteä määräraha)	1 000	354	400	46	13
62. Eräät valtionavut (siirtomääräraha 2 v)	5 424	5 530	5 580	50	1
(30.) Elintarvikkeiden turvallisuus ja laatu	—	—	—	—	0
40. Luonnonvaratalous	240 807	209 817	192 573	-17 244	-8

	v. 2013 tilinpäätös 1000 €	v. 2014 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2015 esitys 1000 €	Muutos 2014—2015 1000 €	%
(01.) Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	17 437	17 104	—	-17 104	-100
20. Kalakannan hoitovelvoitteet (siirtomääräraha 3 v)	2 400	2 500	2 900	400	16
21. Vesivarojen käytön ja hoidon menot (siirtomääräraha 3 v)	16 742	12 792	12 752	-40	0
22. Luonnonvara- ja biotalouden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)	2 289	2 500	9 010	6 510	260
31. Vesihuollon ja tulvasuojelun tukeminen (siirtomääräraha 3 v)	12 079	12 879	11 879	-1 000	-8
40. Eräät luonnonvaratalouden korvaukset (arviomääräraha)	1 008	1 245	1 245	—	0
41. Hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 3 v)	5 400	3 400	3 400	—	0
42. Petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 2 v)	7 520	4 300	4 300	—	0
44. Tuki puuntuotannon kestävyyden turvaamiseen (arviomääräraha)	64 100	59 230	51 230	-8 000	-14
45. Metsäluonnon hoidon edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	7 077	6 077	6 027	-50	-1
46. Valtionapu Suomen metsäkeskukselle (siirtomääräraha 2 v)	45 458	43 958	42 720	-1 238	-3
47. Pienpuun energiatuki (siirtomääräraha 2 v)	18 000	20 000	7 000	-13 000	-65
48. Poikkeuksellisten tulvien aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 3 v)	5 379	841	100	-741	-88
50. Riistatalouden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)	10 187	10 240	10 213	-27	0
51. Kalatalouden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)	8 981	9 291	9 477	186	2
53. Eräät metsätalouden valtionavut (siirtomääräraha 2 v)	1 543	1 043	1 443	400	38
62. Elinkeinokalatalouden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	13 439	1 650	18 070	16 420	995
77. Kalataloudelliset rakentamis- ja kunnostushankkeet (siirtomääräraha 3 v)	1 757	757	757	—	0

	v. 2013 tilinpäätös 1000 €	v. 2014 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2015 esitys 1000 €	Muutos 2014—2015 1000 €	%
83. Lainat puuntuotannon kestävyyden turvaamiseen (siirtomääräraha 3 v)	10	10	50	40	400
(50.) Vesitalous	—	—	—	—	0
(60.) Metsätalous	44 180	44 141	—	-44 141	0
(01.) Metsäntutkimuslaitoksen toimintamenot					
(siirtomääräraha 2 v)	44 180	44 141	—	-44 141	-100
63. Metsähallitus	6 373	6 373	6 250	-123	-2
50. Metsähallituksen eräät julkiset hallintotehtävät					
(siirtomääräraha 3 v)	6 373	6 373	6 250	-123	-2
70. Maanmittaus ja tietovarannot	61 511	60 962	57 960	-3 002	-5
01. Maanmittauslaitoksen toimintamenot					
(siirtomääräraha 2 v)	50 897	50 463	52 960	2 497	5
(02.) Geodeettisen laitoksen toimintamenot					
(siirtomääräraha 2 v)	5 614	5 499	—	-5 499	-100
40. Kiinteistötoimitusten tukemisesta aiheutuvat menot					
(arviomääräraha)	5 000	5 000	5 000	—	0
Yhteensä	2 640 839	2 659 125	2 648 630	-10 495	0

Henkilöstön kokonaismäärä¹

5 103

5 030

4 904

¹⁾ Lisäksi pääluokan 30 määrärahoja (mom. 30.10.61, 62 ja 64, 30.20.47, 30.40.21, 31, 41, 42, 50, 51, 62 ja 77, 30.63.50 ja 30.70.40) voidaan käyttää 589 henkilötyövuotta vastaavasti tilapäisluonteisiin tehtäviin palkattavien määräaikaisten henkilöiden palkkaamiseen valtion virastoihin tai laitoksiin. Lisäksi hallinnonalan tehtäviä hoitaa toisten pääluokkien henkilöstömäärissä: TEM: Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset noin 900 htv EU:n maatalous-, maaseutu-, kasvinterveys- ja kalastuspolitiikan toimeenpanotehtävissä sekä vesivarojen käyttö- ja hoitotehtävissä, YM: noin 25 htv vesivarojen käyttö- ja hoitotehtävissä SYKE:ssä, VM: Aluehallintovirastot: noin 50 htv eläinlääkintähuollon ja elintarvikevalvonnan tehtävissä ja noin 50 htv Tullissa tarkastustehtävissä sekä UM: 6 erityisasiantuntijaa.

01. Hallinto ja tutkimus

Selvitysosa: Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan pääluokkaperusteluissa on esitetty toimialan yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet, joita hallinto ja tutkimus -luvussa budjetoidut virastot ja muu toiminta tukevat.

Tässä luvussa on budjetoitu maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan hallinnosta maa- ja metsätalousministeriön ja tutkimuksesta Luonnonvarakeskuksen menot.

Hallinnonalan tutkimus tuottaa ennakoivasti tietoa, osaamista ja innovaatioita päätöksenteon tueksi, elinkeinojen kilpailukyvyyn kehittämiseksi ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Tutkimuksen aihealueet kattavat vastuulliseen ruokaketjuun, uusiutuvien luonnonvarojen kestävään käyttöön, maaseudun elinvoimaisuuteen ja elinkeinojen kilpailukykyyn sekä paikkatietoinfrastruktuurin kehittämiseen liittyvät kysymykset. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan tutkimus- ja asiantuntijatehtävät on pääosin keskitetty Luonnonvarakeskukseen ja Maanmittauslaitoksen yhteydessä toimivaan paikkatietokeskukseen.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan laitosten (30.01.05, 30.20.02, 30.70.01) toimintamäärärahoja on siirretty 2,3 milj. euroa lisää opetus- ja kulttuuriministeriön ja valtioneuvoston kanslian pääluokkiin osana valtion tutkimuslaitosten rakenteiden ja rahoituksen kokonaisuudistusta. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan tutkimuslaitokset osallistuvat strategisen tutkimuksen rahoitukseen ja valtioneuvoston päätöksentekoa tukevaan hankerahoitukseen liittyviin avoimiin hakuihin pääluokkaperusteluissa esitettyjen toimialan yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden tukemiseksi.

Maa- ja metsätalousministeriön toimialaan kuuluvia tehtäviä hoidetaan valtion aluehallinnossa (elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa ja aluehallintovirastoissa), joiden määrärahoja ei ole budjetoitu tässä pääluokassa. Maatalous- ja maaseutupolitiikan, kalastuspolitiikan, kasvinterveyden sekä maa- ja metsätalousministeriön toimialan vesitalouden toimeenpanotehtäviä valtion aluehallinnossa hoitavat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, niiden toimintamenot on budjetoitu työ- ja elinkeinoministeriön pääluokassa (32.01.02).

Maa- ja metsätalousministeriön toimialan henkilötövuodet ja kustannukset politiikkasektoreittain ELY-keskusten toimintamomentilla (32.01.02)

Politiikkasektorit	Toteutuma 2013		Muutostarve 2015	
	htv	milj. euroa	htv	milj. euroa
Maaseudun kehittäminen	113,3	7,849		
Maa- ja elintarviketalous	487,4	30,629	+71,0 ¹	4,600
Luonnonvaratalous	274,2	18,546	+12,0	0,800
Yhteensä	874,9	57,024	83,0	5,400
ELY-keskukset yhteensä, josta	3 116,8	216,360		
MMM:n toimialan osuus, %	28	26		

¹⁾ Lisävoimavarojen tarve kohdentuu osin myös maaseudun kehittämisen politiikkasektorille.

Maatalous- ja kalatalousvalvonnan lisätarpeet perustuvat komission tarkastuksissa tehtyihin muutosvaatimuksiin ja myös yhteisen maatalouspolitiikan uudistuksen vaikutuksiin. Ne on tarpeen ottaa huomioon ELY-keskusten voimavarojen mitoituksessa ja kohdentamisessa rahoituskorjausuhan vähentämiseksi.

Maa- ja metsätalousministeriön toimialaan kuuluvia eläinten terveyden ja hyvinvoinnin sekä elintarviketurvallisuuden valvonnan tehtäviä valtion aluehallinnossa hoitavat aluehallintovirastot. Niiden toimintamenot on budjetoitu valtiovaraministeriön pääluokkaan, missä vuonna 2013 toimi noin 50 henkilötövuotta vastaava henkilöstö eläinlääkintähuollon ja elintarvikevalvonnan tehtävissä. Vesitalouden tehtäviin käytetään edelleen myös pääluokassa 35 budjetoitua ympäristöhallinnon voimavaroja. Lisäksi Tulli suorittaa EU:n yhteisen maatalouspolitiikan edellyttämiä tarkastustehtäviä (toimintamenot momentilta 28.10.02).

Luvun nimike on muutettu.

01. Maa- ja metsätalousministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 29 258 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös eläinlääkintähuollon menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Maa- ja metsätalousministeriö tukee pääluokkaperusteluissa esitettyjen maa- ja metsätalousministeriön toimialan vaikuttavuustavoitteiden saavuttamista.

Maa- ja metsätalousministeriö asettaa toiminnalleen vuoden 2015 talousarvioesityksen valmisteluun liittyen alustavasti seuraavat tulostavoitteet:

Toiminnallinen tuloksellisuus

Toiminnallinen tehokkuus

— Ministeriön toimintatapoja kehitetään ja tuottavuutta parannetaan.

Taloudellisuus

Taulukossa on maa- ja metsätalousministeriön koko toiminnan kustannukset, tuotot ja henkilötövuodet (myös muut kuin momentin 30.01.01).

Maa- ja metsätalousministeriön päätoimintojen kustannukset, tuotot ja henkilötövuodet

	2013 toteutuma			2014 arvio			2015 arvio		
	Kust. 1 000 €	Tuotot 1 000 €	Htv	Kust. 1 000 €	Tuotot 1 000 €	Htv	Kust. 1 000 €	Tuotot 1 000 €	Htv
Maaseudun kehittäminen	7 181	2 490	48	5 100	720	37	5 211	700	38
Maa- ja elintarviketalous	17 275	457	142	17 600	465	137	17 982	455	138
Luonnonvaratalous	12 924	205	96	12 280	220	101	10 427	1 604	100
Maanmittaus ja paikkatietovarannot	584	2	5	1 050	1	11	1 073	1	12
Yhteensä¹⁾	37 964	3 154	291	36 030	1 406	286	34 693	2 760	288

¹⁾ Momentin 30.01.01 henkilötövuosikiintiöt: 281 htv TA 2013, 278 htv TA 2014 ja 280 htv TAE 2015.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2013 toteutuma	2014 varsinainen talousarvio	2015 esitys
Bruttomenot	30 661	31 796	32 018
Bruttotulot	3 153	1 200	2 760
Nettomenot	27 508	30 596	29 258
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	2 488		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	5 931		

Määrärahasta käytetään 1 100 000 euroa Maanmittauslaitokselta hankittaviin IT-palveluihin. Tuottavuussäästöjen tilapäiseen käyttöön tarkoitettua määrärahaa käytetään Kieku-järjestelmän kehittämisen menoihin (1 htv).
Henkilötövuosien määrä vähenee viidellä tuottavuustoimien johdosta.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertaluonteisen vähennyksen poisto (EK)	100
Siirto momentille 30.40.22 (-3 htv)	-560
Siirto momentille 30.40.62	-1 560
Siirto momentilta 30.01.(02) (10 htv)	850
Tuottavuussäästöjen kertaluonteisen käytön poisto (-1 htv)	-70
Tuottavuussäästöjen käyttö (1 htv)	40
Palkkaliukumasäästö	-90
Palkkausten tarkistukset	115
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-154
Valtion vahingonkorvaustoiminnan keskittäminen (siirto momentille 28.20.01)	-2
Valtion vahingonkorvaustoiminnan keskittäminen (siirto momentille 28.50.50)	-2
Vuokramenojen indeksikorotusta vastaava säästö	-5
Yhteensä	-1 338

(Henkilötövuosien enimmäismäärä on 280 htv, josta maksullisen toiminnan osuus on 0 htv.)

2015 talousarvio	29 258 000
2014 talousarvio	30 596 000
2013 tilinpäätös	30 951 000

(02.) Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Selvitysosa: Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus (Tike) lakkautetaan 1.1.2015 lukien ja sen tehtävät siirretään hallinnonalan muihin virastoihin. Kun vuoden 2014 talousarvion nettomäärärahasta 6 153 000 eurosta vähennetään maatalouden rakennetutkimuksen kertameno 150 000 euroa, jää muille momenteille siirrettäväksi 6 003 000 euroa. Tike on toteuttanut vuosien 2005—2015 tuottavuusohjelmissa sovitut henkilötövuosivähennykset yhteensä 59 henkilötövuotta vuoden 2014 loppuun mennessä. Täten Tikestä muihin virastoihin siirtyvien henkilövuosien kokonaismäärä on 164.

Vuoden 2014 käyttämättä jäänyttä siirtomäärärahaa on tarkoitus käyttää vastaaviin tehtäviin Maanmittauslaitoksessa.

Momentti ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta ja siirrettäväksi jäävä määräraha ja henkilöstö siirretään alla olevan taulukon mukaisesti.

Määrärahan ja henkilötövuosien siirrot

	1 000 euroa	Htv
Maa- ja metsätalousministeriöön siirtyvät (30.01.01)	-850	-10
Luonnonvarakeskukseen siirtyvät (30.01.05)	-2 430	-23
Elintarviketurvallisuusvirastoon siirtyvät (30.20.02)	0	-2
Maaseutuvirastoon siirtyvät (30.20.03)	0	-5
Maanmittauslaitokseen siirtyvät (30.70.01)	-2 723	-124
Yhteensä	-6 003	-164

2014 talousarvio	6 153 000
2013 tilinpäätös	6 064 000

(04.) Lautakuntien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Selvitysosa: Momentti ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta ja sen määrärahasta 557 000 euroa siirrettäväksi momentille 25.10.03 ja 40 000 euroa siirrettäväksi momentille 30.20.02.

2014 talousarvio	597 000
2013 tilinpäätös	893 000

05. Luonnonvarakeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 90 141 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) maksullisen toiminnan hintojen alentamiseen valiotaimituotannon osalta enintään 80 000 euroa
- 2) sijoitusmenoina luettaviin talonrakennus-, maa- ja vesirakennustöihin sekä kalanviljelylaitosten ja tutkimusasemien perusparannuksiin
- 3) kasvinsuojeluaineiden tarkastus- ja testaustoiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen

4) EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen

5) virastojen ja laitosten osallistumisesta kehitysyhteistyöhön annetussa laissa (382/1989) tarkoitettujen hankkeiden toteuttamiseksi määrärahan siirtoon ulkomaille vähäisten rahoitusennakoiden maksamiseen kehitysyhteistyön kohdemaille edellyttäen, että vastaava meno veloitetaan momentin 24.30.66 määrärahasta.

Momenteilta 30.20.(01), 30.40.(01) ja 30.(60.01) vuodelta 2014 siirtynyttä määrärahaa käytetään Luonnonvarakeskuksen vastaaviin tehtäviin.

Selvitysosa: Hallitus on antanut eduskunnalle vuoden 2015 talousarvioesitykseen liittyvän esityksen Luonnonvarakeskusta koskevaksi lainsäädännöksi (33/2014).

Luonnonvarakeskuksen *tehtävänä* on toimialallaan:

1) harjoittaa tieteellistä tutkimus- ja kehittämistoimintaa
2) tuottaa tietoa ja asiantuntijapalveluita yhteiskunnallisen päätöksenteon sekä viranomaistoiminnan tueksi

3) harjoittaa tiedon ja teknologian siirtoa

4) tuottaa toimialaansa kuuluvia tilastoja, jollei tehtävä kuulu muulle viranomaiselle

5) ylläpitää toiminnassaan tarvittavia rekistereitä

6) hoitaa geenivarojen monimuotoisuuden säilyttämiseen liittyviä tehtäviä

7) edistää kansainvälistä yhteistyötä

8) hoitaa muut sille laissa tai sen nojalla säädetty tehtävät

9) hoitaa maa- ja metsätalousministeriön sille erikseen määräämät tehtävät.

Luonnonvarakeskus toimii tilastolaissa (280/2004) tarkoitettuna tilastoviranomaisena.

Luonnonvarakeskus tukee pääluokkaperusteluissa esitettyjen maa- ja metsätalousministeriön *toimialan yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden* saavuttamista tuottamalla tutkimukseen perustuvaa tietoa, osaamista, ratkaisumalleja ja asiantuntijapalveluita.

Maa- ja metsätalousministeriö asettaa vuoden 2015 talousarvioesityksen valmisteluun liittyen Luonnonvarakeskukselle seuraavat alustavat tulostavoitteet:

Toiminnallinen tuloksellisuus

Toiminnallinen tehokkuus

- Vahvistetaan asiakas- ja sidosryhmäyhteistyötä sekä toiminnan kansainvälistä ulottuvuutta.
- Jatketaan valtionhallinnon yhteisten järjestelmien ja palvelujen asiakkaana ja osallistutaan valtionhallinnon muihin yhteisiin kehittämishankkeisiin sekä laajennetaan niiden käyttöä.
- Sopeudutaan julkisen tutkimusrahoituksen rakennemuutokseen, valtionhallinnon säästötoimenpiteisiin sekä laitoksen käynnistymisvaiheeseen liittyvään lisärahoitustarpeeseen.
- Hyödynnetään Lynet-yhteistyön (Luonnonvara- ja ympäristötutkimuksen yhteenliittymä) ja yliopistoyhteistyön mahdollisuudet toiminnan tehostamisessa.
- Hyödynnetään julkisten tietovarantojen avaamista ja hyödyntämistä.
- Uudistetaan luonnonvara- ja muita seurantoja niiden tehokkuuden ja vaikuttavuuden lisäämiseksi.
- Osallistutaan valtion yhteisten tietojärjestelmien käyttöönottoon sekä aletaan hankkia palveluja valtion yhteisestä ICT-palvelukeskuksesta (Valtori). Varaudutaan Kiekun käyttöönottoon vuonna 2016.

Seuraavassa taulukossa on esitettyä Luonnonvarakeskuksen koko toiminnan kustannukset, tuotot ja henkilötövuodet (myös muut kuin momentti 30.01.05).

Luonnonvarakeskuksen päätoimintojen kustannukset, tuotot ja henkilötövuodet

2013 toteutuma			2014 arvio			2015 arvio		
Kust.	Tuotot		Kust.	Tuotot		Kust.	Tuotot	
1 000 €	1 000 €	Htv	1 000 €	1 000 €	Htv	1 000 €	1 000 €	Htv

	2013 toteutuma			2014 arvio			2015 arvio		
	Kust. 1 000 €	Tuotot 1 000 €	Htv	Kust. 1 000 €	Tuotot 1 000 €	Htv	Kust. 1 000 €	Tuotot 1 000 €	Htv
Maa- ja elintarviketalouden tutkimus- ja muut tehtävät (MTT)	56 513	21 971	751	55 200	22 640	751	56 280	23 240	740
Metsätalouden tutkimus- ja muut tehtävät (Metla)	54 599	11 596	668	56 641	11 500	656	54 500	11 800	629
Riista- ja kalatalouden tutkimus- ja muut tehtävät (RKTL)	26 002	7 004	274	24 050	4 740	272	23 550	5 937	262
Tilastotoimen tehtävät (Tike)	1 896	30	27	2 050	20	27	2 450	20	23
Yhteensä¹	139 010	40 601	1 720	137 941	38 900	1 706	136 780	40 997	1 654

¹⁾ Momentin 30.01.05 henkilötövuosikiintiö vuonna 2015 on 1 602.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2015 esitys
Bruttomenot	133 898
Bruttotulot	43 757
Nettomenot	90 141

Bruttomenot ovat yhteensä 133 898 000 euroa. Tästä siirtona otetaan huomioon 56 731 000 euroa momentilta 30.20.(01), 21 608 000 euroa momentilta 30.40.(01), 52 710 000 euroa momentilta 30.(60.01) ja 2 450 000 euroa momentilta 30.01.(02). Bruttomenoissa otetaan huomioon lisävinä erinä 517 000 euroa palkkausten tarkistuksista, 14 000 euroa vuokramenojen indeksikorotuksesta, 2 402 000 euroa yhteisrahoitteisen toiminnan kasvusta ja 197 000 yhteistoiminnan menojen kasvusta johtuen ja vähentävinä erinä 1 187 000 euroa atk-menosäästön II kohdennuksesta, 448 000 euroa toimintamenojen tuottavuussäästöstä, 346 000 euroa palkkaliukumasäästöstä ja 750 000 euroa HO-säästöstä johtuen.

Bruttotulot ovat yhteensä 43 757 000 euroa, tästä on yhteisrahoitteisen toiminnan tuloja 29 200 000 euroa, maksullisen toiminnan tuloja 9 140 000 euroa, EU-maataloustukia 1 100 000 euroa sekä muita tuloja 4 317 000 euroa.

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus (1 000 euroa)

	2015 esitys
<i>Julkisoikeudelliset suoritteet</i>	
Maksullisen toiminnan tuotot	
— suoritteiden myyntituotot	100
— muut tuotot	0
Tuotot yhteensä	100
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset	
— erilliskustannukset	60
— osuus yhteiskustannuksista	40
Kustannukset yhteensä	100

	2015
	esitys
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	0
Kustannusvastaavuus, %	100
<i>Muut suoritteet</i>	
Maksullisen toiminnan tuotot	
— suoritteiden myyntituotot	9 120
— muut tuotot	20
Tuotot yhteensä	9 140
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset	
— erilliskustannukset	5 160
— osuus yhteiskustannuksista	4 060
Kustannukset yhteensä	9 220
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-80
Kustannusvastaavuus, %	99
Hintatuki	80
Kustannusvastaavuus hintatuen jälkeen, %	100

Kotimaisen marjakasvien tuotannon turvaamiseksi sekä ilmastonmuutoksen ja ulkomaisten kasvintuhoojien riskien hallitsemiseksi tarvitaan puhdasta taimiaineistoa. Varmennetun valiotaimiaineiston tuotannon jatkuminen edellyttää hintatukea, joka on enintään 80 000 euroa.

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2015
	tavoite
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot	
— muilta valtion virastoilta saatava rahoitus	16 000
— EU:lta saatava rahoitus	3 500
— muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus	9 700
Tuotot yhteensä	29 200
Hankkeiden kokonaiskustannukset	57 200
Omarahoitusosuus (tuotot - kustannukset)	-28 000
Omarahoitusosuus, %	49

Määrärahasta käytetään vähintään 168 000 euroa hevostalouden tutkimukseen, mikä on otettu huomioon määrärahassa totopelien tuotto-osuutena momentille 12.30.20 kertyvistä varoista.

Määrärahasta käytetään 400 000 euroa Maanmittauslaitokselta hankittaviin IT-palveluihin.

Määrärahasta noin 600 000 euroa käytetään kalakantojen hoitamiseksi arvokalojen sopimuskasvatukseen ja istutuksiin.

Tuloina otetaan huomioon muut kuin momenteille 12.30.32 ja 12.30.99 kertyvät

Luonnonvarakeskuksen toiminnan tulot. Puutarhakasvien jalostusmaksuina vuonna 2015 kertyvät tulot 80 000 euroa on merkitty momentille 12.30.32 ja pääomaluonteiset tulot momentille 12.30.99.

Henkilötyövuosissa ei ole otettu huomioon vähennyksenä TORI-hankkeen yhteydessä tapahtuvaa ICT-henkilöstön mahdollista siirtymistä yhteiseen palvelukeskukseen. Tällä ei ole toteutuessaan vaikutusta määrärahoihin.

(Henkilötyövuosien enimmäismäärä on 1 602 htv, josta maksullisen toiminnan osuus on noin 100 htv.)

2015 talousarvio	90 141 000
------------------	------------

21. Kansainvälinen yhteistyö (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 669 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) niiden kulutusmenojen maksamiseen, jotka aiheutuvat yhteistyöstä kansainvälisten järjestöjen puitteissa, solmituista kansainvälisistä ja valtioiden välisistä sopimuksista ja muusta alan kansainvälisestä yhteistyöstä

2) kansainvälisen taloudellis-teknologisen yhteistyön edistämiseen tähtäävien soveltuvuustutkimusten yms. selvitysten hankkimiseen

3) kansainväliseen toimintaan liittyviin valtionapuihin.

Määrärahaa saa käyttää enintään kahta henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkausmenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

2015 talousarvio	669 000
2014 talousarvio	669 000
2013 tilinpäätös	669 000

22. Tutkimus ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 343 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) virastoilta, laitoksilta tai muilta organisaatioilta hankittavista, maa- ja metsätalousministeriön toimialan strategista ohjaamista ja kehittämistä tukevista tutkimuksista, selvityksistä sekä arvioinneista aiheutuviin palkkioihin ja muihin kulutusmenoihin

2) valtionapujen myöntämiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös määräaikaisen enintään 25 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Nettobudjetoinnissa on otettu huomioon tuloina valtion virastojen ja laitosten osuudet yhteistutkimushankkeisiin.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Määrärahalla hankitaan tutkimustietoa pääluokkaperusteluissa todettuja vaikuttavuustavoitteita ja toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteita tukevan päätöksenteon tueksi.

Määrärahalla rahoitetaan EU:n ERA-NET -ohjelmiin liittyviä kansallisia tutkimushankkeita ja muiden EU:n strategioiden ja toimintasuunnitelmien toimeenpanoon liittyvien tutkimushankkeiden kansallisia osuuksia. Muiden valtion virastojen ja laitosten rahoitusosuudet tästä määrärahasta rahoitettaviin maa- ja metsätalousministeriön kokonaisvastuulla oleviin yhteistutkimushankkeisiin tuloutetaan tälle momentille. Tulokertymäksi arvioidaan 100 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tuottavuussäästöjen kertaluonteisen käytön poisto	-1 452
Yhteensä	-1 452

2015 talousarvio	1 343 000
2014 talousarvio	2 795 000
2013 tilinpäätös	3 853 000

(23.) Hallinnolliset järjestelyt (siirtomääräraha 2 v)

29. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan arvonnalisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 28 539 000 euroa.

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Valtori-siirrot (siirto momentille 28.01.29)	-1 961
Yhteensä	-1 961

2015 talousarvio	28 539 000
2014 talousarvio	30 500 000
2013 tilinpäätös	28 900 035

(40.) Bioenergiatuotannon avustukset (siirtomääräraha 3 v)

2013 tilinpäätös	500 000
------------------	---------

66. Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 3 514 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maa- ja metsätalousministeriön toimialaan liittyvien jäsenmaksujen ja vapaaehtoisten rahoitusosuuksien maksamiseen muissa maissa ja Suomessa toimiville kansainvälisille organisaatioille sekä muihin kansainvälisistä sitoumuksista aiheutuviin maksuihin.

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertaluonteisen lisäyksen poisto (EK)	-400
Järjestöjen tuki- ja jäsenmaksusäästö (HO)	-200
Yhteensä	-600

2015 talousarvio	3 514 000
2014 talousarvio	4 114 000
2013 tilinpäätös	3 514 000

10. (30.10, 20, osa ja 40, osa) Maaseudun kehittäminen

Selvitysosa:

Toimintaympäristö

Väestön väheneminen maaseudulla on tasaantunut, mutta väestörakenne on edelleen vinoutunut. Maaseudun elinkeinorakenne on monipuolistunut. Mikro- ja pienyritysten määrä on kasvanut erityisesti kaupunkien läheisellä maaseudulla. Muuta yritystoimintaa harjoittavien maatilojen

suhteellinen osuus on lisääntynyt. Kaupunkien läheisen maaseudun kehitysero suhteessa harvaan asuttuun ja ydinmaaseutuun on kuitenkin edelleen hieman kasvanut. Kehityssuunnan arvioidaan jatkuvan.

Maatalouden rakennekehityksen arvioidaan jatkuvan edelleen nopeana. Tilamäärä alenee ja tuotanto keskittyy suurempiin tuotantoyksiköihin. Suhteellisen kilpailukyvyn säilyttäminen edellyttää, että maatalouden rakenne- ja tuottavuuskehitys on vähintään yhtä nopeaa kuin keskeisissä kilpailijamaissa.

Maa- ja elintarviketalouden kilpailukyky Suomen olosuhteissa perustuu tulevaisuudessa entistä enemmän kaikkien elintarvikeketjun toimijoiden vahvaan osaamiseen ja uusien innovaatioiden kehittämiseen ja nopeaan käyttöönottoon. Suomessa on hyödynnettävä aikaisempaa tehokkaammin koko tiedonsiirtoketjua biotalouden mahdollisuuksien hyödyntämisessä. Lisäksi maatalouden harjoittajan toimintaympäristön nopea muutos edellyttää uusinta tietoa ja sen nopeaa välittymistä viljelijöille mm. laajenevien tilojen tuotannon järjestämisestä, johtamisesta ja riskienhallinnasta.

Keskeiset toimenpiteet ja keinot yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamiseksi

Maaseudun kehittämisen ensisijaisena tavoitteena on maaseudun elinvoiman säilyminen kestävällä tavalla. Erityinen haaste on harvaan asutun ja ydinmaaseudun väestökehityksen tasapainottuminen, työllisyyden paraneminen ja elinkeinotoiminnan monipuolistuminen. Tähän vaikutetaan kehittämällä maaseutua kilpailukykyisenä asuinympäristönä, yritysten sijoituspaikkana ja asukkaiden työllistäjänä.

Maaseudun säilymistä asuttuna ja elinvoimaisena tuetaan maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla muun muassa maaseudun yritys-, tutkimus- ja kehittämishankkeiden sekä maaseudun neuvonnan avulla. Keskeisenä välineenä on Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma (jäljempänä maaseutuohjelma). Voimavaroja suunnataan erityisesti harvaan asutulle ja ydinmaaseudulle. Lisäksi maaseudun ja kaupungin vuorovaikutuksen antamia mahdollisuuksia hyödynnetään. Osa maaseudun kehittämisestä (mm. maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän (YTR) työ ja valtakunnalliset kehittämishankkeet) kuuluu työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalle.

Kauden 2014—2020 maaseutuohjelman avulla edistetään maaseutualueiden kasvua, työllisyyttä ja kestävästä kehitystä sekä maatalouden kilpailukykyä. Ohjelmalla pyritään maaseudun peruselinkeinojen säilymiseen ja niiden monipuolistamiseen, biotalouden kehitykseen, muun yritystoiminnan kehittämiseen ja paikallisen omaehtoisen toiminnan vahvistamiseen. Maaseudulla asumisen ja yrittämisen edellytyksiin vaikutetaan tukemalla palveluita ja saavutettavuutta. Ohjelman varat maaseutuyrityksille, koulutuksiin, palveluihin sekä yhteistyöhön ja innovaatioihin jaetaan ELY-keskusten ja vastaavasti paikallisten Leader-ryhmien käyttöön suhteessa alueiden haasteisiin, mahdollisuuksiin, strategioihin ja suunnitelmiin. Tuki on avoimesti haettavissa ja sen tuloksiin tähtäävää käyttöä ohjaavat säädökset, ohjeistus sekä asetettavat valintakriteerit. Käyttöön otettava sähköinen asianhallinta ja yksinkertaistetut menettelyt helpottavat ja vähentävät sekä asiakkaan että hallinnon työtä.

Maaseutuohjelmassa on asetettu tavoitteeksi, että ohjelmakauden 2014—2020 aikana luodaan yhteensä vähintään 5 000 uutta työpaikkaa, tuetaan 6 000 yrityksen aloittamista, kehittämistä ja investointeja sekä koulutetaan vähintään 20 000 henkilöä. Maatalouden rakennetuen tavoitteena on 9 000 tuettua investointia ja 2 700 tuettua sukupolvenvaihdosta. Ohjelman tuloksia seurataan vuosittain.

Kauden 2014—2020 maaseutuohjelman toimenpiteet sekä tekninen apu rahoitetaan sekä tämän luvun määrärahoihin (mom. 30.10.40, 30.10.41, 30.10.43 ja 30.10.64) että luvun 30.20 määrärahoihin (mom. 30.20.43 ja 30.20.44). Esitys ohjelman rahoitukseksi sisältyy valtioneuvostossa 24.4.2014 käsiteltyyn ohjelmaehdotukseen. Euroopan komission hyväksyntä maaseutuohjelmalle saataneen loppuvuodesta 2014.

Kauden 2007—2013 ohjelman toteutus jatkuu vuonna 2015 ja siihen liittyvät maksatukset tehdään hakijoille vuoden 2015 loppuun mennessä. Tavoitteena on ohjelman mahdollisimman täysimääräinen ja tuloksekas toteuttaminen.

Tunnusluvut

Maaseutualueiden työllisyysaste, %¹

	2009	2010	2011	Arvioitu kehitys 2012—2015
Harvaan asuttu maaseutu	47,6	48,7	49,1	pysyy samana
Ydinmaaseutu	55,1	56,2	56,8	pysyy samana
Kaupunkien läheinen maaseutu	60,3	60,9	61,5	pysyy samana
Manner-Suomi	56,7	57,4	57,8	

¹⁾ Lähde: Tilastokeskuksen maaseutuindikaattoripalvelu.

Maaseutualueiden työpaikat toimialoittain, %¹

	2007			2010		
	Alku- tuotanto	Jalostus	Palvelut	Alku- tuotanto	Jalostus	Palvelut
Harvaan asuttu maaseutu	16,3	23,2	58,8	15,4	21,4	61,1
Ydinmaaseutu	12,9	30,7	55,1	12,3	28,5	57,6
Kaupunkien läheinen maaseutu	5,3	33,2	60,0	4,9	29,3	64,1
Manner-Suomi	3,9	24,7	70,3	3,7	22,2	72,8
Toimialan työpaikkojen osuus maaseutualueilla	75,6	31,8	21,8	85,6	31,7	21,8

¹⁾ Ei sisällä ryhmää toimiala tuntematon. Lähde: Tilastokeskuksen maaseutuindikaattoripalvelu.

Maatalouden rakennekehitys

	2010	2011	2012	2013	Arvioitu kehitys 2014—2015
Tukea saaneiden tilojen määrä (kpl)	62 003	60 824	58 527	57 220	laskee
Keskipeltoala (ha)	37,7	38,5	39,9	40,9	kasvaa
Viljelijöiden keski-ikä ¹	50,6	50,9	50,7	50,6	ennallaan

¹⁾ Lähde: Tike. Vuoden 2013 laskentaperuste poikkeaa aikaisemmista vuosista.

Yhteiskunnan taloustilanteen ja työllisyyden kehityksen perusteella uhkana on, että maaseutualueidenkin työllisyysaste ja työpaikkojen lukumäärä tulevat lähivuosina laskemaan. Ohjelman toimenpiteillä pyritään osaltaan hidastamaan laskua ja jopa säilyttämään työllisyysaste vuosien 2009—2011 tasolla. Työpaikkojen arvioidaan vähenevän edelleen alkutuotannossa, mutta tulevaisuudessa tilojen koon kasvaessa ulkopuolisen työvoiman palkkaaminen yleistyneenä. Ohjelmakauden 2014—2020 aikana arvioidaan, että työpaikkojen määrä jalostuksessa kasvaa ohjelman toimenpiteiden vaikutuksesta. Palvelusektorin odotetaan kehittyvän kauden 2014—2020 aikana. Palveluiden tuottamisen uudet tavat ja menetelmät on yksi maaseutuohjelman tavoitteista.

Maataloustukea saaneiden tilojen määrä on 2000-luvulla vähentynyt keskimäärin 2,1 % vuodessa (57 220 tilaa vuonna 2013). Keskimääräinen peltoala on kasvanut (28,0 ha vuonna 2000, 40,9 ha vuonna 2013). Vastaavasti myös kotieläintalouden tuotantoyksiköiden koko kasvaa ja tuotannossa otetaan käyttöön uutta teknologiaa. Tilamäärän laskun ja keskipeltoalan kasvun arvioidaan jatkuvan viime vuosien tasoisena. Maataloudessa työskentelevien määrä on alentunut. Vuoden 2013 lopussa MYEL-vakuutettuja maatalousyrittäjiä oli 70 448, mikä on noin kolmannes vuotta 2000 vähemmän.

Rakennetuet edistävät rakenne- ja tuottavuuskehitystä sekä parantavat maatalouden kilpailukykyä. Aloitustukien tavoitteena on parantaa maatalousyrittäjien ikärakennetta ja turvata tuotannon jatkuvuutta. Rakennetuki suunnataan perheviljelmille ja niiden muodostamille yhteenliittymille.

Käytettävissä olevat varat kohdennetaan elinkeinon jatkuvuuden ja tuotannon kannattavuuden parantamisen kannalta keskeisiin kohteisiin. Tukea myönnetään pääasiassa maatilojen tuotantorakennusinvestointeihin sekä nuorten viljelijöiden aloitustukeen liittyviin kiinteistö- ja irtaimistohankintoihin. Lisäksi tuetaan esimerkiksi salaojitusta sekä työympäristön parantamiseen, eläinten hyvinvointiin ja ympäristön tilan edistämiseen liittyviä investointeja.

Ohjelmakauden 2014—2020 rakennetuet on tarkoitus ottaa käyttöön heti vuoden 2015 alussa. Samalla Maatilatalouden kehittämisrahastosta (Makera) aiemmin rahoitetut EU-osarahoitteiset investointi- ja aloitusavustukset siirretään rahoitettavaksi valtion talousarviosta (mom. 30.10.40). Kokonaan kansallisesti rahoitettavat investointiavustukset myönnetään ja maksetaan edelleen Makeran varoista. Maatalouden investointeja ja tilanpidon aloittamista rahoitetaan myös korkotukena (mom. 30.10.41).

Luopumistukijärjestelmän (mom. 30.10.42) avulla edistetään yksikkökoon kasvua sekä maatalouden ja porotalouden sukupolvenvaihdoksia. Tavoitteena on myös alentaa maatalousyrittäjien keski-ikää. Vuonna 2014 käytössä ollut luopumistukijärjestelmää jatketaan vuosina 2015—2018. Varhaiseläkettä arvioidaan vuoden 2015 lopussa nostavan noin 15 200 henkilöä.

Eläinten hyvinvointikorvauksien tavoitteena on eläinten hyvinvoinnin kohentuminen ja tuotantoeläinten lajinnukaisemman hoidon edistäminen sekä viljelijöiden tietoisuuden lisääminen eläinten hyvinvointiin vaikuttavista tekijöistä. Kaudella 2014—2020 toimenpiteen toteutus laajenee koskemaan sika- ja nautatilojen lisäksi siipikarja- ja lammastiloja. Tavoitteena on, että järjestelmään sitoutuneiden tilojen osuus kasvaa. Kaudella 2007—2013 nautatiloista 40 %:lla ja sikatiloista 49 %:lla oli eläinten hyvinvointia edistävä sitoumus.

Neuvontajärjestöt tukevat maaseutuyritysten toimintaa lisäämällä liiketoiminta- ja markkinaosaamista, edistämällä tuottavuutta ja sukupolvenvaihdoksia ja muita omistajanvaihdoksia. Neuvontajärjestöt osallistuvat myös momentin 30.20.43 varoin maaseutuohjelman 2014—2020 uuden neuvontajärjestelmän toteutukseen. Valtionavustuksella turvataan osaltaan neuvonnan alueellinen ja sisällöllinen tarjonta sekä sen kattavuus.

4H-toiminnalla lisätään nuorten käytännön taitoja ja omatoimisuutta muun muassa kurssien, harjoittelun, työllistämisen, työelämävalmiuksien ja yrittäjyyden avulla. Järjestö toteuttaa omalta osaltaan nuorten yhteiskuntatakuun tavoitteita työllistämällä itse markkinaehtoisesti suuren joukon nuoria. Lisäksi 4H-toiminnalla vahvistetaan maaseudun ja kaupungin välistä vuorovaikutusta.

Kansallisilla totopelivaroilla edistetään hevostaloutta, erityisesti kotimaista hevoskasvatusta.

MAKERAsta ja talousarviosta myönnettävän maatalouden rakennetuen kehittyminen tukimuodoittain vuosina 2013—2015 (milj. euroa)

	2013 tilinpäät ös	2014 arvio	2015 arvio
MAKERA			
Käytettävissä olevat varat yhteensä	196,76	156,65	97,00
— omat tulot (mm. lainojen lyhennykset ja korot)	40,63	36,40	34,10
— lainojen ja avustusten peruutukset	0,13	1,00	0,50
— tulot EU:lta + sekalaiset tulot	27,28	28,90	15,60
— edelliseltä vuodelta siirtyvä määrä	128,16	90,15	46,70
— muut tulot	0,56	0,20	0,10
— siirto talousarviosta	-	-	-
LAINAT, yhteensä			
MAKERAsta (valtionlainat)	2,09	2,50	2,50
Korkotukilainat yhteensä (mom. 30.10.41) ¹	209,18 ²	250,00	250,00

	2013 tilinpäätös	2014 arvio	2015 arvio
AVUSTUKSET (MAKERASTA)	95,10	95,50	25,50
KORKOTUKILAINOJEN KORKOTUKI (mom. 30.10.41)	11,25	31,40	32,80

¹⁾ Vuosien 2013 ja 2014 talousarvioissa momentti oli tunnuksella 30.20.49.

²⁾ Vuoden 2013 osalta sidottu määrä.

Maatilatalouden kehittämisrahastoon ei esitetä tehtäväksi määrärahan siirtoa vuoden 2015 talousarviosta. Vuodelle 2015 ehdotettujen avustusten, korkotukilainojen myöntövaltuuden ja Makerassa käytettävissä olevien varojen arvioidaan riittävän maatalouden rakennetukeen.

40. Maatalouden aloittamis- ja investointiavustukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 22 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) ohjelmakauden 2014—2020 Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaa toteuttavien nuorten viljelijöiden tilanpidon aloitusavustusten ja maatalouden investointiavustusten Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) maksettavan EU:n rahoitusosuuden sekä valtion rahoitusosuuden maksamiseen

2) ohjelmakauden 2014—2020 sitoumuksista aiheutuneiden velvoitteiden maksamiseen sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU 1306/2013) artiklojen 52 (sääntöjenmukaisuuden tarkastaminen) sekä 54 ja 56 (yhteiset säännökset ja maaseuturahastoa koskevat erityissäännökset sääntöjenvastaisuuksista) säädösten mukaisten Suomen velvoitteiden maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Valtuus

Ohjelmakauteen 2014—2020 liittyviä nuorten viljelijöiden aloittamisavustuksia ja maatalouden investointiavustuksia saa vuonna 2015 myöntää siten, että niistä aiheutuu vuoden 2016 ja sitä seuraavien vuosien määrärahasta maksettavia menoja yhteensä enintään 66 000 000 euroa.

Selvitysosa: EU:n ohjelmakauden 2014—2020 mukaiset nuoren viljelijän aloitustuet ja maatalouden investointituet otetaan käyttöön vuonna 2015. Tukea maksetaan momentilta myönnettävien osarahoitteisten avustusten lisäksi Maatilatalouden kehittämisrahastosta myönnettävinä kansallisina avustuksina ja valtiontakauksina sekä korkotukena (mom. 30.10.41). Avustuksilla parannetaan maatalouden tuottavuutta ja kilpailukykyä, pienennetään tilanpidon aloittamiseen liittyvää taloudellista riskiä sekä osaltaan turvataan maataloustuotannon jatkumista.

Avustuspäätösten kokonaismäärä on 88 000 000 euroa. Tästä määrästä aloitusavustuksia arvioidaan olevan noin 16 000 000 euroa ja investointiavustuksia 72 000 000 euroa. Avustusten maksatus ajoittuu neljälle vuodelle. Vuonna 2015 määrärahaa arvioidaan tarvittavan yhteensä 22 000 000 euroa, mistä EU:n rahoitusosuutta on 9 240 000 euroa (42 %) ja kansallista osuutta 12 760 000 euroa.

Momentin menoihin liittyvät tulot on merkitty momentille 12.30.02.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (milj. euroa)

	2015	2016	2017	2018	2019—	Yhteensä vuodesta 2015 lähtien
Vuoden 2015 sitoumukset	22,0	35,2	22,0	8,8	-	88,0

Ohjelmakauden rahoituskehys ja määrärahan arvioitu käyttö momentilla 30.10.40 (milj. euroa)

Toimenpide	Ohjelmakauden 2014—2020 rahoituskehys			Määrärahat 2014—2015	
	EU	valtio	Julkinen yhteensä	budjetoitu 2014	esitys 2015
Aloitus- ja investointiavustukset	170,9	236,1	407,0	-	22,0

Ohjelmakaudella 2007—2013 nuoren viljelijän aloitustuet ja maatalouden investointituet on rahoitettu Maatilatalouden kehittämisrahastosta.

2015 talousarvio 22 000 000

41. (30.20.49) Maaseutuelinkeinotoiminnan korkotuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 32 800 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maatalouden rakennetuista annetun lain (1476/2007), maaseutuelinkeinojen rahoituslain (329/1999), porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain (986/2011), porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain (45/2000), maaseutuelinkeinolain (1295/1990) ja maatilalain (188/1977) mukaisista korkotukilainoista luottolaitoksille suoritettavien korkohyvitysten maksamiseen.

Valtuus

Vuonna 2015 korkotukea saa hyväksyä enintään 250 000 000 euron lainapääomalle. Mikäli vuoden 2014 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2015.

Selvitysosa: Maatalouden rakennetukilain nojalla myönnettävissä korkotukilainoissa korkotuki on vuodesta 2013 alkaen myönnettyissä lainoissa enintään 3 prosenttiyksikköä lainan korkoprosentista ja aiemmin myönnettyissä enintään 4 prosenttiyksikköä. Aikaisemman rahoituslainsäädännön nojalla vuosina 1996—2012 myönnettyissä lainoissa korkotuen enimmäismäärä on enintään 4 tai 5 prosenttiyksikköä lainan myöntämisaikakohdasta riippuen. Ennen vuotta 1996 myönnettyistä maaseutuelinkeinolain mukaisista lainoista maksetaan luottolaitokselle korkotukea 50 % luottolaitoksen perimästä kokonaiskorosta. Maatilalain mukaisille lainoille maksettavan korkohyvityksen määrä vaihtelee lainan myöntämivuodesta ja lainalajista riippuen. Myönnettyjen korkotukilainojen pääoma oli vuoden 2013 lopussa yhteensä noin 1,50 mrd. euroa. Määrärahan mitoituksessa on oletettu vuonna 2015 keskimääräiseksi korkotueksi 2,6 prosenttiyksikköä.

Valtuuden käytöstä valtiolle aiheutuvat menot (milj. euroa)

	2015	2016	2017	2018	2019—	Yhteensä vuodesta 2015 lähtien
Ennen vuotta 2015 myönnetyt korkotukilainat	31,3	49,1	36,9	31,4	162,9	311,6
Vuonna 2015 myönnettävät korkotukilainat	1,5	5,1	6,4	5,9	48,7	67,6
Menot yhteensä	32,8	54,2	43,3	37,3	211,6	379,2

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

4.4.2012 sovittu lisäsäästö	-4 000
Tasomuutos	5 400
Yhteensä	1 400

¹⁾ Arvio vuoden 2015 lopun tilanteesta.

Vuosina 2014 ja 2015 määrärahan tarpeen arvioidaan jakautuvan seuraavasti (milj. euroa)

	2014 arvio	2015 arvio
Luopumiseläkkeet	37,49	34,95
Maatalousyrittäjien luopumistuki, vuosina 1995—1999 ¹	0,23	-
Maatalousyrittäjien luopumistuki, vuosina 2000—2002	1,37	0,74
Maatalousyrittäjien luopumistuki, vuosina 2003—2006	11,23	6,32
Maatalousyrittäjien luopumistuki, vuosina 2007—2010	17,96	14,55
Maatalousyrittäjien luopumistuki, vuosina 2011—2014	18,33	25,29
Maatalousyrittäjien luopumistuki, vuosina 2015—2018	-	1,47
Hoitokulu ²	2,11	1,80
Yhteensä	88,72	85,12³

¹⁾ Sisältää EU:n osuutta 0,08 milj. euroa vuonna 2014.

²⁾ Hoitokulun perusteet ovat voimassa vuosille 2011—2014. Hoitokulun taso riippuu jatkossa uudesta ohjelmasta.

³⁾ Vuonna 2015 menoista arvioidaan rahoitettavan 8,49 milj. euroa edelliseltä vuodelta siirtyvällä määrärahalla, minkä johdosta vuonna 2015 budjetoidaan 76,63 milj. euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

4.4.2012 sovittu lisäsäästö	-3 000
Tasomuutos	-4 760
Yhteensä	-7 760

2015 talousarvio	76 630 000
2014 talousarvio	84 390 000
2013 tilinpäätös	97 084 000

43. (30.20.43, osa) Eläinten hyvinvointikorvaukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 64 933 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) ohjelmakauden 2014—2020 Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaa toteuttavien eläinten hyvinvointikorvausten Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) maksettavan EU:n rahoitusosuuden sekä valtion rahoitusosuuden maksamiseen

2) EU:n aikaisempien ohjelmakausien ja ohjelmakauden 2014—2020 sitoumuksista aiheutuneiden velvoitteiden maksamiseen sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU 1306/2013) artiklojen 52 (sääntöjenmukaisuuden tarkastaminen) sekä 54 ja 56 (yhteiset säännökset ja maaseuturahastoa koskevat erityissäännökset sääntöjenvastaisuuksista) sekä aikaisempien ohjelmakausien vastaavien säädösten mukaisten Suomen velvoitteiden maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Selvitysosa: Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi ohjelmaperusteisista viljelijätuista. Määrärahatarpeeksi arvioidaan yhteensä 64 933 000 euroa.

Eläinten hyvinvointikorvausten tavoitteena on eläinten hyvinvoinnin kohentuminen. Tavoitteena on tuotantoeläinten lajinnukaisemman hoidon edistäminen ja viljelijöiden tietoisuuden lisääminen eläinten hyvinvointiin vaikuttavista tekijöistä. Eläinten hyvinvointisitoumus voidaan tehdä naudoista, sioista, lampaista, vuohista sekä siipikarjasta. Eläinten hyvinvointisitoumuksissa viljelijä sitoutuu noudattamaan toimenpiteen ehtoja valitsemiensa eläinlajien osalta.

Eläinten hyvinvointikorvaukset sisältyvät Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaan 2014—2020. Eläinten hyvinvointikorvauksilla edistetään ensisijaisesti prioriteettia 3 (elintarvikeketjun organisoitumisen edistäminen mukaan lukien maataloustuotteiden jalostus ja kaupan pitäminen, eläinten hyvinvointi ja maatalouden riskienhallinta).

Yhteisen maatalouspolitiikan uudistuksen (CAP2020) viivästymisestä johtuen vuonna 2014 jatkettiin vuodelle vuoden 2013 lopussa voimassa olleita kauden 2007—2013 mukaisia sitoumuksia. Eläinten hyvinvointia edistävään järjestelmään oli vuonna 2013 sitoutunut noin 6 200 kotieläintuotannon harjoittajaa (nautatiloista 40 % ja sikatiloista 48 %).

Vuodesta 2015 lukien kaikki voimassa olevat sitoumukset päättyvät ja tukijärjestelmä sopeutetaan ohjelmakauden 2014—2020 sääntöihin. Sitoumus on 1-vuotinen, mutta se voidaan uusita vuosittain.

EU:n rahoitusosuus ohjelmakaudella 2014—2020 on 42 %.

Eläinten hyvinvointikorvausten vuoden 2015 määrärahojen arvioitu jakautuminen (euroa)

	(2014	2015
Yhteensä, josta	52 300 000	64 933 000
— EU-osuus	21 966 000	27 272 000
— valtion osuus	30 334 000)	37 661 000

EU:n ohjelmakauden 2007—2013 ohjelman momentilta 30.20.43 tehdyistä sitoumuksista aiheutuvien maksujen maksaminen kokonaan kansallisista varoista on mahdollista, jos tuensaajalla on lakiin perustuva oikeus tukeen.

Ohjelmakauden rahoituskehys ja määrärahan arvioitu käyttö momentilla 30.10.43 (milj. euroa)

Toimenpide	Ohjelmakauden 2014—2020 rahoituskehys			Määräraha	
	EU	valtio	Julkinen yhteensä	budjetoitu 2014	esitys 2015
Eläinten hyvinvointikorvaukset	192,360	265,640	458,000	52,300	64,933

Momentin menoihin liittyvät tulot on merkitty momentille 12.30.02.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	12 633
Yhteensä	12 633

2015 talousarvio	64 933 000
2014 talousarvio	52 300 000
2013 tilinpäätös	56 286 000

50. Valtionapu maaseudun elinkeinojen kehittämiseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 6 168 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maaseudun neuvontajärjestöjen valtionavustuksista annetun valtioneuvoston asetuksen (244/2002) mukaisesti yleisavustuksena neuvontaan ja tutkimukseen myönnettävien valtionapujen maksamiseen lähinnä valtakunnallista, koko maan kattavaa neuvontaa harjoittaville rekisteröidyille yhdistyksille ja muille yhteisöille. Erikseen haettaessa määrärahaa saadaan myöntää myös erityisavustuksena.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Valtionavulla turvataan tasokkaan sekä alueellisesti ja sisällöllisesti kattavan neuvonnan tarjonta, joka omalta osaltaan luo edellytyksiä maataloustuotannon harjoittamiselle koko

Suomessa. Valtionapua saavien neuvontajärjestöjen vaikuttavuutta mitataan mm. asiakkaiden määrällä. Järjestöjen palveluja käyttää vuosittain noin 40 % maatiloista.

Valtionavun käytön alustavat tavoitteet maaseudun elinkeinojen edistämiseksi:

1. Maataloustuotannon kannattavuus ja kilpailukyky
 - Kannattavan maatalouden edellytyksiä parannetaan kohdentamalla neuvonnan resursseja liiketalous- ja yrittäjäosaamiseen sekä yksikkökustannusten alentamiseen. Tällöin kiinnitetään huomiota yrityksen johtamiseen sekä toiminnan jatkuvuuteen (omistajanvaihdokset ja investoinnit). Neuvonnan erityisenä painopisteenä on lisätä maatilayritysten markkinaosaamista, jotta maatalouden kannattavuutta voidaan parantaa myös markkinaehtoisesti.
2. Ympäristö
 - Maataloustuotannon ravinnekuormituksen ja maatalouden kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen.
3. Ruokapolitiikka
 - Kotimaisen elintarvikeketjun tarvitsemien laadukkaiden raaka-aineiden ja kuluttajien odotuksia vastaavien tuotteiden tuottaminen ja tuotantojärjestelmien varmistaminen.
 - Luomu- ja lähiruuan osuuden kasvattaminen.

Määrärahan käyttöön liittyvät vuoden 2015 tavoitteet sovitaan tarkemmin tulossopimuksessa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertaluonteisen lisäyksen poisto (EK)	-900
Yhteensä	-900

2015 talousarvio	6 168 000
2014 talousarvio	7 068 000
2013 tilinpäätös	6 978 000

51. (30.40.43) Porotalouden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 774 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää seuraaviin poronhoitolain (848/1990) mukaisiin Paliskuntain yhdistykselle myönnettäviin avustuksiin:

1) valtakunnan rajoilla sijaitsevien poroestaitojen rakentamiseen ja kunnossapitoon myönnettävien valtionapujen maksamiseen

2) porotalouden edistämiseen tähtäävän neuvonta- ja kehittämistyön tukemiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Valtakunnan rajoilla olevien poroestaitojen valtion vastuulla olevat velvoitteet perustuvat valtioden välillä solmittuihin poroaitasopimuksiin ja koskevat Suomen ja Norjan sekä Suomen ja Venäjän rajoilla olevien poroaitojen rakennus- ja kunnossapitotoimenpiteitä.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

	(2014	2015
Poroaitasopimusten mukaisten valtakunnan rajoilla sijaitsevien poroaitojen rakentaminen ja kunnossapito	840 000	844 500
Neuvontatyön tukeminen	871 000	876 000
Porotalouden koetoiminta	53 000	53 500
Yhteensä	1 764 000)	1 774 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Palkkausten tarkistukset	10
--------------------------	----

Yhteensä	10
-----------------	----

2015 talousarvio	1 774 000
2014 talousarvio	1 764 000
2013 tilinpäätös	1 764 000

54. *Hevostalouden edistäminen totopeleistä valtion osuutena kertyvillä varoilla* (siirtomääräraha 2 v)
Momentille myönnetään 912 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää arpajaislain (1047/2001) 18 §:ssä tarkoitettusta valtion osuudesta suoritettavien avustusten maksamiseen, totopelien tuottojen käyttämisestä hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen annetun lain (1055/2001) mukaisesti.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosasto: Totopeleistä arvioidaan valtion osuutena kertyvän 1 080 000 euroa, jota vastaava tulo on merkitty momentille 12.30.20. Kun valtion osuudesta käytetään momentilla 30.01.05 myönnettäviä määrärahoja vastaavasti Luonnonvarakeskuksen hevostalouden tutkimukseen 168 000 euroa, valtion osuudesta jää tälle momentille 912 000 euroa käytettäväksi hevostalouden ja hevosurheilun edistämiseen.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	-40
Yhteensä	-40

2015 talousarvio	912 000
2014 talousarvio	952 000
2013 tilinpäätös	952 000

55. Valtionapu 4H-toimintaan (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 3 820 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maaseudun neuvontajärjestöjen valtionavustuksista annetun valtioneuvoston asetuksen (244/2002) mukaisesti 4H-toiminnan tukemiseen.

Selvitysosa: 4H-toiminta edistää maaseudun elinvoimaisuutta ja vetovoimaisuutta asuinympäristönä tarjoamalla monipuolista harrastus- ja palvelutoimintaa, työllistämällä nuoria sekä tarjoamalla heille mahdollisuuksia yrittäjyyden kokeilemiseen omalla kotiseudulla. Erityisenä haasteena on nuorten kasvava työttömyys, johon 4H-yhdistysten painopisteet (työelämävalmiudet ja työllistäminen sekä nuorten yritykset) osaltaan vastaavat.

4H-järjestö on valtakunnan suurin nuorisojärjestö, jossa on yhteensä 270 valtionavustusta saavaa yhdistystä, joiden toiminta kattaa noin 90 % Suomen kunnista. Jäseniä yhdistyksissä on n. 70 000.

4H-yhdistykset toimivat työnantajina tuhansille nuorille turvaten samalla osaltaan maaseudun palvelutarjontaa. Nuoret perustavat myös omia yrityksiä 4H-toiminnan kautta. Toiminnan keskeisiä teemoja ovat ruoka, metsä, luonto, ympäristö, kotieläimet, kädentaidot sekä kansainvälisyys.

Määrärahan käyttöön liittyvät vuoden 2015 tavoitteet sovitaan tarkemmin tulossopimuksessa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertaluonteisen lisäyksen poisto (EK)	-400
Yhteensä	-400

Momentin määräraha on muutettu kaksivuotiseksi siirtomäärärahaksi.

2015 talousarvio	3 820 000
2014 talousarvio	4 220 000
2013 tilinpäätös	4 610 000

61. EU:n osallistuminen maaseudun kehittämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 70 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) EU:n ohjelmakauden 2007—2013 Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaa toteuttavien hankkeiden ja sen toteutukseen liittyvän teknisen avun Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) maksettavan EU-rahoitusosuuden maksamiseen

2) yhdessä vastinrahoitusmomentin 30.10.62 määrärahojen kanssa ohjelmakauden 2007—2013 rahoituksen maaseuturahaston rahoitusosuutena enintään 65 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen, josta teknisellä avulla palkattavien osuus on enintään 55 henkilötyövuotta

3) ohjelmakauden 2007—2013 rahoituksen toteuttamisen kannalta muiden välttämättömien kulutusmenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Takaisinperinnästä aiheutuvat erät merkitään momentille 12.30.99.

Valtuus

Mikäli ohjelmakauteen 2007—2013 kohdistuvia myöntämisvaltuuksia on jäänyt käyttämättä, saa vuonna 2014 käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2015.

Selvitysosa: Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaa toteutetaan Suomen maaseudun kehittämisstrategian 2007—2013 mukaisesti. Strategiassa on määritelty maaseudun kehittämiselle seuraavat kolme painopistealuetta:

1. Maa- ja metsätalouden harjoittaminen taloudellisesti ja ekologisesti kestäväällä sekä eettisesti hyväksyttävällä tavalla koko Suomessa.

2. Yritysten kilpailukykyä, uutta yrittäjyyttä ja yrittäjien verkostoitumista suosiva ja kehittävä toiminta maaseudun elinkeinojen monipuolistamiseksi ja työllisyyden parantamiseksi.

3. Paikallisen omaehtoisen toiminnan vahvistaminen maaseudun elinvoiman ja elämänlaadun lisäämiseksi.

Painopistealueita edistetään tämän momentin varoin yritystukina sekä paikallisina, alueellisina, alueiden välisinä, valtakunnallisina ja myös Leader-toimintaryhmien välisinä kansainvälisinä hankkeina.

Myöntämisvaltuuden käytöstä aiheutuvat menot (milj. euroa)

	2015	2016—	Yhteensä vuodesta 2015 lähtien
Ennen vuotta 2015 tehdyt sitoumukset	70,500	-	70,500

Myöntämisvaltuuden ja määrärahan käyttö (milj. euroa)

Ohjelma	Ohjelmakauden rahoituskehys valtuutena	Myöntämis- valtuus v. 2015	Käytetty määrärahaa v. 2007— 2013	Budjetoitu määrärahaa v. 2014	Määräraha v. 2015
Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma (ohjelmakausi 2007—2013) ¹					
yhteensä	436,320	-	257,328	86,200	70,500
— josta laajakaistahankkeet	24,570	-	3,470	10,000	10,000

Ohjelma	Ohjelmakauden rahoituskehys valtuutena	Myöntämis- valtuus v. 2015	Käytetty v. 2007— 2013	Budjetoitu määrärahaa v. 2014	Määräraha v. 2015
— josta tekninen apu	22,455	-	13,789	4,300	4,300

¹⁾ Sisältää osan toimintalinjasta 1, toimintalinjan 3, osan toimintalinjasta 4 ja teknisen avun.

Momentin teknisen avun määrärahaa käytetään myös momenttien 30.20.43 ja 30.20.44 sekä Maatilatalouden kehittämisrahaston toimeenpanon osalta Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman toteutukseen liittyvän teknisen avun maaseuturahaston rahoitusosuuden maksamiseen ohjelmakaudella 2007—2013.

Momentin menoihin liittyvät tulot on merkitty momentille 12.30.02 sekä valtion rahoitusosuus momentille 30.10.62. Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2007—2013 viimeiset maksut tuensaajille on toteutettava vuoden 2015 aikana.

Vastaavat ohjelmakauden 2014—2020 Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaan liittyvät määrärahat ja valtuudet ovat momentilla 30.10.64.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	-15 700
Yhteensä	-15 700

2015 talousarvio	70 500 000
2014 talousarvio	86 200 000
2013 tilinpäätös	69 216 978

62. *Valtion rahoitusosuus EU:n osaksi rahoittamasta maaseudun kehittämisestä (arviomääräraha)*
Momentille myönnetään 73 400 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) EU:n ohjelmakauden 2007—2013 Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) rahoitettavan Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaa toteuttavien hankkeiden ja sen toteutukseen liittyvän teknisen avun valtion rahoitusosuuden maksamiseen

2) yhdessä momentilla 30.10.61 olevan ohjelmakauden 2007—2013 maaseuturahaston rahoitusosuuden kanssa valtion rahoitusosuutena henkilöstön palkkaamiseen sekä muiden välttämättömien kulutusmenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Takaisinperinnästä aiheutuvat erät merkitään momentille 12.30.99.

Valtuus

Mikäli ohjelmakauteen 2007—2013 kohdistuvia myöntämisvaltuuksia on jäänyt käyttämättä, saa vuonna 2014 käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2015.

Selvitysosä: Momentin määrärahan käytön tavoitteet on esitetty momentin 30.10.61 selvitysosassa.

Myöntämisvaltuuden käytöstä aiheutuvat menot (milj. euroa)

	2015	2016—	Yhteensä vuodesta 2015 lähtien
Ennen vuotta 2015 tehdyt sitoumukset	73,400	-	73,400

Myöntämisvaltuuden ja määrärahan käyttö (milj. euroa)

	Ohjelmakauden rahoituskehys valtuutena	Myöntämismv altuus v. 2015	Käytetty määrärahaa v. 2007— 2013	Budjetoitu määrärahaa v. 2014	Määräraha v. 2015
Manner-Suomen maaseudun kehittämishjelma (ohjelmakausi 2007—2013) ¹					
yhteensä	422,125	-	261,143	80,900	73,400
— josta tekninen apu	27,445	-	16,851	5,300	5,300
Ohjelmien korjaukset	-	-	1,725	-	-
Kaikki yhteensä	422,125	-	261,143	80,900	73,400

¹⁾ Sisältää osan toimintalinjasta 1, toimintalinjan 3, osan toimintalinjasta 4 ja teknisen avun.

Momentin teknisen avun määrärahaa käytetään myös momenttien 30.20.43 ja 30.20.44 sekä Maatilatalouden kehittämisrahaston toimeenpanon osalta Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman toteutukseen liittyvän teknisen avun valtion rahoitusosuuden maksamiseen ohjelmakaudella 2007—2013.

Vastaavat ohjelmakauden 2014—2020 Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaan liittyvät määrärahat ja valtuudet ovat momentilla 30.10.64.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	-7 500
Yhteensä	-7 500

2015 talousarvio	73 400 000
2014 talousarvio	80 900 000
2013 tilinpäätös	66 514 711

64. EU:n ja valtion rahoitusosuus alueelliseen ja paikalliseen maaseudun kehittämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 55 120 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) ohjelmakauden 2014—2020 Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaa toteuttavien hankkeiden ja sen toteutukseen liittyvän teknisen avun Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) maksettavan EU:n rahoitusosuuden sekä valtion rahoitusosuuden maksamiseen

2) ohjelmakauden 2014—2020 Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman toteuttamiseen tarvittavan yhteensä enintään 164 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen sekä muiden välttämättömien kulutusmenojen maksamiseen

3) EU:n aikaisempien ohjelmakausien ja ohjelmakauden 2014—2020 sitoumuksista aiheutuneiden velvoitteiden maksamiseen sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU 1306/2013) artiklojen 52 (sääntöjenmukaisuuden tarkastaminen) sekä 54 ja 56 (yhteiset säännökset ja maaseuturahastoa koskevat erityissäännökset sääntöjenvastaisuuksista) sekä aikaisempien ohjelmakausien vastaavien säädösten mukaisten Suomen velvoitteiden maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäättösperusteisena.

Takaisinperinnästä aiheutuvat erät merkitään momentille 12.30.99.

Valtuus

Vuonna 2015 saa tehdä ohjelmakauteen 2014—2020 kohdistuvia myöntämispäätöksiä 176 900 000 eurolla. Mikäli ohjelmakauteen 2014—2020 kohdistuvia vuoden 2014 myöntämisvaltuuksia on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2015.

Selvitysosa: Momentin varoin rahoitetaan ohjelmakaudella 2014—2020 Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman mukaisia maaseudun yritystoiminnan, palvelujen, kylien ja yhteistyön kehittämiseen, koulutukseen ja tiedonvälitykseen sekä Leader-toiminnalla toteutettavaan paikalliseen kehittämiseen liittyviä toimia. Näillä toimilla edistetään kaikkia pääluokkaperusteluissa todettuja maaseudun kehittämistä koskevia prioriteetteja.

Rahoitus toteutetaan yritystukina sekä paikallisina, alueellisina, alueiden välisinä, valtakunnallisina ja kansainvälisinä hankkeina. Tekninen apu tukee koko ohjelman toimeenpanoa. Ohjelman toteuttamiseen tarvittavat henkilötyövuodet vastaavat teknisen avun lisäksi nk. valtion hallinnon oman tuotannon hankkeissa vuosittain palkattavan henkilöstön enimmäismäärää. Teknistä apua käytetään 879 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen vuosina 2014—2023 ohjelmakauden 2014—2020 Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman toimeenpanoa varten.

Määrärahojen ja myöntämisvaltuuksien arvioitu jakautuminen (euroa)

	Määräraha	Valtuus
Yhteensä, josta	55 120 000	176 900 000
— EU-osuus	24 973 000	76 617 000
— valtion osuus	30 147 000	100 283 000

Myöntämisvaltuuden käytöstä aiheutuvat menot (milj. euroa)

	2015	2016	2017	2018	2019—	Yhteensä vuodesta 2015 lähtien
Ennen vuotta 2015 tehdyt sitoumukset	37,106	31,811	21,280	12,532	-	102,729
Vuoden 2015 sitoumukset	18,014	37,939	44,225	44,225	32,497	176,900
Yhteensä	55,120	69,750	65,505	56,757	32,497	279,629

Myöntämisvaltuuden ja määrärahan käyttö (milj. euroa)

Ohjelma	Ohjelmakaude n rahoituskehys valtuutena	Budjetoitu valtuutta ohjelmakauten a	Myöntämis valtuus v. 2015	Käytetty määrärahaa v. 2014— 2020	Budjetoitu määräraha a v. 2014	Määräraha v. 2015
Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma (ohjelmakausi 2014—2020) yhteensä	917,000	105,900	176,900	-	17,700	55,020
— josta Leader	-	30,000	-	-	1,500	-
— josta tekninen apu	70,000	10,000	20,000	-	3,200	4,200
Ohjelmien korjaukset	-	-	-	-	0,100	0,100
Kaikki yhteensä	917,000	105,900	176,900	-	17,800	55,120

Momentit 30.10.40, 30.10.43, 30.20.43 ja 30.20.44 ovat myös osa Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaa 2014—2020, jonka toimeenpanoon tarkoitettun teknisen avun valtuus ja määräraha ovat tällä momentilla.

Momentin menoihin liittyvät tulot on merkitty momentille 12.30.02. Vastaavat ohjelmakauden 2007—2013 Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaan liittyvät määrärahat ja valtuudet ovat momenteilla 30.10.61 ja 30.10.62.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	37 320
Yhteensä	37 320

2015 talousarvio	55 120 000
2014 talousarvio	17 800 000

20. (30.20, osa, 01, osa ja 30, osa) Maa- ja elintarviketalous*Selvitysosa:**Toimintaympäristö*

Maatalouden taloudellinen toimintaympäristö on muuttunut vaikeammin ennakoitavaksi tuotteiden ja tuotantopanosten hintojen aikaisempaa suuremman vaihtelun vuoksi. Viime vuosina tuotantopanosten hinnat ovat nousseet tuotteiden hintoja nopeammin, mikä on heikentänyt tuotannon kannattavuutta erityisesti kotieläintaloudessa. Kilpailutilanteesta johtuen maatilojen mahdollisuudet parantaa kannattavuutta markkinaehtoisesti ovat rajalliset. Maataloustuotteiden myyntitulojen ja tuotantopanosten hintojen kehitykseen valtiovallan toimin ei voida juurikaan vaikuttaa. Maataloustuotannon kannattavuuteen vaikuttaa myyntitulojen ja kustannusten ohella keskeisesti maatalouden EU- ja kansalliset tuet. Niiden osuus maa- ja puutarhatalouden kokonaistuotosta on noin 37 %. Kaikki merkittävät tukijärjestelmät uudistuvat vuonna 2015. Tukikokonaisuus on rakennettu siten, että se on eri tuotantosuuntien ja alueiden kannalta mahdollisimman tasapainoinen. Tukijärjestelmien sisältö on nyt pääosin tiedossa lähivuosi, mikä helpottaa viljelijöiden tuotannon suunnittelua.

Tilatasolla tarkasteltuna maatalouden kannattavuuden arvioidaan paranevan vuonna 2013 hieman edellisvuosiin verrattuna. Asetetusta kannattavuustavoitteesta saavutettiin kirjanpitolitoilla keskimäärin 50 % (46—48 % vuosina 2010—2012). Tuotannon kannattavuus vaihtelee tuotantosuunnittain ja tilakohtaisesti. Pääsääntöisesti kannattavuus paranee tilakoon kasvun myötä. Myös sääolojen vaihtelu heijastuu suoraan maatalouden taloudellisiin tuloksiin ja tuotantomääriin. Koko sektorin tasolla tarkasteltuna maa- ja puutarhatalouden kokonaislaskennan mukainen vuoden 2013 ennakkollinen yrittäjätulo jäi hieman vuotta 2012 pienemmäksi.

Maataloustuotannon määrä säilyi vuonna 2013 likimain aiempien vuosien tasolla, vaikka tilamäärä jatkoi laskua. Maatalouden rakenne- ja tuottavuuskehitystä on tarkasteltu luvussa 10 (Maaseudun kehittäminen). Maatalouskäytössä oleva peltoala on yhteensä 2,26 milj. ha, mistä elintarvikkeita, energiaa ja rehuja tuotetaan 1,98 milj. ha:n alalla. Kesannolla ja viherlannoitusnurmella oli 0,28 milj. ha. Keskeisten tuotteiden tuotantomäärät vastasivat likimain kotimaista kulutusta lukuun ottamatta naudanlihan ja lampaanlihan sekä rukiin ja valkuaiskasvien tuotantoa.

Maatalouden ravinnepäästöt maaperään, vesistöihin ja ilmaan vähenevät ympäristötietoisuuden ja -osaamisen lisääntymisen, kulutustottumusten muutosten, sekä uusien, tarkennettujen tuotantomenetelmien seurauksena. Kansallisen energia- ja ilmastostrategian päästörajoitusten mukaisesti maatalousperäisten energialähteiden tuotanto ja käyttö lisääntyvät lähivuosina.

Keskeiset toimenpiteet ja keinot yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamiseksi

Päälukukaperusteluissa esitettyjen yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamiseksi maa- ja puutarhataloutta tuetaan Suomessa EU:n yhteisen maatalouspolitiikan mukaisten tukimuotojen lisäksi kansallisilla tukijärjestelmillä.

Viljelijätukien menot ja niiden EU-osuus vuosina 2013—2015 (milj. euroa)

	2013 maksettu tuki	2014 budjetoitu	2015 esitys
Eläinten hyvinvointikorvaukset (vuonna 2015 mom. 30.10.43, aik. 30.20.43)	42,9	52,3	64,9
— valtion osuus	30,9	30,3	37,6
— EU:n osuus	12,0	22,0	27,3
Maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki (mom. 30.20.40)	504,9	498,8	322,9
EU-tulotuki (mom. 30.20.41) ¹	519,3	524,0	525,0
Ympäristökorvaukset, luonnonmukainen tuotanto, neuvonta ja ei-tuotannolliset investoinnit yhteensä (mom. 30.20.43)	279,8	315,9	338,3
— valtion osuus	194,3	200,0	196,0
— EU:n osuus	85,5	115,9	142,3
Luonnonhaittakorvaukset yhteensä (mom. 30.20.44)	420,2	422,7	551,9
— valtion osuus	302,5	265,3	454,8
— EU:n osuus	117,7	157,4	97,1
Yhteensä viljelijätuet	1 767,1	1 813,7	1 803,0
— valtion osuus	1 032,6	994,4	1 011,3
— EU:n osuus	734,5	819,3	791,7
— EU:n osuus, %	41,6	45,2	43,9

¹⁾ Ei sisällä EU-markkinatukea, joka ei ole viljelijätuki.

Maa- ja elintarviketalouden kilpailukyky Suomen olosuhteissa perustuu tulevaisuudessa myös entistä enemmän kaikkien elintarvikeketjun toimijoiden vahvaan osaamiseen ja uusien innovaatioiden (kuten uudet tuotteet sisältäen bioenergian, uudet tuotantoteknologiat, uudet ympäristöystävällisemmät tuotantotavat) kehittämiseen ja nopeaan käyttöönottoon.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla on kaksi talousarvion ulkopuolista rahastoa: Maatilatalouden kehittämisrahasto (Makera) ja Maatalouden interventiorahasto (Mira). Makeraa on tarkasteltu luvussa 10 (Maaseudun kehittäminen). Momentilta 30.20.60 (Siirto Maatalouden interventiorahastoon) tehtävällä siirrolla katetaan lähinnä interventiovarastoinnista valtion vastattavaksi jääviä menoja.

Valtioneuvoston ruokapoliittisen selonteon mukaan koko suomalaisen ruokaketjun kannattavuus ja kilpailukyky tulee turvata ilmastonmuutoksen ja globaalien kilpailun tuomassa uudessa toimintaympäristössä. Momentin 30.20.46 varoista myönnetään tukea EU-rahoitteisiin ruokaketjun kehittämistoimenpiteisiin, kuten hedelmä- ja vihannesorganisaatioiden toimenpideohjelmiin. Momentin 30.20.47 varoista myönnetään kokonaan kansallisesti rahoitettavaa tukea toimenpiteisiin, joiden tavoitteina ovat muun muassa kuluttajan luottamuksen vahvistaminen, ruuan ja ruokakulttuurin arvostuksen nostaminen, ruuantekijöiden osaamisen varmistaminen, terveellisten ruokatottumusten edistäminen sekä varmistetun jäljitettävyyden ja vastuullisuusjärjestelmän kehittäminen suomalaiseen ruokaketjuun. Samoin tuetaan hallituksen luomualan ja lähiruuan kehittämisohjelmien mukaisia toimenpiteitä sekä luomu- ja lähiruokasektoreille valtioneuvoston periaatepäätöksenä vuoteen 2020 asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Tunnusluvut

	2011	2012	2013 arvio	2014—2015 tavoite
1. Maatalouden kannattavuuden turvaaminen				
— Maatalouden yrittäjätulo (kokonaistasolla), milj. euroa ¹	813	755	733	nousee

	2011	2012	2013 arvio	2014—2015 tavoite
— Kirjanpitotilojen yrittäjätulo euroa/tila ¹	20 800	21 900	22 000	nousee
— Kannattavuuskerroin ²				
— hyvät tilat ³	0,84	0,83	0,88	nousee
— keskiarvo tilat	0,48	0,46	0,50	nousee
— heikot tilat ³	-0,05	-0,06	-0,17	nousee
2. Maataloustuotanto				
— Omavaraisuus-%				
— maito, neste	96	93	94	kysyntää vastaavasti
— naudanliha	83	79	82	ennallaan
— sianliha	103	99	100	kysyntää vastaavasti
— siipikarjanliha	103	105	105	kysyntää vastaavasti
— kananmunat	116	111	115	kysyntää vastaavasti
— Rukiiin viljelyala, ha	27 100	21 400	12 300	kasvaa
— Rehuviljan (rehuohra/kaura/sekavilja) viljelyala, ha	728 000	781 000	831 000	ennallaan
— Valkuaiskasvien viljelyala, ha	23 600	19 600	23 100	kasvaa
3. Luomu- ja lähiruoka				
— Luomuviljelty peltola, %	8,1	8,7	9,0	kasvaa
— Luomukotieläintilojen lukumäärä (kpl)	643	759	814	nousee
— Luomuelintarvikevalmistajien lukumäärä (kpl)	487	624	>624	nousee
— Elintarvikealan mikro- ja pienyritysten lukumäärä (lkm)	2 764	2 722	>2 797	nousee
— tuotannon jalostusarvo (milj. euroa) ⁴	655,3	>655,3	>655,3	kasvaa
4. Ympäristökuormituksen vähentäminen				
— Valtakunnallinen typpitase, kg N/ha ⁵	49,8	46,7	44,4	laskee
— Valtakunnallinen fosforitase, kg P/ha ⁵	3,8	3,7	3,7	laskee
— Maataloussektorin kasvihuonekaasupäästöt, milj. tonnia CO ₂ /ekv ⁶	5,8	5,7	5,7	alenee
— Maatalouden maankäyttösektorin kasvihuonekaasupäästöt, milj. tonnia CO ₂ /ekv ⁷	6,8	6,8	6,8	alenee

¹⁾ Maatalouden yrittäjätulo kokonaistasolla kuvaa kaikkien tilojen (vuonna 2012 noin 57 000 tilan) taloudellista asemaa ja muut kohdan 1 tunnusluvut kirjanpitotilojen (n. 39 000 suurimman tilan) taloudellista asemaa. Vuoden 2013 yrittäjätulo on ennakkotieto.

²⁾ Kannattavuuskerroin osoittaa, kuinka suuri osa oman työn palkkavaatimuksesta ja oman pääoman korkovaatimuksesta yrittäjätulo kattaa. Esim. MTT:n kannattavuustietojen perusteella tavoitteeksi asetettu oman työn palkkavaatimus oli 14,1 euroa vuonna 2011, 14,5 euroa vuonna 2012 ja 14,9 euroa vuonna 2013. Oman pääoman korkovaatimus oli 5,3 % vuonna 2011, 5,7 % vuonna 2012 ja 4,7 % vuonna 2013. Vuoden 2013 kannattavuuskerroin on ennakkotieto.

³⁾ Kannattavuuskertoimen hyvät-ryhmä on muodostettu vuosittain kannattavuudeltaan parhaimmista tiloista siten, että paras 10 prosenttia painotetusta tila-aineistosta on jätetty pois ja seuraavaksi parhailta 20 prosentilta tiloista on laskettu keskimääräinen kannattavuuskerroin. Heikot-ryhmä on muodostettu samalla periaatteella heikoimmista tiloista.

⁴⁾ Tiedot Tilastokeskuksen toimipaikkatilastoista. Vuodesta 2012 lähtien luvut ovat arvioita.

⁵⁾ Typpi- ja fosforitase kuvaavat pellohehtaarille käytetyistä panoksista tulevien ja lopputuotteisiin sitoutuneiden ravinnemäärien erotusta (lukutiedot MTT).

⁶⁾ Maataloussektorin kasvihuonekaasupäästöiksi luetaan metaanipäästöt kotieläinten ruansulatuksesta ja lannankäsittelystä sekä dityppioksidipäästöt lannankäsittelystä ja viljelymaasta, lukutiedot MTT. Vuoden 2013 luvut ovat arvioita.

⁷⁾ Maatalouden maankäyttösektorin (maankäyttö, maankäytön muutos ja metsätaloussektori) kasvihuonepäästöjä ovat maatalousmaasta, viljelemättömästä maatalousmaasta ja kalkituksesta syntyvät hiilidioksidipäästöt, lukutiedot MTT. Vuoden 2013 luvut ovat arvioita.

Turvallisuusriskien hallinnassa painottuvat eläinten ja ihmisten välillä tarttuvien tautien (zoonoosit) leviämisen estäminen sekä kriisinhallinnan kehittäminen. Keskeisintä kriisinhallinnassa on ihmisten terveyttä uhkaavien vakavien tautien vastustaminen. Tavoitteena on varmistaa elintarvikkeiden hyvä ravitsemuksellinen laatu. Varmistetaan, että maatalouden tuotantopanokset ja markkinoilla olevat elintarvikkeet ovat turvallisia eivätkä niistä annetut tiedot johda kuluttajia harhaan.

Julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyöllä suomalaiseen elintarvikeketjuun luodaan sellaiset turvallisuus-, laatu- ja jäljitettävyyssjärjestelmät, joilla varmistetaan elintarviketurvallisuusriskien sekä toimijoiden ja kuluttajien taloudellisten riskien hallinta. Eläinten hyvinvointia edistetään lainsäädäntöä uudistamalla ja tehostamalla valvontaa. Estetään ennakoivasti ja valvonnan keinoin uusien vakavien eläintautien ja vaarallisten kasvintuhoojien leviäminen Suomeen. Tehostetaan väarennösten, petosten ja harmaan talouden vastaisia toimia elintarvikeketjussa.

Koko elintarvikeketjun kattavaa elintarvikkeiden turvallisuuteen ja laatuun liittyvää valvontaa kehitetään EU:n säädösten edellyttämällä tavalla. Valvontaa ja tutkimusta suunnataan siten, että ne tukevat pääluokkaperusteluissa asetettuja yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita.

Viranomaisvalvonnan kehittämisessä tavoitteena on samantasoisten ja yhdenmukaisten palveluiden turvaaminen koko maassa sekä vaikuttavuuden ja kattavuuden parantaminen riskinarvioinnin perusteella ja omavalvonnan avulla. Elintarvikevalvontatietojen julkistamista kehitetään. Elintarviketurvallisuusvirasto (Evira, mom. 30.20.02) vastaa valvonnasta sekä riskien arvioinnista ja hallinnasta koko elintarvikeketjussa yhtenäisellä tavalla.

Elintarvikkeiden laatuun ja turvallisuuteen liittyviä tunnuslukuja

	2011 toteutuma	2012 toteutuma	2013 toteutuma	2014—2015 arvio
1. Eläintaudit ja kasvintuhoojat				
Vaarallisia tai helposti leviäviä eläintauteja, kpl	ei lainkaan	2	2	ei lainkaan
Vaarallisia kasvintuhoojia (uusia pysyvästi), kpl	ei lainkaan	1	ei lainkaan	ei lainkaan
2. Zoonoosit				
Todetut elintarvikevälitteiset tautitapaukset ihmisillä				
— yleisimmät tartunnanaiheuttajat, kotimaiset	1 831 kpl	2 220 kpl	1 839 kpl	-3 %
— vakavimmat tartunnanaiheuttajat	72 kpl	92 kpl	161 kpl	-3 %
Salmonellan esiintyvyys				
— elintarviketuotantoeläimissä ja elintarvikkeissa, %	alle 1	alle 1	alle 1	alle 1
— elintarviketuotantoeläinten rehuissa, %	ei lainkaan	ei lainkaan	alle 0,5	ei lainkaan
3. Valvonnan vaikuttavuus				
Eläimistä saatavien elintarvikkeiden vierasainevalvonnessa havaitut ongelmat, %	alle 0,5	alle 0,5	alle 0,5	alle 0,5
OIVA-huoneistotarkastuksissa parhaimman tason saavuttaneet kohteet, %	-	-	82,4	85
Vaatimukset täyttävien tarkastuskohteiden osuus, %				
— elintarvikkeiden pakkausmerkintätarkastukset	95	95	- ¹	yli 97
— tuotantoeläinten EU-tarkastukset: merkintä	61	52	54	yli 63
— tuotantoeläinten EU-tarkastukset: hyvinvointi	73	75	70	yli 80
— siemenkauppa	96	yli 95	97	yli 95
— lannoitevalmisteet	94	98	98	yli 94
— kasvinsuojeluaineet	94	yli 95	yli 95	yli 95
— luonnonmukainen elintarvikeketju	95	yli 95	96	yli 95
— muuntogeeniset rehut	98	98	100	yli 85
— rehut	99	99	99	99

	2011 toteutuma	2012 toteutuma	2013 toteutuma	2014—2015 arvio
4. Eläinlääkintähuolto				
Eläinlääkärin avun saanti kiireellisissä sairaustapauksissa	alle 12 h	alle 12 h	alle 12 h	alle 12 h

¹⁾ Tiedonkeruun muutoksen vuoksi lukua ei ole saatavissa.

Luvun nimike on muutettu.

(01.) Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Selvitysosa: Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus (MTT) lakkautetaan 1.1.2015 lukien ja sen tutkimus- ja kehittämistehtävät siirretään perustettavaan Luonnonvarakeskukseen. Kun vuoden 2014 talousarvion nettomäärärahasta 32 268 000 eurosta vähennetään eduskunnan kertaluonteisen lisäyksen poisto 80 000 euroa, jää muille momenteille siirrettäväksi 32 188 000 euroa. MTT on toteuttanut vuosien 2005—2015 tuottavuusohjelmissa sovitut henkilötövuosivähennykset yhteensä 189 henkilötövuotta vuoden 2014 loppuun mennessä. Täten MTT:sta Luonnonvarakeskukseen siirtyvien henkilötövuosien kokonaismäärä on 725. Vuodelta 2014 käyttämättä jäänyttä siirtomäärärahaa on tarkoitus käyttää vastaaviin tehtäviin Luonnonvarakeskuksessa.

Momentti ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta ja siirrettäväksi jäävä määräraha ja henkilöstö siirretään alla olevan taulukon mukaisesti.

Määrärahan ja henkilötövuosien siirrot

	1 000 euroa	Htv
Luonnonvarakeskukseen siirtyvät (30.01.05)	-31 333	-725
Strategisen tutkimuksen rahoitusväline (29.40.54)	-513	
Oikeuspoliittisen tutkimuksen vahvistaminen (29.40.50)	-57	
Valtioneuvoston tutkimus- ja selvitystoiminta (23.01.22)	-285	
Yhteensä	-32 188	-725

2014 talousarvio	32 268 000
2013 tilinpäätös	31 754 000

02. (30.30.01) Elintarviketurvallisuusviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 41 650 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) eläinlääkintävahinkojen arviolautakunnan toiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen
 - 2) EU:n parlamentin ja neuvoston asetuksen nojalla saatavalla tuella toteutettavien eläin- ja kasvitautien torjuntaohjelmien menojen maksamiseen
 - 3) enintään 75 000 euroa valtionavun maksamiseen eläinten hyvinvointikeskusverkoston menoihin.
- Määräraha budjetoidaan eläinten hyvinvointikeskusverkostolle maksettavan valtionavun osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Elintarviketurvallisuusviraston (Evira) tehtävänä on elintarvikkeiden ja maa- ja metsätalouden tuotantotarvikkeiden turvallisuuden ja laadun, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin sekä

kasvinterveyden valvonta ja tutkimus. Evira varmistaa elintarvikkeiden ja alkutuotannon tuotteiden sekä niiden tuotantoketjun turvallisuutta ja laatua.

Eviran *strategiset päämäärät* ovat:

- elintarviketurvallisuuden, eläinten terveyden ja kasvinterveyden korkea taso säilyy
- eläinten hyvinvointi paranee
- korkealaatuisen ruoan tuottamisen edellytykset turvataan ja maa- ja elintarviketalouden tuotantokyky kasvaa
- maa-, metsä- ja elintarviketalous sopeutuvat kestävästi ilmastonmuutokseen
- elintarviketieteen toiminnan vastuullisuus voidaan todentaa
- turvallisella ravitsemuksella edistetään hyvinvointia.

Evira tukee pääluokkaperusteluissa esitettyjen maa- ja metsätalousministeriön *toimialan yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden* saavuttamista seuraavasti:

- johtaa, kehittää ja valvoo elintarviketurvallisuuden, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin sekä kasvinterveyden viranomaisten vastuulla olevaa riskinhallintaa alue- ja paikallistasoilla ja suorittaa valvontaa omalla toimialallaan
- rakentaa elintarviketurvallisuutta varmistavia järjestelmiä yhdessä tuottajien ja elintarviketeollisuuden ja elintarvikekaupan kanssa
- tekee eläintauteihin ja kasvintuhoihin sekä elintarviketurvallisuuteen liittyvää diagnostiikkaa ja analytiikkaa tautien osoittamiseksi ja vastustamiseksi sekä elintarviketurvallisuuden lisäämiseksi
- toimii oman alansa vertailulaboratoriona
- suorittaa tieteellistä tutkimusta ja riskinarvioita sekä tekee seurantatutkimuksia
- vastaa riskiviestinnästä viranomaisten ja kuluttajien sekä elintarvikealan toimijoiden välillä.

Maa- ja metsätalousministeriö asettaa vuoden 2015 talousarvioesityksen valmisteluun liittyen Eviralle seuraavat alustavat tulostavoitteet:

Toiminnallinen tuloksellisuus

Toiminnallinen tehokkuus

Tuottavuuden parantamiseksi toteutetaan ydintoiminta-analyysissä sovittuja hankkeita, jatketaan kuntien elintarvikevalvonnan tiedonkeruujärjestelmän (KUTI), eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontatietojärjestelmän (ELVI) ja laboratorio- ja valvontatietojärjestelmän (ELMO), eläinrekisterin sekä sähköisen asioinnin kehittämistä. Lisäksi jatketaan zoonoosistrategian ja elintarviketurvallisuusselonteon toimeenpanoa. Evira osallistuu maa- ja metsätalousministeriön ja ympäristöministeriön hallinnonalojen yhteisen Luonnonvara- ja ympäristötutkimuksen yhteenliittymän (LYNET) toimintaan. Evira osallistuu aluehallinnon kehittämiseen tehtäväalueellaan.

Seuraavassa taulukossa on esitetty Eviran koko toiminnan kustannukset, tuotot ja henkilötyövuodet.

Elintarviketurvallisuusviraston päätoimintojen kustannukset, tuotot ja henkilötyövuodet

	2013 toteutuma			2014 arvio			2015 arvio		
	Kust. 1 000 €	Tuotot 1 000 €	Htv	Kust. 1 000 €	Tuotot 1 000 €	Htv	Kust. 1 000 €	Tuotot 1 000 €	Htv
Elintarviketurvallisuus	25 723	11 484	313	24 133	11 340	310	23 978	12 506	310
— tieteellinen tutkimus	1 315	462	19	669	190	11	665	210	11
— riskiarviointi	1 069	119	14	1 190	167	16	1 182	184	16
— laboratoriopalvelut	4 879	309	57	4 623	239	57	4 593	264	57
— valvonnan ohjaus	6 282	90	73	5 692	100	68	5 656	110	68
— valvonnan toimeenpano	12 178	10 504	150	11 959	10 644	158	11 882	11 738	158
Eläinten terveys ja hyvinvointi	23 394	3 740	229	23 059	3 657	226	24 461	4 033	226
— tieteellinen tutkimus	925	228	13	650	108	10	646	119	10
— riskiarviointi	486	53	6	427	56	6	424	62	6

	2013 toteutuma			2014 arvio			2015 arvio		
	Kust. 1 000 €	Tuotot 1 000 €	Htv	Kust. 1 000 €	Tuotot 1 000 €	Htv	Kust. 1 000 €	Tuotot 1 000 €	Htv
— laboratoriopalvelut	11 534	715	136	11 019	679	137	10 948	749	137
— valvonnan ohjaus	7 536	39	65	7 109	37	63	8 614	41	63
— valvonnan toimeenpano	2 913	2 705	9	3 854	2 777	10	3 829	3 062	10
Kasvintuotannon edellytykset ja kasvinterveys	16 986	5 901	191	16 183	5 395	184	16 079	5 949	184
— tieteellinen tutkimus	33	-	-	22	2	-	22	2	-
— riskiarviointi	263	11	5	147	4	2	146	4	2
— laboratoriopalvelut	6 128	909	76	5 568	774	71	5 532	854	71
— valvonnan ohjaus	4 998	50	60	4 861	57	60	4 830	63	60
— valvonnan toimeenpano	5 564	4 931	50	5 585	4 558	51	5 549	5 026	51
Yhteensä¹⁾	66 103	21 125	733	63 375	20 392	720	64 518	22 488	720

¹⁾ Momentin 30.20.02 henkilötöyvuosiikiintiöt: 710 htv TA 2013, 750 htv (+210 htv maksulliseen toimintaan) TA 2014 ja 742 htv TAE 2015.

Eviran tunnusluvut

	2013 toteutuma	2014 tavoite	2015 tavoite
Toiminnallinen tehokkuus			
— Taloudellisuusindeksi	103	-	-
— Tuottavuusindeksi	99	102	101

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2013 toteutuma	2014 varsinainen talousarvio	2015 esitys
Bruttomenot	65 532	62 413	64 138
Bruttotulot	21 125	20 892	22 488
Nettomenot	44 407	41 521	41 650
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	6 074		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	3 357		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2013 toteutuma	2014 varsinainen talousarvio	2015 esitys
<i>Julkisoikeudelliset suoritteet</i>			
Maksullisen toiminnan tuotot			
— suoritteiden myyntituotot	17 362	18 192	18 839
— muut tuotot	17	-	-
Tuotot yhteensä	17 379	18 192	18 839
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	14 622	14 792	14 639
— osuus yhteiskustannuksista	4 012	4 000	4 200

	2013 toteutuma	2014 varsinainen talousarvio	2015 esitys
Kustannukset yhteensä	18 634	18 792	18 839
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-1 255	-600	-
Kustannusvastaavuus, %	93	97	100
<i>Muut suoritteet</i>			
Maksullisen toiminnan tuotot			
— suoritteiden myyntituotot	2 492	2 200	2 649
— muut tuotot	-	-	-
Tuotot yhteensä	2 492	2 200	2 649
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	1 739	1 530	1 929
— osuus yhteiskustannuksista	663	670	720
Kustannukset yhteensä	2 402	2 200	2 649
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	90	-	-
Kustannusvastaavuus, %	104	100	100

EU:n parlamentin ja neuvoston asetuksen nojalla eläin- ja kasvintautien torjuntaohjelmien toteutuksesta maksettavat tuet on huomioitu tuloina momentilla 12.30.04.

Määrärahasta käytetään 1 480 000 euroa Maanmittauslaitokselta hankittaviin IT-palveluihin.

Henkilötyövuosien määrä vähenee 8 henkilötyövuodella, missä on otettu huomioon vähennyksenä 10 henkilötyövuotta tuottavuustoimien johdosta ja lisäyksenä 2 henkilötyövuotta siirtona Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksesta 30.01.(02). Henkilötyövuosissa ei ole otettu huomioon vähennyksenä TORI-hankkeen yhteydessä tapahtuvaa ICT-henkilöstön mahdollista siirtymistä valtion yhteiseen palvelukeskukseen. Siirrolla ei ole toteutuessaan vaikutusta määrärahoihin.

Tuottavuussäästöjen tilapäiseen käyttöön tarkoitettua määrärahaa käytetään eläinten hyvinvoinnin ja terveyden valvontajärjestelmän toteuttamiseen, eläinpitäjärekisterin sähköistämiseen sekä nautarekisterin uudistamiseen.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Siirto momentilta 30.01.(04)	40
Tuottavuussäästöjen kertaluonteisen käytön poisto	-800
Tuottavuussäästöjen tilapäinen käyttö	1 550
Julkisen hallinnon atk-menosäästö, II-kohdennus (HO)	-530
Oikeuspoliittisen tutkimuksen vahvistaminen (siirto momentille 29.40.50)	-2
Palkkaliukumasäästö	-183
Palkkausten tarkistukset	270
Strategisen tutkimuksen rahoitusväline (siirto momentille 29.40.54)	-12
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-202
Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta (siirto momentille 23.01.22)	-6
Vuokramenojen indeksikorotus	4
Yhteensä	129

(Henkilötyövuosien enimmäismäärä on yhteensä 742 htv, josta maksullisen toiminnan osuus on 240 htv.)

2015 talousarvio

41 650 000

2014 talousarvio	41 521 000
2013 tilinpäätös	41 690 000

03. (30.01.03) Maaseutuviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 24 952 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

1) maatalouden tukien toimeenpanosta annetussa laissa (192/2013) tarkoitettujen korvausten maksamiseen Ahvenanmaan maakunnan kunnille

2) vähävaraisimmille suunnattuun eurooppalaiseen apuun liittyvien siirtomenojen maksamiseen.

Selvitysosa: Maaseutuviraston (Mavi) tehtävänä on EU:n yhteisen maatalouspolitiikan mukaisten toimenpiteiden, yhteisön osaksi rahoittamien maaseudun kehittämistoimien ja näitä täydentävien kansallisten toimenpiteiden hallinto- ja toimeenpanotehtävät. Eduskunta on hyväksynyt talousarvioesitykseen liittyvän Maaseutuvirastosta annetun lain muuttamisen. Mavi hoitaa sen perusteella vähävaraisimmille suunnatun eurooppalaisen avun rahaston hallintoviranomaistehtävät.

Mavi tukee pääluokkaperusteluissa esitettyjen maa- ja metsätalousministeriön *toimialan yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden* saavuttamista seuraavasti:

— Suorittamalla tukijärjestelmien ja muiden toimenpiteiden suunnittelu-, ohjaus- ja toimeenpanotehtäviä.

— Toimeenpanemalla Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman täysimääräisesti.

Maa- ja metsätalousministeriö asettaa vuoden 2015 talousarvioesityksen valmisteluun liittyen Maville seuraavat alustavat tulostavoitteet:

— Aloitetaan uudistetun EU:n yhteisen maatalouspolitiikan, ohjelmakauden 2014—2020 sekä niitä täydentävien kansallisten toimenpiteiden toimeenpano.

— Toteutetaan ohjelmakauden 2007—2013 sulkemisen toimenpiteitä aikataulusuunnitelman mukaisesti.

— Sähköistetään edelleen hallinnon prosesseja ja palveluja.

Toiminnallinen tuloksellisuus

Toiminnallinen tehokkuus

Seuraavassa taulukossa on esitetty Mavin koko toiminnan kustannukset, tuotot ja henkilötyövuodet (myös muut kuin momentti 30.20.03).

Maaseutuviraston päätoimintojen kustannukset, tuotot ja henkilötyövuodet

	2013 toteutuma			2014 arvio			2015 arvio ¹		
	Kust. 1 000 €	Tuotot 1 000 €	Htv ²	Kust. 1 000 €	Tuotot 1 000 €	Htv ²	Kust. 1 000 €	Tuotot 1 000 €	Htv ²
Tukijärjestelmien suunnittelu ja hallinnointi	6 238	211	70	6 300	230	70	5 497	366	72
Hakemusten käsittely	862	10	10	930	12	11	752	10	9
Tukimaksujen käsittely	1 742	37	18	1 694	30	18	1 369	24	17
Tukien valvonta ja tarkastukset	2 534	195	27	3 170	170	36	2 732	138	30
Tukien takaisinperintä ja saatavien seuranta	741	10	9	750	12	9	606	10	9
Yhteistyö ja kehittäminen	1 582	75	18	3 440	1 943	25	2 837	1 576	25
Sisäinen tarkastus ja valvonta	454	9	5	450	11	5	364	9	5
Tietotekniikka ja -hallinto	16 438	518	49	18 154	410	47	15 810	332	49
Yhteensä³	30 591	1 065	206	34 888	2 818	221	29 967	2 465	216

¹⁾ Vuoden 2015 arvio sisältää vähävaraisimmille suunnatun eurooppalaisen avun hallinnointiin arvioitun henkilötöiden (2,5 htv) ja vähävaraisimmille suunnatun eurooppalaisen avun rahaston (vähävaraisten rahasto) teknisen avun hallinnoinnista aiheutuvien kustannusten kattamisen. Kustannukset ja tuotot eivät tässä taulukossa kuitenkaan sisällä itse toimeenpantavaa apua (n. 3,5 milj. euroa), sillä sen kirjaaminen tietyille, tämän hetkessä seurannassa olevalle toiminnolle, vääristäisi kyseisen toiminnon kustannuksia ja tuottoja merkittävästi verrattuna muihin ydintoimintoihin.

²⁾ Htv- ja kulujakaumat on laadittu työajanseurantajärjestelmän tietojen perusteella. Htv-määrät sisältävät myös Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman teknisellä avulla palkatut ja harjoittelijat. Ohjelman teknisellä avulla palkattujen htv-kertymä oli vuonna 2013 noin 7,5 htv. Vuonna 2014 ohjelman teknisellä avulla palkattujen htv-kertymä nousee arviolta 15 htv:een johtuen maaseutuverkostoyksikön tehtävien ja resurssien siirrosta maa- ja metsätalousministeriöstä Maviin. Siirtoon liittyvät lisäykset on otettu huomioon kokonaisuudessaan yhteistyön ja kehittämisen toiminnolla. Vuoden 2015 Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman teknisellä avulla palkattujen htv-kertymän arvioidaan olevan n. 17 htv. Tämän lisäksi vähävaraisimmille suunnatun eurooppalaisen avun hallinnointiin tarvitaan 2,5 htv, jotka katetaan TEM:n vastuulla olevan vähävaraisten rahaston teknisellä tuella.

³⁾ Momentin 30.20.03 henkilötövuosikiintiöt: 202 htv TA 2013, 198 htv (+8 todentamisviranomaisen resurssija) TA 2014 ja 196 htv (ei sisällä todentamisviranomaisen htv resurssija) TAE 2015. Henkilötövuosikiintiöt eivät sisällä teknisellä avulla palkattuja.

Viraston tunnusluvut

	2013 toteuma	2014 talousarvio ¹⁾	2015 tavoite
Toiminnallinen tehokkuus			
Taloudellisuusindeksi (2011=100)	103	-	100
Tuottavuusindeksi (2011=100)	111	-	110

¹⁾ Talousarviossa 2014 ei asetettu tavoitetta vuodelle 2014.

Tuotokset ja laadunhallinta

Mavi laajentaa sähköisiä palveluitaan mm. sähköistämällä hallinnon prosesseja. Mavi tukee, ohjeistaa, kouluttaa, neuvoa ja ohjaa ELY-keskuksia, kuntien yhteistoiminta-alueita ja toimintaryhmiä. Asiakas- ja kumppaniväläisyyskyselyjen tulokset ja muu palaute otetaan huomioon toiminnan kehittämisessä ja laadunhallinnassa. Virasto kehittää tukijärjestelmien toimeenpanossa käytettäviä tietojärjestelmiä.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2013 toteutuma	2014 varsinainen talousarvio	2015 esitys
Bruttomenot	27 856	29 601	30 917
Bruttotulot	1 065	2 580	5 965
Nettomenot	26 791	27 021	24 952
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	4 092		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	4 751		

Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon 1 950 000 euroa sekä menoissa että tuloissa Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman teknisen avun määränä.

Määrärahasta käytetään 3 600 000 euroa Maanmittauslaitokselta hankittaviin IT-palveluihin.

Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon Ahvenanmaan maakunnan kunnille suoritettavat korvaukset maatalouden tukien toimeenpanosta annetussa laissa (192/2013) tarkoitettujen tehtävien hoitamisesta. Korvaus määräytyy tukihakemusten lukumäärän perusteella ja sen suuruudesta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Määrärahan mitoituksessa on lisäksi otettu huomioon lisäyksenä sekä menoissa että tuloissa 3 680 000 vähävaraisimmille suunnatun eurooppalaisen avun hallinnoinnin ja toimeenpanon vaikutukset. Mavi toimii työ- ja elinkeinoministeriön vastuulla olevan vähävaraisimmille suunnatun

eurooppalaisen avun rahaston (vähävaraisten rahasto) hallintoviranomaisena. Rahastosta rahoitettavan toimenpideohjelman toimeenpanoon henkilötöiden osalta käytetään vähävaraisten rahaston teknistä apua ja varsinaiseen ruoan hankintaan, jakeluun ja varastointiin itse ohjelman rahoitusta.

Henkilötövuosissa ei ole otettu huomioon vähennyksenä TORI-hankkeen yhteydessä tapahtuvaa ICT-henkilöstön mahdollista siirtymistä valtion yhteiseen palvelukeskukseen. Siirrolla ei ole toteutuessaan vaikutusta määrärahoihin.

Henkilötövuosien määrä vähenee 5 henkilötövuodella, missä on otettu huomioon vähennyksenä 10 henkilötövuotta tuottavuustoimien johdosta ja lisäyksenä 5 henkilötövuotta siirtona Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksesta 30.01.(02).

Tuottavuussäästöjen tilapäiseen käyttöön tarkoitettua määrärahaa on tarkoitus käyttää menoihin, jotka aiheutuvat tukisovelluksen ja tukioikeusrekisterin uudistamisesta sekä Hyrrä-projektista (11 htv).

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tukisovelluksen uudistaminen (siirto momentilta 28.70.20) lisäyksen poisto	-700
Tuottavuussäästöjen kertaluonteisen käytön poisto (-8 htv)	-2 500
Tuottavuussäästöjen tilapäinen käyttö (11 htv)	1 600
Julkisen hallinnon atk-menosäästö, II-kohdennus (HO)	-349
Palkkaliukumasäästö	-54
Palkkausten tarkistukset	72
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-118
Vuokramenojen indeksikorotusta vastaava säästö	-20
Yhteensä	-2 069

(Henkilötövuosien enimmäismäärä on 196 htv, josta maksullisen toiminnan osuus on 0,5 htv.)

2015 talousarvio	24 952 000
2014 talousarvio	27 021 000
2013 tilinpäätös	27 449 000

20. (30.30.20, osa ja 41, osa) *Eläinlääkintähuolto ja kasvintuhoojien torjunta* (arviomääräraha)
Momentille myönnetään 6 278 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) eläinlääkintähuoltolain (765/2009) nojalla kunnilta ostettavista palveluista aiheutuviin menoihin
2) eläintautien vastustamisesta ja ennalta ehkäisemisestä, eläinsuojelusta sekä näihin liittyvistä korvauksista, koulutuksista ja selvityksistä aiheutuvien menojen sekä eläinlääkintähuollon toteuttamisen kannalta välttämättömien menojen maksamiseen

3) kasvinterveyden suojelemisesta annetun lain (702/2003) mukaisten korvausten maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös edellisiin vuosiin kohdistuviin menoihin ja korvauksiin sekä siirtomenoihin.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Eläinlääkintähuoltolain 23 §:n nojalla kunnille maksetaan korvauksia kunnaneläinlääkärien eläintätilain (441/2013), eläinsuojelulain (247/1996), eläinten kuljetuksesta annetun lain (1429/2006), eläinten lääkitsemisestä annetun lain (617/1997), elintarvikelain (23/2006) sekä maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain (192/2013) perusteella suorittamista tehtävistä. Lisäksi korvauksia maksetaan kunnaneläinlääkärien tekemästä sivutuotevalvonnasta vanhan eläintätilain (55/1980) nojalla.

Toimijoiden maksut eläintätilain (441/2013) nojalla tehdyistä maksullisista kunnaneläinlääkärien suoritteista tuloutuvat momentille 12.30.99.

Kasvintuhoojien hävittämiskustannuksista voidaan maksaa korvauksia, jos kasvintuotannolle aiheutuneet vahingot ovat poikkeuksellisen suuret ja korvaaminen on toimijan elinkeinon jatkamisen

kannalta tarpeellista. Korvauksia kasvintuhoojan hävittämiskustannuksista voidaan maksaa myös metsässä kasvavien puiden osalta.

Määrärahasta on valtion osuutta 6 068 000 euroa ja EU-osuutta 210 000 euroa. Euroopan unionin rahoitusosuus eläintautien torjuntaohjelmista tuloutuu momentille 12.30.04.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

	(2014	2015
Ostopalvelut kunnilta	3 240 000	4 340 000
Eläintautitorjunnan ja eläinsuojelun menot	840 000	1 000 000
Kasvintuhoojien torjunta	938 000	938 000
Kasvinterveyden neuvonta ja riskinhallinnan kehittäminen	300 000	-
Yhteensä	5 318 000)	6 278 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

EU:n osuus eläintautien torjuntaohjelmista	210
Tasomuutos (vastaava vähennys momentilla 30.20.40)	750
Yhteensä	960

2015 talousarvio	6 278 000
2014 talousarvio	5 318 000
2013 tilinpäätös	5 364 973

40. Maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 322 900 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain (1559/2001) ja Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle annetun lain (193/2013) mukaiseen kansalliseen tukeen
 - 2) vuonna 2014 ja sitä aikaisempina vuosina myönnettyjen tukien maksamiseen.
- Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Valtuus

Vuonna 2015 tehdyistä tukipäätöksistä saa aiheutua vuoden 2016 ja sitä seuraavien vuosien määrärahasta maksettavia menoja enintään 30 000 000 euroa.

Selvitysosa: Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laeiksi Euroopan unionin suorista tuista annetun lain, maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain ja maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain muuttamisesta. Maa- ja puutarhatalouden kansallisen tuen tavoitteena on täydentää EU:n tukijärjestelmiä (EU-tulotuet, luonnonhaittakorvaukset, ympäristökorvaus ja eläinten hyvinvointikorvaukset) sekä osaltaan turvata maa- ja puutarhatalouden toimintaedellytyksiä ja tuotannon kannattavuutta sekä maaseudun elinvoimaisuuden säilymistä.

Etelä-Suomen kansallista tukea maksetaan tukialueiden A ja B sika- ja siipikarjataloudelle sekä puutarhataloudelle komission vuonna 2013 hyväksymän tukiohjelman perusteella. Vuoteen 2014 asti Etelä-Suomen kansallista tukea maksettiin myös märehitijät -sektorille, mutta vuodesta 2015 alkaen märehitijät -ryhmän tuotantoon sidotut tuet tukialueella A ja B rahoitetaan kokonaan EU:n varoista ja budjetoidaan momentille 30.20.41.

Pohjoista tukea maksetaan Keski- ja Pohjois-Suomessa (C-tukialueella) kotieläintaloudelle, puutarhataloudelle, kasvinviljelylle ja eräille muille kohteille komission vuonna 2009 hyväksymän pitkäaikaisen pohjoisen tuen tukijärjestelmän perusteella. Vuoteen 2014 asti momentilta maksettiin luonnonhaittakorvauksen kansallista lisäosaa, mutta vuodesta 2015 alkaen vastaavanlainen tuki maksetaan momentilta 30.20.44.

Lisäksi määrärahasta maksetaan eräitä muita kansallisia tukia.

Maa- ja puutarhatalouden kansallisen tuen arvioitu jakautuminen eri kohteisiin vuosina 2013—2015 sekä arvio menojen siirtymisestä seuraavien vuosien määrärahasta maksettavaksi (milj. euroa)

	2013 toteutuma	2014 arvio	2015 arvio
Tuki yhteensä ao. vuoden tuotannolle	504,9	499,4	322,9
Etelä-Suomen kansallinen tuki	62,5	62,9	28,9
Pohjoinen tuki	317,4	310,9	288,5
Luonnonhaittakorvauksen kansallinen lisäosa	119,3	119,7	-
Muu kansallinen tuki	5,7	5,9	5,5
Edellisiin vuosiin kohdistuvia tukimenoja maksetaan ao. vuoden määrärahasta	6,1	-	-
Valtuus budjetissa	30,0	30,0	30,0

Valtuuksien käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (milj. euroa)

	2015	2016	2017	2018	2019	Yhteensä vuodesta 2015 lähtien
Ennen vuotta 2015 tehdyt sitoumukset	0,0	-	-	-	-	0,0
Vuoden 2015 sitoumukset	-	30,0	-	-	-	30,0
Valtuus yhteensä	0,0	30,0	-	-	-	30,0

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

27.3.2013 sovitun kertaluonteisen lisäyksen poistaminen	-15 000
3.4.2014 sovittu lisäsäästö	-10 300
4.4.2012 sovittu lisäsäästö	-31 000
HO-säästön vähennys	1 200
Siirto momentille 30.20.44	-120 000
Tasomuutos (vastaava lisäys momentilla 30.20.20)	-750
Tasomuutos (vastaava lisäys momentilla 30.20.62)	-50
Yhteensä	-175 900

2015 talousarvio	322 900 000
2014 talousarvio	498 800 000
2013 tilinpäätös	511 000 000

41. EU-tulotuki ja EU-markkinatuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 531 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1307/2013 mukaisten suorien tukien maksamiseen

2) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1308/2013 mukaisten maataloustuotteiden vientituen, yksityisen varastoinnin tuen ja eräiden muiden maataloustuotteiden markkinoita ohjaavien toimenpiteiden menojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laeiksi Euroopan unionin suorista tuista annetun lain, maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain ja maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain muuttamisesta. Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon vuonna 2015 uudistuvan yhteisen maatalouspolitiikan perusteella maksettavat EU-tulotuet ja EU-markkinatuet, jotka rahoitetaan kokonaan EU:n varoista. EU-tulotuet turvaavat omalta osaltaan maataloustuotannon kannattavuutta ja muiden EU:n yhteisen maatalouspolitiikan tavoitteiden toteutumista. Tukien ehtona on muun muassa ympäristöön sekä eläinten ja kasvien terveyteen liittyvien vaatimusten eli ns. täydentävien ehtojen noudattaminen. Uusina jäsenmaille pakollisina tukijärjestelminä otetaan käyttöön viherryttämistuki (30 % EU-tulotuesta) ja nuorten viljelijöiden tuki (enintään 2 % EU-tulotuesta).

Pääosa EU-tulotuista maksetaan tuotannosta irrotettuna perustukena (aiemmin tilatuki). Lisäksi maksetaan tuotantosidonnaisia tukia noin 20 % EU-tulotuen määrästä (aiemmin 10 %). Osa tuotantosidonnaisesta tuesta on aiemmin maksettu Etelä-Suomen kansallisena tukena.

EU-markkinatukia (vienti- ja sisämarkkinatukia) arvioidaan maksettavan 6 000 000 euroa.

Momentin menoihin liittyvät tulot on merkitty momentille 12.30.01.

EU-tulotuki ja EU-markkinatuet vuonna 2015 käyttökohteittain (euroa)

EU-tulotuki yhteensä	525 000 000
— Perustuki	253 000 000
— Viherryttämistuki	157 000 000
— Nuorten viljelijöiden tuki	10 000 000
— Tuotantosidonnaiset tuet	105 000 000
EU-markkinatuet yhteensä	6 000 000
— Vientituki	1 000 000
— Sisämarkkinatuet	5 000 000
Yhteensä	531 000 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	1 000
Yhteensä	1 000

2015 talousarvio	531 000 000
2014 talousarvio	530 000 000
2013 tilinpäätös	523 245 713

42. (30.20.42 ja 30.41, osa) Eräät korvaukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 230 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) satovahinkojen korvaamisesta annetun lain (1214/2000) mukaisten korvausten maksamiseen

2) hukkakauran torjuntasuunnitelmien laatimiseen

3) avustusten maksamiseen kasvinjalostustoiminnan edistämisestä annetun lain (896/1977)

mukaisesti kasvinjalostajille jalostukseen ja kotimaisen kasvinjalostustoiminnan edistämiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös edellisiin vuosiin kohdistuviin menoihin ja korvauksiin sekä kulutusmenoihin.

Määräraha budjetoidaan valtionapujen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Satovahinkojen korvaamisesta annetun lain perusteella korvauksia voidaan maksaa vielä vuoden 2015 satovahingoille. Momentille ei ehdoteta vuodelle 2015 satovahinkokorvausmäärärahaa. Aikaisemmilta vuosilta siirtyneen määrärahan arvioidaan riittävän vuoden 2015 aikana maksettaviin korvauksiin. Päätösosan kohta 1 tekee mahdolliseksi määrärahan käyttämisen edellisiin vuosiin kohdistuviin menoihin.

Kasvinjalostustoiminnan edistämisestä annetun lain 6 §:n mukaiseksi määrärahan vähimmäismääräksi on arvioitu 200 000 euroa, mitä vastaavat tulot on merkitty momentille 12.30.32. Kasvinjalostajille maksetaan kasvinjalostustukea jalostajan kehittämien lajikkeiden osalta. Hukkakauralain (185/2002) mukaisesti korvataan hukkakauran torjuntasuunnitelmista aiheutuneita kuluja. Hukkakauran torjuntasuunnitelmat tehdään pahiten saastuneille alueille, joilla myös hukkakauran aiheuttamat taloudelliset tuhot ovat suurimpia.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

	(2014	2015
Satovahingot	3 400 000	-
Hukkakauran torjuntasuunnitelmat	30 000	30 000
Kasvinjalostustoiminnan edistäminen	300 000	200 000
Yhteensä	3 730 000)	230 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

HO-säästö	-3 400
Tasomuutos	-100
Yhteensä	-3 500

Momentin nimike on muutettu.

2015 talousarvio	230 000
2014 talousarvio	3 730 000
2013 tilinpäätös	6 890 000

43. (30.20.43, osa) Ympäristökorvaukset, luonnonmukainen tuotanto, neuvonta ja ei-tuotannolliset investoinnit (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 338 334 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) ohjelmakauden 2014—2020 Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaa toteuttavien ympäristökorvausten, luonnonmukaisen tuotannon, neuvonnan ja ei-tuotannollisten investointien Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) maksettavan EU:n rahoitusosuuden sekä valtion rahoitusosuuden maksamiseen

2) EU:n komission vuosille 1995—1999 hyväksymän maatalouden ympäristöohjelman, vuosille 2000—2006 hyväksymän horisontaalisen maaseudun kehittämisohjelman mukaisten maatalouden ympäristötukien ja vuosille 2007—2013 hyväksymän ja vuodelle 2014 yhdellä vuodella jatkettavien Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman mukaisten maatalouden ympäristötukien, eläinten hyvinvointia edistävien tukien ja ei-tuotannollisten investointitukien maksamiseen

3) EU:n aikaisempien ohjelmakausien ja ohjelmakauden 2014—2020 sitoumuksista aiheutuneiden velvoitteiden maksamiseen sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU 1306/2013) artiklojen 52 (sääntöjenmukaisuuden tarkastaminen) sekä 54 ja 56 (yhteiset säännökset ja

maaseuturahastoa koskevat erityissäännökset sääntöjenvastaisuuksista) sekä aikaisempien ohjelmakausien vastaavien säädösten mukaisten Suomen velvoitteiden maksamiseen.

Valtuus

1) Vuonna 2015 saa tehdä EU:n ohjelmakauteen 2014—2020 kohdistuvia ympäristökorvauksien sitoumuksia ja sopimuksia siten, että niistä saa aiheutua vuoden 2016 ja sitä seuraavien vuosien määrärahasta maksettavia ympäristökorvausten menoja enintään 844 000 000 euroa.

2) Vuonna 2015 saa tehdä EU:n ohjelmakauteen 2014—2020 kohdistuvia luonnonmukaisen tuotannon sitoumuksia siten, että niistä saa aiheutua vuoden 2016 ja sitä seuraavien vuosien määrärahasta maksettavia luonnonmukaisen tuotannon menoja enintään 195 000 000 euroa.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Selvitysosa: Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi ohjelmaperusteisista viljelijätuista. Määrärahatarpeeksi arvioidaan yhteensä 338 334 000 euroa.

Ympäristökorvausten, luonnonmukaisen tuotannon tuen ja ei-tuotannollisten investointien tuen tavoitteena on maatalous- ja puutarhatuotannon harjoittaminen kestävästi siten, että tuotanto kuormittaa ympäristöä nykyistä vähemmän, luonnon monimuotoisuus ja maatalouden kulttuurimaisemien säilyminen turvataan ja tuotannon harjoittamisen edellytykset säilyvät hyvinä myös pitkällä aikavälillä. Neuvonnan tavoitteena on vastata viljelijöiden kokemaan neuvontatarpeeseen unionin yhteisen maatalouspolitiikan tavoitteiden edistämiseksi ja maaseudun kehittämisohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi. Neuvonnan avulla voidaan kasvattaa viljelijän osaamista maatalon hoitamisessa niin ympäristökysymyksissä kuin eläinten hyvinvointi- ja terveysasioissa, vähentää maatilojen ilmastovaikutuksia, lisätä energiatehokkuutta sekä ehkäistä ilmastomuutoksen aiheuttamia riskejä.

Ympäristökorvaukset, luonnonmukainen tuotanto, neuvonta ja ei-tuotannolliset investoinnit sisältyvät Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaan 2014—2020. Ympäristökorvauksilla, luonnonmukaisella tuotannolla, neuvonnalla ja ei-tuotannollisilla investoinneilla edistetään ensisijaisesti prioriteettia 4 (Maa- ja metsätalouteen liittyvien ekosysteemien ennallistaminen, säilyttäminen ja parantaminen). Neuvonnalla edistetään ensisijaisesti lisäksi prioriteetteja 3 (Elintarvikeketjun organisoitumisen edistäminen mukaan lukien maataloustuotteiden jalostus ja kaupan pitäminen, eläinten hyvinvointi ja maatalouden riskienhallinta) ja 5 (Voimavarojen tehokkaan käytön sekä vähähiiliseen ja ilmastoa säästävään talouteen siirtymisen edistäminen maatalous-, elintarvike- ja metsäsektoreilla).

Ympäristökorvauksia ja ei-tuotannollista investointitukea voidaan myöntää myös yhdistyksille kosteikkojen ja perinnebiotooppien alkuraivaukseen ja hoitoon sekä luonnon ja maiseman monimuotoisuuden edistämiseen. Ympäristökorvauksilla, luonnonmukaisella tuotannolla ja ei-tuotannollisten investointien tuella tuetaan valtioneuvoston periaatepäätöksen ”Vesienhuollon suunnitelmat vuoteen 2015” tavoitteita. Valtioneuvosto hyväksyi vesienhoitosuunnitelmat vuonna 2009 ja niiden toteuttamiseksi laaditun vesienhoidon toteutusohjelman alkuvuodesta 2011.

Yhteisen maatalouspolitiikan uudistuksen (CAP2020) viivästymisestä johtuen vuonna 2014 jatkettiin vuodelle vuoden 2013 lopussa voimassa olleita kauden 2007—2013 mukaisia sitoumuksia ja sopimuksia. Sääntöjen muuttuessa ohjelmakaudella 2014—2020 on vuoden 2010 jälkeen tehty ympäristötuen sitoumukset ja sopimukset uusittava vuonna 2015.

Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon myös vuosina 1995—1999, 2000—2006 ja 2007—2013 tehty ympäristötuen erityistukisopimukset. Ympäristötukijärjestelmän piirissä oli ohjelmakauden 2007—2013 lopussa 94 % käytettävissä olevasta maatalousmaasta ja 90 % kaikista maataloustukia saaneista viljelijöistä.

EU:n rahoitusosuus ohjelmakaudella 2014—2020 on 42 %.

Ympäristötukijärjestelmän ja muiden järjestelmien vuoden 2015 määrärahojen arvioitu jakautuminen (euroa)

(2014

2015

Yhteensä, josta	316 245 000	338 334 000
— EU-osuus	115 948 000	142 301 000
— valtion osuus	200 037 000	196 033 000
— kokonaan kansallisesti rahoitettava maatalouden ympäristökorvaus	260 000)	-

Momentilta aiemmin maksettuihin eläinten hyvinvointikorvauksiin on varattu määrärahaa momentilla 30.10.43 ja kokonaan kansallisesti rahoitettuihin toimenpiteisiin (usein tilojen yhteisten vesitaloudellisten toimenpiteiden hankekohtainen suunnittelu, yhteisön vesipolitiikan puitedirektiivin toimeenpanoon liittyvän maa- ja metsätalouden kuormituksen ja sen vaikutusten seuranta) on varattu määrärahaa momentilla 30.40.21 sekä määrärahaan liittyvät 16 henkilötyövuotta. Momentilta aiemmin maksettuja kokonaan kansallisesti rahoitettuja tukia suojavyöhykkeiden, luonnon monimuotoisuutta ja kosteikkoja koskevien yleissuunnitelmien laatimiseen ei enää sisällytetä talousarvioon.

EU:n ohjelmakausien 2000—2006, 2007—2013 ja 2014—2020 ohjelmien tältä momentilta tehdyistä sitoumuksista aiheutuvien maksujen maksaminen kokonaan kansallisista varoista on mahdollista, jos tuensaajalla on lakiin perustuva oikeus tukeen.

Ohjelmakauden rahoituskehys ja määrärahan arvioitu käyttö momentilla 30.20.43 (milj. euroa)

Toimenpide	Ohjelmakauden 2014—2020 rahoituskehys		Määräraha		
	EU	valtio	Julkinen yhteensä	budjetoitu 2014	esitys 2015
Ympäristökorvaukset ¹	666,259	920,072	1 586,331	315,245	278,318
Luonnonmukainen tuotanto	136,920	189,080	326,000	-	48,683
Neuvonta	14,280	19,720	34,000	-	10,333
Ei-tuotannolliset investoinnit	2,520	3,480	6,000	1,000	1,000
Yhteensä	819,979	1 132,352	1 952,331	316,245	338,334

¹⁾ Vuoden 2015 esitys sisältää ohjelmakauden 2007—2013 sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvia maksuja 67,318 milj. euroa. Vuodelle 2014 budjetoidun määrärahan osalta luonnonmukainen tuotanto sisältyy ympäristökorvauksiin.

Momentin menoihin liittyvät tulot on merkitty momentille 12.30.02.

Ympäristökorvausten ja luonnonmukaisen tuotannon valtuudesta aiheutuvat menot, valtion ja EU:n osuudet yhteensä (milj. euroa)

					Yhteensä	
	2015	2016	2017	2018	2019—	Valtuus vuodesta 2015 lähtien
Vuosia 2014—2020 koskevat toimenpiteet, josta	259,68	259,68	259,68	259,68	1 298,68	1 039,00
— ympäristökorvaukset	3	3	3	3	259,951	3
— luonnonmukainen tuotanto	211,00	211,00	211,00	211,00	1 055,00	0
Vuosia 2007—2013 ja siirtymävuotta 2014 koskevat toimenpiteet	0	0	0	0	211,000	0
Vuosia 2000—2006 koskevat toimenpiteet	48,683	48,683	48,683	48,683	48,951	844,000
Vuosia 1995—1999 koskevat toimenpiteet	64,418	-	-	-	243,683	195,000
Menot yhteensä	327,00	262,28	260,68	260,08	1 370,30	
	1	3	3	3	260,251	1

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

HO-säästö	-260
Tasomuutos	22 349
Yhteensä	22 089

Momentin nimike on muutettu ja määräraha on muutettu kolmevuotiseksi siirtomäärärahaksi.

2015 talousarvio	338 334 000
2014 talousarvio	316 245 000
2013 tilinpäätös	322 323 000

44. Luonnonhaittakorvaukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 551 888 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) ohjelmakauden 2014—2020 Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaa toteuttavien luonnonhaittakorvausten Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) maksettavan EU:n rahoitusosuuden ja valtion rahoitusosuuden sekä ohjelmaan sisältyvän kokonaan kansallisesti rahoitettavan luonnonhaittakorvauksen maksamiseen

2) EU:n komission vuosille 2007—2013 hyväksymän ja vuonna 2014 yhdellä vuodella jatkuneen Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman mukaisten luonnonhaittakorvausten maksamiseen

3) EU:n aikaisempien ohjelmakausien ja ohjelmakauden 2014—2020 sitoumuksista aiheutuneiden velvoitteiden maksamiseen sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU 1306/2013) artiklojen 52 (sääntöjenmukaisuuden tarkastaminen) sekä 54 ja 56 (yhteiset säännökset ja maaseuturahastoa koskevat erityissäännökset sääntöjenvastaisuuksista) sekä aikaisempien ohjelmakausien vastaavien säädösten mukaisten Suomen velvoitteiden maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Selvitysosa: Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi ohjelmaperusteisista viljelijätuista. Luonnonhaittakorvauksilla korvataan maatalousyrittäjille pysyvien epäsuotuisten luonnonolojen maataloustuotannolle aiheuttamaa luonnonhaittaa.

Luonnonhaittakorvausten tavoitteena on turvata maatalouden toimintaedellytykset ja jatkuvuus sekä säilyttää maatalousmaa maatalouskäytössä. Toimenpide vaikuttaa tilalukumäärän hallittuun kehittymiseen sekä taloudellisesti elinvoimaisten maatalayksiköiden säilyttämiseen ja tätä kautta maaseudun työllisyyden ylläpitämiseen ja maaseutualueiden taloudellisen kehityksen edistämiseen.

Luonnonhaittakorvaukset sisältyvät Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaan. Maaseutuohjelman toimenpiteillä edistetään horisontaalisesti innovointia, ympäristöä sekä ilmastonmuutoksen lieventämistä ja siihen sopeutumista koskevia tavoitteita sekä niiden lisäksi kaikkia Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 1305/2013 maaseudun kehittämiseksi asetettuja prioriteetteja. Luonnonhaittakorvauksilla edistetään ensisijaisesti prioriteettia 4 (Maa- ja metsätalouteen liittyvien ekosysteemien ennallistaminen, säilyttäminen ja parantaminen).

EU:n rahoitusosuus ohjelmakaudella 2014—2020 on 42 %. Lisäksi määrärahasta maksetaan kokonaan valtion rahoittamia luonnonhaittakorvauksia.

Luonnonhaittakorvausjärjestelmän vuoden 2015 määrärahojen arvioitu jakautuminen (euroa)

	(2014)	2015
Yhteensä, josta	422 673 000	551 888 000
— EU-osuus	157 348 000	97 113 000
— valtion osuus	265 325 000	134 108 000
— kokonaan kansallisesti rahoitettava luonnonhaittakorvaus	-)	320 667 000

Ohjelmakauden rahoituskehys ja määrärahan käyttö momentilla 30.20.44 (milj. euroa)

Toimenpide	Ohjelmakauden 2014—2020 rahoituskehys kokonaan				Määräraha	
	EU	valtio	kansallinen	Julkinen yhteensä	budjetoitu 2014	esitys 2015
Luonnonhaittakorvaukset	760,200	1 049,800	1 924,000	3 734,000	422,673	551,888

Yhteisen maatalouspolitiikan uudistuksen (CAP2020) viivästymisestä johtuen vuonna 2014 jatkettiin vuodella vuoden 2013 lopussa voimassa olleita kauden 2007—2013 mukaisia sitoumuksia.

Vuodesta 2015 lukien kaikki voimassa olevat sitoumukset päättyvät ja tukijärjestelmä sopeutetaan ohjelmakauden 2014—2020 sääntöihin. Luonnonhaittakorvaukset ovat yksivuotisia.

EU:n ohjelmakausien 2000—2006, 2007—2013 ja 2014—2020 ohjelmien tältä momentilta tehtyjen sitoumusten maksaminen on mahdollista kokonaan kansallisista varoista, jos tuensaajalla on lakiin perustuva oikeus tukeen.

Ahvenanmaan maakunnan luonnonhaittakorvauksia ei makseta valtion talousarvioon varatuista varoista.

Momentille on siirretty määrärahaa momentilta 30.20.40 yhteensä 120 000 000 euroa kokonaan kansallisesti rahoitettavaa luonnonhaittakorvausta varten.

Momentin menoihin liittyvät tulot on merkitty momentille 12.30.02.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Siirto momentilta 30.20.40	120 000
Tasomuutos	9 215
Yhteensä	129 215

Momentin nimike on muutettu ja määräraha on muutettu kolmevuotiseksi siirtomäärärahaksi.

2015 talousarvio 551 888 000

2014 talousarvio 422 673 000

2013 tilinpäätös 411 673 000

46. EU:n osarahoittama ruokaketjun kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 3 605 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) neuvoston asetuksen (EY 3/2008) mukaiseen maataloustuotteiden tiedotukseen ja menekinedistämiseen

2) neuvoston asetuksen (EY 1308/2013) mukaisesti hunajan tuotannon ja markkinoinnin kehittämiseksi laaditusta ohjelmasta aiheutuviin menoihin

3) neuvoston asetuksen (EY 1308/2013) mukaisesti hedelmä- ja vihannestuottajaorganisaatioiden toimintaohjelmien menojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Momentilta rahoitetaan EU:n maataloustuotteiden menekinedistämisen ohjelmien menoja 1 200 000 euroa, mistä EU:n osuus on 700 000 euroa ja valtion osuus 500 000 euroa. EU-osarahoitteen hunajan tuotannon ja markkinoinnin edistämiseen arvioidaan tarvittavan 205 000 euroa, mistä EU:n rahoitusosuus on 50 %.

Tuottajien muodostamille markkinointiyhteisyyksille eli tuottajaorganisaatioille maksetaan tukea toimintaohjelman toteuttamiseen. Tuottajaorganisaatioille maksettavat tuet rahoitetaan kokonaisuudessaan EU:n maataloustukirahastosta.

Momentin menoihin liittyvät tulot on merkitty momentille 12.30.01.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

	Yhteensä,	mistä EU:n osuus
Menekinedistäminen sisämarkkinoilla ja yhteisön ulkopuolella (EY 3/2008)	1 200 000	700 000
Hunajan tuotannon ja markkinoinnin edistäminen (EY 1308/2013)	205 000	102 500
Tuottajaorganisaatioiden toimintaohjelmat (EY 1308/2013)	2 200 000	2 200 000
Yhteensä	3 605 000	3 002 500

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

HO-säästö	-1 000
Tasomuutos	-2 000
Yhteensä	-3 000

2015 talousarvio	3 605 000
2014 talousarvio	6 605 000
2013 tilinpäätös	4 861 000

47. Kansallinen ruokaketjun kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 3 509 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) ruokaketjun kehittämisestä annettavan valtioneuvoston asetuksen mukaisesti ruokaketjun toimenpideohjelman toteuttamiseen liittyvien hankkeiden avustuksiin sekä muihin erityisavustuksiin, jotka toteuttavat ruokapoliittisen selonteon tavoitteita

2) enintään 25 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen.

Määrärahasta voidaan myöntää avustusta myös julkisyhteisöille.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Ruokaketjun kansallisesti rahoitettaviin kehittämistoimenpiteisiin tarkoitetuilla varoilla tuetaan laajoja valtakunnallisia hankkeita. Määrärahaa voidaan käyttää muun muassa maataloustuotteista tiedottamiseen ja mainostamiseen sekä ruokaketjun toimenpideohjelman täytäntöönpanoon. Määrärahaa käytetään myös ruokapoliittisen selonteon tavoitteita tukevien toimenpiteiden rahoittamiseen.

Määrärahasta 1 580 000 euroa on tarkoitettu luomualan ja lähiruuan kehittämisohjelmien valmisteluun ja ohjelmatoimien toteuttamiseen (HO-lisäys: Vihreä talous).

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

HO-säästö	-1 740
Kertaluonteisen lisäyksen poisto (EK)	-100
Yhteensä	-1 840

2015 talousarvio	3 509 000
2014 talousarvio	5 349 000
2013 tilinpäätös	3 293 000

(48.) Puutarhatalouden erityistoimenpiteet (siirtomääräraha 3 v)

2013 tilinpäätös	2 000 000
------------------	-----------

60. Siirto interventiorahastoon (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 400 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Maatalouden interventiorahastoon tarkoitetun siirron maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää niiden rahaston menojen maksamiseen, joita ei rahoiteta EU:n maataloustukirahastosta.

Selvitysosa: Budjettisiirrolla katetaan niitä Maatalouden interventiorahaston menoja, jotka jäävät valtion vastattavaksi. Valtion vastattavaksi arvioidaan jäävän lähinnä interventiovarastoinnista aiheutuvia menoja, joiden määrää ei voida tarkkaan arvioida. Valtion vastattaviksi menoiksi arvioidaan 565 000 euroa, mistä 400 000 euroa katetaan budjettisiirrolla ja 165 000 euroa rahaston omasta pääomasta.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	46
Yhteensä	46

2015 talousarvio	400 000
------------------	---------

2014 talousarvio	354 000
------------------	---------

2013 tilinpäätös	1 000 000
------------------	-----------

62. (30.30.20, osa ja 41, osa) Eräät valtionavut (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 5 580 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) enintään 4 880 000 euroa tiloilla kuolleiden tuotantoeläinten hävittämisestä aiheutuneiden valtionapujen maksamiseen (VNA 96/2010)

2) valtakunnallisille eläinsuojelujärjestöille myönnettäviin valtionapuihin enintään 100 000 euroa

3) valtionapujen myöntämiseen Helsingin yliopistolle käytettäväksi eläinlääkäreiden erikoistumisharjoitteluun ja eläinten hyvinvointikeskusverkoston menoihin

4) valtionapujen myöntämiseen Tampereen yliopistolle käytettäväksi eläinkokeita korvaavien vaihtoehtoisten tutkimusmenetelmien kehittämiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Tavoitteena on varmistaa, että tiloilla kuolleet tuotantoeläimet hävitetään sivutuoteasetuksen (EU:n asetus 1069/2009) vaatimusten mukaisesti.

Valtionapuja on tarkoitus myöntää eläinsuojelujärjestöille ja Helsingin yliopistolle eläinlääkäreiden erikoistumisharjoitteluun sekä eläinten hyvinvointikeskusverkostosta aiheutuviin menoihin.

Lisäksi valtionapua myönnetään Tampereen yliopistolle (FICAM, vaihtoehtomenetelmakeskus eläinkokeille) eläinkokeettomien menetelmien edistämiseen ja siihen liittyvään tutkimukseen sekä hallitusohjelman tavoitetta edistävään eläinkokeille vaihtoehtoisten menetelmien kehittämiseen.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

	(2014	2015
Tiloilla kuolleiden tuotantoeläinten hävittäminen (enintään)	4 880 000	4 880 000
Valtionavut valtakunnallisille eläinsuojelujärjestöille (enintään)	100 000	100 000
Valtionapu Helsingin yliopistolle	450 000	500 000
Valtionapu Tampereen yliopistolle, FICAM	100 000	100 000
Yhteensä	5 530 000)	5 580 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos (vastaava vähennys momentilla 30.20.40)	50
Yhteensä	50

2015 talousarvio	5 580 000
2014 talousarvio	5 530 000
2013 tilinpäätös	5 424 217

(30.) Elintarvikkeiden turvallisuus ja laatu

Selvitysosa: Luku on yhdistetty lukuun 30.20 ja sen momentti 30.30.01 siirretään momentiksi 30.20.02, momentti 30.30.20 siirretään osiksi momenteja 30.20.20 ja 30.20.62, momentti 30.30.41 siirretään osiksi momenteja 30.20.20, 30.20.42 sekä 30.20.62.

40. (30.40, osa, 20, osa, 50 ja 60) Luonnonvaratalous

Selvitysosa:

Toimintaympäristö

Suomen monipuoliset luonnonvarat – tuottavat metsät, elinvoimaiset kala- ja riistakannat sekä puhtaat ja runsaat vesivarat tarjoavat hyvät kasvuedellytykset uusiutuvien luonnonvarojen kestäväan käyttöön perustuvalla kilpailukykyisellä liiketoiminnalla ja luonnon virkistyskäytölle.

Maailmanlaajuiset ja kansalliset muutokset taloudessa, väestössä ja sen elintason kasvussa, ilmastossa, ekosysteemeissä, teknologioissa, sosiaalisissa suhteissa ja arvoissa heijastuvat luonnonvarojen käyttöön. Luonnonvarojen käyttö lisääntyy, monipuolistuu ja tehostuu. Teknologian kehitys mahdollistaa aikaisemmin käyttämättömien luonnonvarojen hyödyntämisen. Myös luonnon markkinattomien hyödykkeiden kuten virkistyspalvelujen merkitys kasvaa.

Luonnonvarojen käytön erilaiset arvostukset sekä ristiriidat korostuvat. Arvostukset vaihtelevat luonnonvarojen erilaisten käyttötarkoitusten ja suojelun kesken. Uusiutuvien luonnonvarojen käytön yhteiskunnallisen hyväksyttävyyden ja arvostuksen lisääminen on tärkeää.

Viime vuosina uusiutuviin luonnonvaroihin perustuvan tuotannon määrä ja arvo ei ole kasvanut odotetusti. Kehityksen kääntämiseksi kilpailukykyä tulisi parantaa ja rakenteita uudistaa, jotta syntyy investointeja, uutta tuotantoa ja palveluja. Näin voidaan turvata myös kotimaisen raaka-aineen kysyntä ja tarjonta sekä luonnonvaroihin perustuvien elinkeinojen kannattavuus.

Vuonna 2014 julkistetut teollisuuden investointisuunnitelmat ovat positiivinen merkki uusiutuviin luonnonvaroihin perustuvan talouden kasvusta.

Maa- ja metsätalousministeriön toimialan luonnonvaratalouden tehtäviä ovat metsätalous, elinkeinokalatalous, vapaa-ajankalastus ja riistatalous sekä vesitalous ja yleiset luonnonvara-asiat. Pääosa näiden tehtävien hoitamiseen tarvittavista määrärahoista, noin 193 milj. euroa, on budjetoitu tähän lukuun. Lisäksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa luonnonvaratalouden tehtävissä ja Suomen ympäristökeskuksessa vesitaloustehtävissä työskentelee vakinaista henkilöstöä noin 295 htv:n verran. Näistä aiheutuvat palkkaus- ja yleishallintomenot, yhteensä noin 15,1 milj. euroa, on otettu huomioon työ- ja elinkeinoministeriön pääluokan momentilla 32.01.02 sekä ympäristöministeriön momentilla 35.01.04. Luonnonvaratalouden tehtäviin kuuluu myös sisäministeriön hallinnonalalla Rajavartiolaitoksen suorittama riista- ja kalatalouden valvonta.

Keskeisten toimenpiteiden tavoitteet

Maa- ja metsätalousministeriö asettaa vuoden 2015 talousarvioesityksen valmisteluun liittyen alustavasti luonnonvaratalouden politiikkasektorille seuraavat pääluokkaperusteluissa esitetyjä yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita tukevat toimenpiteiden tavoitteet:

Kalatalous

- Turvataan kalakantojen elinvoimaisuus, monimuotoisuus sekä niiden käytön kestävyys tietoon perustuvalla kalastuksen säätelyllä ja muilla kalavarojen tilaa parantavilla hoitotoimenpiteillä.
- Tuetaan kalatalouselinkeinojen uudistumiseen ja kasvuun tähtäävää tutkimus- ja kehitystoimintaa sekä kalatalousyritysten kasvua ja kilpailukykyä parantavia investointeja.
- Luodaan hyvät edellytykset vapaa-ajankalastukselle ja siihen liittyville hyvinvointipalveluille.
- Kehitetään asiakaslähtöisiä toimintatapoja julkisen ja yksityisen sektorin sekä kansalaisten välille.
- Kehitetään hallintojärjestelmää kalataloustehtävien kustannustehokkaaksi hoitamiseksi.
- Varmistetaan valvonta- ja seuranta järjestelmällä kalakantojen kestävä käyttö sekä arvoketjun vastuullinen ja tuottava toiminta.

Riistatalous

- Vahvistetaan riistataloutta osana ekosysteemipalveluita ja luonnon monimuotoisuuden säilyttämistä.
- Lisätään riistatalouden hyvinvointivaikutuksia.
- Kehitetään ajantasaisia ja yhteiskäyttöistä riistatietoa ja lisätään sen käyttöä riistatalouden ohjauksessa.
- Lisätään alueellista ja paikallista osallistamista suurpetopoliittikan suunnittelussa ja valmistelussa.
- Uudistetaan metsästyslainsäädäntöä ministeriön tekemän selvityksen perusteella.
- Vähennetään suurpetojen aiheuttamia vahinkoja.

Metsätalous

- Aloitetaan Kansallinen metsästrategia 2025:n toimeenpano.
- Edistetään metsäalan sähköisten palveluiden kehittämistä.
- Metsäorganisaatiot edistävät metsiin perustuvaa yrittäjyyttä ja liiketoimintaa.
- Käynnistetään uudistettujen metsätalouden tukijärjestelmien toimeenpano.
- Jatketaan Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelman (METSO) toteutusta yhteistyössä ympäristöviranomaisten ja muiden yhteistyötahojen kanssa.

Vesitalous ja yleiset luonnonvara-asiat

- Edistetään rakennettujen vesistöjen monipuolista käyttöä ja hoitoa sekä elinkeinotoiminnan edellytyksiä ottaen huomioon tulva- ja kuivuusriskit, kalatalous, virkistyskäyttö, elinympäristöjen tila ja uusiutuvan energian tuotanto.
- Edistetään ilmastonmuutokseen sopeutumista ja muita riskienhallintaa parantavia vesitaloushankkeita.
- Vesihuollon tietohuoltopalvelu valmistuu käyttöön otettavaksi.
- Hyödynnetään uuden tekniikan, innovatiivisten julkisten hankintojen ja kansalaishavainnoinnin käyttöä veden laadun ja määrän seurannassa.
- Edistetään suomalaisen vesiosaamiseen perustuvaa kansainvälistä yhteistyötä ja vientiä Suomen vesifoorumin kanssa.

Tunnusluvut

	2012 toteutum a	2013 arvio	2014 arvio	2015 tavoite
Kalatalous				
— Kaupallisen kalastuksen tuotannon arvo, milj. euroa	45,3	50,0	53,0	nousee
— Vesiviljelyn tuotannon arvo, milj. euroa	67,0	77,0	80,0	nousee

— Kalanjalostuksen ja kalakaupan liikevaihto, milj. euroa	666,4	685,0	700,0	nousee
— Vapaa-ajankalastuksen saaliin arvo, milj. euroa	50,5	50,8	51,0	nousee
— Vapaa-ajankalastajien kalastuspäivien lukumäärä, milj. kpl	16,2	16,0	16,0	ennallaan
Riistatalous				
— Riistasaaliin arvo, milj. euroa	63,2	64,0	65,0	nousee
— Metsästyspäivien lukumäärä, milj. kpl	5,4	5,4	5,5	nousee
— Suurpetojen aiheuttamat vahingot, milj. euroa	7,3	8,5	5,0	laskee
— Suurpetojen vahinkotapahtumat, kpl	5 257	5 303	3 000	laskee
Metsätalous				
— Metsätalouden tuotannon arvo, milj. euroa	4 324	4 400	4 500	nousee
— Yksityismetsien puuntuotannon reaalinen sijoitustuotto, % (ilman kantohintojen vuotuista muutosta)	3,8	3,8	3,9	nousee
— Ainespuun hakkuukertymä, milj. m ³	52,7	55,2	55,0	nousee
— Metso-toimenpiteet yksityismetsissä, ha	39 170	43 236	47 500	51 000
Vesitalous ja muu luonnonvaratalous				
— Asukkaiden määrä merkittävillä tulvariskialueilla	¹⁾	4 857	5 000	5 000
— Vesihuoltolaitokset, joiden varmuusluokka paranee, kpl	13	10	10	10

¹⁾ Ei kerättyä tilastotietoa.

Luvun nimike on muutettu.

(01.) Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Selvitysosa: Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos (RKTL) lakkautetaan 1.1.2015 lukien ja sen tutkimus- ja kehittämistehtävät siirretään Luonnonvarakeskukseen. Momentille 30.40.62 siirretään kokonaismenoja 2 000 000 euroa ja kokonaistuloja 1 000 000 euroa (EU:n rahoitusosuutta) Euroopan meri- ja kalatalousrahaston kalatalouden tiedonkeruun johdosta. RKTL on toteuttanut vuosien 2005—2015 tuottavuusohjelmissa sovitut henkilötövuosivähennykset 53 henkilötövuotta vuoden 2014 loppuun mennessä. Täten RKTL:stä Luonnonvarakeskukseen siirtyvien henkilötövuosien kokonaismäärä on 250. Vuodelta 2014 käyttämättä jäänyttä määrärahaa on tarkoitus käyttää vastaaviin tehtäviin Luonnonvarakeskuksessa.

Momentti ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta ja siirrettäväksi jäävä määräraha ja henkilöstö siirretään alla olevan taulukon mukaisesti.

Määrärahan ja henkilötövuosien siirrot

	1 000 euroa	Htv
Luonnonvarakeskukseen siirtyvät (30.01.05)	-15 868	-250
Siirto momentille 30.40.62	-1 000	
Strategisen tutkimuksen rahoitusväline (29.40.54)	-142	
Oikeuspoliittisen tutkimuksen vahvistaminen (29.40.50)	-15	
Valtioneuvoston tutkimus- ja selvitystoiminta (23.01.22)	-79	
Yhteensä	-17 104	-250

2014 talousarvio	17 104 000
2013 tilinpäätös	17 437 000

20. Kalakannan hoitovelvoitteet (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 2 900 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) vesilain (587/2011) 3 luvun 14 ja 22 §:n sekä ympäristönsuojelulain (86/2000) 44 §:n nojalla annettujen sekä muiden vastaavien lupapäätösten lupaehtojen edellyttämien kalakannan hoitotoimenpiteiden toteuttamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen

2) enintään kolmea henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen

3) EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen, silloin kun ne liittyvät suoraan kohdan 1) mukaisiin kalakannan hoitotoimenpiteisiin

4) siirtomenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksuperusteisesti.

Selvitysosa: Määrärahaa käytetään vesistön rakentamisen, säännöstelyn, perkausten, jäteveden päästöjen ym. luvanvaraisen toiminnan kalakannoille aiheuttamien vahinkojen kompensoimisen ja estämisen sekä kalataloudellisen tarkkailun menoihin. Vuonna 2015 kertyväksi arvioidut vesioikeudelliset kalatalousmaksut on merkitty tuloina momentille 12.30.40.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tulokertymän kasvu	400
Yhteensä	400

2015 talousarvio 2 900 000

2014 talousarvio 2 500 000

2013 tilinpäätös 2 400 000

21. (30.20.43, osa ja 50.20, osa) Vesivarojen käytön ja hoidon menot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 12 752 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) vesivarojen käytön ja hoidon kulutus- ja sijoitusmenoihin, jotka liittyvät tulvariskien hallintaan, patoturvallisuuteen, vesistöjen säännöstelyyn, vesistön käytön ja hoidon kehittämiseen, vesihuollon kehittämiseen sekä valtion kompensatio-, tarkkailu- ja muihin velvoitteisiin

2) Inarijärven säännöstelystä aiheutuviin toimenpiteisiin sekä valtioiden välisiin sopimuksiin perustuvaan rajavesistöyhteistyöhön

3) maaseutuelinkeinojen rahoituslain (329/1999) 15 §:n mukaisista vesistötoimenpiteistä sekä vesistörakenteiden peruskorjauksista ja velvoitetöistä valtiolle aiheutuvien menojen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös enintään 167 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen sekä vesialan kansallisten järjestöjen jäsenmaksujen ja vapaaehtoisten rahoitusosuuksien maksamiseen.

Momentille nettoutetaan yhteistyösapuolten rahoitusosuudet hankkeista, selvityksistä tai muista toimenpiteistä, joiden toteuttaminen on elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten vastuulla sopimusten tai vesilainsäädännön mukaisten päätösten perusteella. Momentille nettoutetaan myös työnantajalle maksettavat sairaus- ja äitiyspäivärahat.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Tulvariskien hallinta, patoturvallisuus ja vesistöjen säännöstely	2 000 000
Vesitalouden kehittäminen, rahoitusosuudet ja jäsenmaksut	2 380 000
Valtion vesistörakenteiden peruskorjaukset ja muut vesistötoimenpiteet	5 000 000

Valtion vesitalousluvista aiheutuvat velvoitteet	2 200 000
Valtiosopimuksiin perustuva rajavesistöyhteistyö	238 000
Useiden tilojen yhteisten vesitaloudellisten toimenpiteiden suunnittelu	84 000
Maa- ja metsätalouden kuormituksen ja sen vaikutusten seuranta	700 000
Vesihuollon tiedonhallinta	150 000
Yhteensä	12 752 000

Palkkauksiin käytettävää määrärahaa on tarkoitus käyttää 151 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen työ- ja elinkeinoministeriön ja ympäristöministeriön hallinnonaloilla ja 16 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Vesihuollon tiedonhallintahanke (siirto momentille 28.70.20)	-250
Vesihuollon tiedonhallintahanke (siirto momentilta 28.70.20)	150
Palkkausten tarkistukset	60
Yhteensä	-40

2015 talousarvio	12 752 000
2014 talousarvio	12 792 000
2013 tilinpäätös	16 742 000

22. (50.20, osa, 60.44, osa, 45, osa ja 50, osa) Luonnonvara- ja biotalouden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 9 010 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) uusiutuvien luonnonvarojen kestävää käyttöä, ympäristön hoitoa, luonnon monimuotoisuutta, ilmastonmuutoksen hillintää ja siihen sopeutumista edistäviin kehittämis- ja kokeiluhankkeisiin ja viestintään sekä näihin liittyvien avustusten maksamiseen

2) uusiutuvien luonnonvarojen kestävään käyttöön liittyvien tietojärjestelmien ylläpitoon ja kehittämiseen

3) eräiden Suomen tekemien kalastusta koskevien sopimusten valvonnasta aiheutuvien menojen maksamiseen

4) EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen

5) enintään 3 500 000 euroa kertaluonteisesti Metsätalouden kehittämisskeskus Tapion yhtiöittämiseen liittyvästä lisäeläketurvasta aiheutuvien valtionavustusten maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös enintään 11 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisesti.

Selvitysosa: Määrärahaa käytetään uusiutuvien luonnonvarojen kestävää käyttöä edistäviin kokeilu- ja kehittämisshankkeisiin. Tavoitteena on luoda edellytyksiä metsä-, kala-, riista- ja vesivarojen kestävään käyttöön perustuvalla kilpailukykyiselle liiketoiminnalle.

Määrärahalla edistetään vuonna 2014 hyväksytyn kansallisen biotalousstrategian toimeenpanoa sekä sopeutumista ilmastonmuutokseen.

Tietojärjestelmien kehittämisessä painopisteenä on kalataloushallinnon sähköisten palveluiden kehittäminen. Palveluita kehittämällä ja sähköistä asiointia lisäämällä tehostetaan toimintaa kalataloushallinnon organisaatioissa ja luodaan asiakaslähtöisiä toimintatapoja julkisen ja yksityisen

sektorin sekä kansalaisten välille. Muita tietojärjestelmien kehittämisen painopisteitä vuonna 2015 ovat uusiutuvien luonnonvarojen käyttöön liittyvien tietojärjestelmien ja -varantojen yhteiskäyttöisyyden parantaminen, paikkaan sidotun ja ajantasaisen tiedon käyttö sekä sähköisen asiointin kehittäminen.

Luonnon monimuotoisuutta ja luonnonhoitoa edistävinä toimenpiteinä rahoitetaan kokeilu- ja kehittämishankkeita, joiden aihepiirinä ovat muun muassa luonnon monimuotoisuuden turvaaminen mukaan luettuna haitallisten vieraslajien torjunnan edistäminen sekä geenivarojen suojeleminen ja kestävä käyttö, luontoarvoihin liittyvän elinkeinotoiminnan ja yrittäjyyden edistäminen sekä luonnon virkistyskäytön edistäminen. Lisäksi määrärahaa voidaan toteuttaa selvityksiä, joiden avulla pyritään vähentämään luonnonvarojen tilaan ja niiden käyttöön heikentävästi vaikuttavia toimintoja.

Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi Metsätalouden kehittämiskeskus Tapion yhtiöittämisestä. Yhtiöittämiseen liittyen momentille on sisällytetty 3 500 000 euron määräraha perustettavaan yhtiöön siirtyvän henkilöstön lisäeläketurvan järjestämisestä aiheutuviin menoihin. Tenojoen kalastuslupamaksutuloista vuonna 2014 valtiolle kuuluvana osuutena on otettu huomioon tällä momentilla 135 000 euroa.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Luonnonvaratalouden kokeilu- ja kehittämishankkeet, biotalousstrategian toimeenpano	4 660 000
Tietojärjestelmien kehittäminen ja ylläpito	700 000
Kalastusta koskevien sopimusten valvonta	150 000
Tapion yhtiöittämiseen liittyvät lisäeläkemenot	3 500 000
Yhteensä	9 010 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Biotalousstrategian toimeenpano (vastaava vähennys momentilla 30.40.44)	2 000
Kala- ja riistatalouden erillismenot (siirto momentilta 30.01.01 (+3 htv))	560
Tapion eläkejärjestelyt	3 500
Tuottavuussäästöjen tilapäinen käyttö	400
Valtakunnalliset hankkeet (vastaava vähennys momentilla 30.40.45)	50
Yhteensä	6 510

2015 talousarvio	9 010 000
2014 talousarvio	2 500 000
2013 tilinpäätös	2 289 000

31. (30.50.31) Vesihuollon ja tulvasuojelun tukeminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 11 879 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) vesihuollon tukemisesta annetun lain (686/2004) mukaisesti vesihuoltotoimenpiteisiin myönnettävien avustusten ja valtion työnä toteutettavista vesihuoltohankkeista aiheutuvien menojen maksamiseen

2) maaseutuelinkeinojen rahoituslain (329/1999) 15 §:n mukaisesti vesistötoimenpiteisiin myönnettävien avustusten ja valtion työnä toteutettavista vesistöhankeista aiheutuvien menojen maksamiseen

3) luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain (1015/1977) mukaisten vesihuoltolaitteiden rakentamiseen ennen vuotta 2002 myönnettyjen lainojen korkohyvitysten maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös enintään 27 henkilötyövuotta vastaavan hankkeista aiheutuvan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien palkkausmenojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen.

Selvitysosa: Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon ennen vuotta 2002 hyväksytyistä lainoista aiheutuvat korkohyvitykset. Vuoden 2013 lopussa korkotukilainaa oli noin 4 milj. euroa. Korkotukilainoista arvioidaan valtiolle aiheutuvan korkohyvitysmenoja 39 000 euroa vuonna 2015 ja sen jälkeen vuoteen 2018 asti yhteensä noin 111 000 euroa.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

	Kokonaiskustannusarvio	Valtion osuus	Myönnetty aikaisemmin	Myönnetään
Tulvasuojelu- ja kunnostushankkeet	9 320 000	5 244 000	3 624 000	1 240 000
Vesihuoltohankkeet	19 500 000	1 500 000	2 600 000	2 600 000
Maaseudun vesihuoltotoimenpiteet	-	-	-	8 000 000
Vesihuoltolaitteiden rakentamisen korkotuki	-	-	-	39 000
Yhteensä				11 879 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertaluonteisen lisäyksen poisto (EK)	-800
Tasomuutos	-200
Yhteensä	-1 000

2015 talousarvio	11 879 000
2014 talousarvio	12 879 000
2013 tilinpäätös	12 079 000

40. (30.40.52, osa, 50.43 ja 60.43) Eräät luonnonvaratalouden korvaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 245 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) Tenojoen kalastuslupatuloista vesialueen omistajille palautettavan osuuden maksamiseen
- 2) saimaannorpan suojeluun liittyvistä vesialueiden omistajille maksettavista sopimuspalkkioista aiheutuvien menojen maksamiseen
- 3) lupaviranomaisten ja tuomioistuinten vesiasioista antamien päätösten ja lain tai valtioiden välisten sopimusten perusteella valtion maksettavaksi määrättyjen tai sovittujen korvausten sekä päätösmaksujen maksamiseen
- 4) metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta annetun lain (263/1991) sekä metsätuhojen torjunnasta annetun lain (1087/2013) perusteella aiheutuvien korvausten ja muiden menojen maksamiseen
- 5) laajuudeltaan ja taloudelliselta merkitykseltään huomattavien metsätuhojen kartoituksesta ja tuhoalueita koskevien ilmakuvien tuottamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 6) metsälaissa tarkoitetuista uhkasakkolain (1113/1990) mukaisista ja niihin verrattavista suorituksista aiheutuvien sellaisten menojen maksamiseen, jotka maksetaan etukäteen valtion varoista.

Määrärahaa saa käyttää myös kulutusmenojen maksamiseen.

Selvitysosa: Tenojoen kalastuslupatuloista palautetaan vuonna 2015 vesialueiden omistajille vuonna 2014 kertyneiden kalastuslupatulojen palautettava osuus. Vuoden 2014 talousarviossa kertymäksi on arvioitu 500 000 euroa. Kun yksityisille vesialueen omistajille vesialueomistuksen mukaisessa suhteessa palautettava osuus on noin 73 %, on palautettava määräraha 365 000 euroa. Tenojoen kalastuslupamaksutuloista valtiolle kuuluva osuus on otettu huomioon momentin 30.40.22 määrärahaassa. Tenojoen kalastusluvista vuonna 2015 kertyväksi arvioitu tulo on merkitty momentille 12.30.41.

Saimaannorpan suojeluun liittyvillä sopimuspalkkioilla korvataan sopimuksista aiheutuvia haittoja vesialueiden omistajille. Tavoitteena on, että vuonna 2015 kalastuksen rajoitus sopimuksia olisi voimassa noin 2 000 km² alueella. Momentille 30.40.62 on varattu varoja saimaannorpan suojelusta aiheutuvien taloudellisten vahinkojen korvaamiseen Saimaan alueen ammattikalastajille.

Valtio voi joutua maksamaan korvauksia vesilain mukaisten päätösten, ennen päätöksiä vahingonkäräjien kanssa tehtyjen sopimusten tai valtioiden välisten sopimusten perusteella hankkeiden varsinaisen lupakäsittelyn jälkeen. Myös mahdolliset vesistöjen poikkeusjuoksutukset saattavat vesilain nojalla aiheuttaa valtiolle korvausvelvollisuuden.

Metsänomistajalle korvataan metsätuhojen torjunnasta annetun lain sekä metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta annetun lain perusteella kustannukset, jotka ovat aiheutuneet laajojen metsätuhojen torjunnasta aiheutuneista toimenpiteistä sekä niihin mahdollisesti liittyvistä puuston kasvunmenetyksistä.

Laajuudeltaan ja taloudelliselta merkitykseltään huomattavien metsätuhojen tapahduttua on saatava nopeasti tarvittavat tiedot tuhojen määrästä ja laajuudesta. Kartoitus voi edellyttää esimerkiksi ilmakuvien hankkimista tuhoalueilta.

Momentin määrärahoista maksetaan myös ne metsälain 20 §:n mukaiset korjaavat toimenpiteet, jotka aiheutuvat metsälain vastaisesta toiminnasta ja jotka on päätetty teettää asianomaisen kustannuksella. Toimenpiteistä aiheutuvat kustannukset maksetaan ensin valtion varoista ja ne peritään takaisin asianomaiselta. Korjaavia toimenpiteitä voi aiheutua esimerkiksi hakkuun jälkeisen metsän uudistamisvelvoitteen laiminlyönnistä.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Tenojoen kalastuslupamaksutulojen palautukset	365 000
Saimaannorpan suojelusopimusten palkkiot	360 000
Vesilain mukaisiin päätöksiin ja sopimuksiin perustuvat korvaukset	420 000
Metsätuhojen torjunnan korvaukset	20 000
Metsätuhojen kartoitus	50 000
Metsälain mukaiset korjaavat toimenpiteet	30 000
Yhteensä	1 245 000

2015 talousarvio	1 245 000
2014 talousarvio	1 245 000
2013 tilinpäätös	1 008 208

41. Hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 3 400 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) riistavahinkolain (105/2009) mukaisten hirvieläinvahinkokorvausten sekä edellisiin vuosiin kohdistuvien korvausten maksamiseen
- 2) riistavahinkolain mukaisten vahinkojen ehkäisemisestä aiheutuvien menojen maksamiseen
- 3) riistanhoitomaksuista ja pyyntilupamaksuista annetun lain (616/1993) mukaisten hirvieläinkantojen seurannasta ja hirvieläinten tutkimuksesta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 4) hirvieläimiä koskevien hoitosuunnitelmien valmistelusta ja toimeenpanosta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 5) EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös enintään neljää henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Määrärahaa käytetään hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen ehkäisemisestä ja pääosin vuonna 2014 aiheutuneiden vahinkojen korvaamisesta sekä hirvieläinkantojen seurannasta ja hirvieläinten tutkimuksesta aiheutuviin menoihin. Vastaava tulo on merkitty momentille 12.30.42.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Vahinkojen korvaukset	2 000 000
Vahinkojen estämistoimenpiteet	400 000
Hirvikannan seuranta ja tutkimus	400 000
Metsäpeurakannan seuranta ja tutkimus	300 000
Hirvieläinten hoitosuunnitelmien valmistelu ja toimeenpano	300 000
Yhteensä	3 400 000

Momentin määräraha on muutettu kolmevuotiseksi siirtomäärärahaksi.

2015 talousarvio	3 400 000
2014 talousarvio	3 400 000
2013 tilinpäätös	5 400 000

42. Petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 4 300 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) riistavahinkolaissa (105/2009) määriteltyjen suurpetojen aiheuttamien vahinkojen korvaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) edellisiin vuosiin kohdistuvien korvausten ja riistavahinkolain toimeenpanosta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 3) suurpetojen aiheuttamien vahinkojen ehkäisemisestä ja valvonnasta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös enintään viittä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Määrärahaa on tarkoitus käyttää vuonna 2015 toteutuvien suurpetojen aiheuttamien vahinkojen korvaamiseen, vahinkomäärät ovat tiedossa vasta vuonna 2016. Vahinkojen suuruutta pyritään pienentämään suurpetojen hoitosuunnitelmien ja muiden toimenpiteiden avulla. Vuonna 2013 suurpetojen aiheuttamien vahinkojen korvaustarve oli 8 580 000 euroa.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Suurpetojen vahinkojen korvaaminen	3 800 000
Vahinkojen ehkäiseminen ja valvonta	500 000
Yhteensä	4 300 000

2015 talousarvio	4 300 000
2014 talousarvio	4 300 000
2013 tilinpäätös	7 520 000

44. (30.60.44, osa) Tuki puuntuotannon kestävyys turvaamiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 51 230 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain (1094/1996) sekä kestävän metsätalouden rahoituslain mukaisten tukien maksamiseen, lukuunottamatta energiapuun korjuutukea.

Määräraha budjetoidaan maksuspäätösperusteisena.

Valtuus

Vuonna 2015 saa tehdä suunnitelman edellyttämiä työlajeja koskevia tukipäätöksiä enintään 25 000 000 eurolla.

Selvitysosa: Määrärahalla edistetään metsien kestävää hoitoa ja käyttöä myöntämällä tukea yksityismetsissä tehtäviin metsänhoito- ja perusparannustöihin.

Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen kestävän metsätalouden rahoituslaiksi. Laki korvaa voimassaolevan kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain (1094/1996). Uuteen lakiin on tehty muutokset, joita vuonna 2014 uudistetut EU:n maa- ja metsätalouden valtiontuen suuntaviivat rahastokaudelle 2014—2020 edellyttävät. Lisäksi uudessa laissa on karsittu tuettavia työlajeja ja tarkistettu tukiehtoja ja tukitasoja.

Uusi kestävän metsätalouden rahoituslaki tulee voimaan sen jälkeen, kun komissio on sen hyväksynyt. Tarkkaa voimaantulon ajankohtaa ei vielä tiedetä. Lain voimaantuloon saakka tukien myöntämistä jatketaan voimassaolevan kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain (1094/1996) nojalla.

Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon se, että pienpuun energiakäyttöä edistetään momentin 30.60.47 määrärahasta myönnettävällä tuella.

Momentin valtuutta käytetään vain suunnitelman edellyttämiä työlajeja koskeviin tukipäätöksiin. Suunnitelman edellyttämiä työlajeja ovat metsänuudistaminen, terveyslannoitus, kunnostusojitus ja metsätien tekeminen.

Määrärahalla toteutettavien töiden suora työllisyysvaikutus on noin 2 500 htv.

Määrärahan jakautuminen ja myöntämisvaltuudesta valtiolle aiheutuvat menot

	2015	2016	2017	2018	2019	Yhteensä — vuodesta 2015 lähtien
Ennen vuotta 2015 tehdyt sitoumukset	17,61	11,26	5,70	2,50	1,17	38,24
Vuoden 2015 sitoumukset (suunnitelmalliset hankkeet)	12,50	6,25	3,00	2,00	1,25	25,00
Nuoren metsän hoito, juurikäävän torjunta	21,12					
Yhteensä	51,23	17,51	8,70	4,50	2,42	

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

4.4.2012 lisäsäästö	-3 000
Biotalousstrategian toimeenpano (vastaava lisäys momentilla 30.40.22)	-2 000
HO-säästö	-2 000
Tasomuutos (vastaava lisäys momentilla 30.40.45)	-1 000
Yhteensä	-8 000

2015 talousarvio	51 230 000
2014 talousarvio	59 230 000
2013 tilinpäätös	64 100 224

45. (30.60.45, osa) Metsäluonnon hoidon edistäminen (siirtomääräraha 3 v)
Momentille myönnetään 6 027 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain (1094/1996) sekä kestävän metsätalouden rahoituslain mukaisen tuen maksamiseen metsien biologisen monimuotoisuuden turvaamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen kestävän metsätalouden rahoituslaiksi. Uudessa laissa tuettavat toimenpiteet säilyvät ennallaan, eli tukea kohdistetaan metsänomistajien vapaaehtoisuuteen perustuen ympäristötukeen ja luonnonhoitohankkeisiin. Ympäristötuen vaikuttavuutta lisätään kytkemällä tuki ensisijaisesti niihin kohteisiin, joissa metsätalous uhkaa monimuotoisuuden turvaamista. Uusi kestävän metsätalouden tukijärjestelmä tulee voimaan vuonna 2015 sen jälkeen, kun komissio on sen hyväksynyt. Siihen saakka tukien myöntämistä jatketaan voimassaolevan kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain (1094/1996) nojalla.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Ympäristötuki	4 227 000
Metsäluonnon hoitohankkeet	1 800 000
Yhteensä	6 027 000

Maa- ja metsätalousministeriö asettaa vuoden 2015 talousarvioesityksen valmisteluun liittyen metsäluonnon hoidon edistämiseksi seuraavat alustavat toiminnalliset tulostavoitteet:

- metsäluonnon monimuotoisuuden säilymistä turvataan ympäristötuelle ja metsäluonnon hoitohankkeilla 3 500 hehtaarin alueella (vuoden 2014 tavoite 3 500 hehtaaria).

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

4.4.2012 lisästä	-1 000
Tasomuutos (vastaava lisäys momentilla 30.40.22)	-50
Tasomuutos (vastaava vähennys momentilla 30.40.44)	1 000
Yhteensä	-50

2015 talousarvio	6 027 000
2014 talousarvio	6 077 000
2013 tilinpäätös	7 077 000

46. (30.60.42) Valtionapu Suomen metsäkeskukselle (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 42 720 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) Suomen metsäkeskuksesta annetun lain (418/2011) mukaisista tehtävistä aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) muuna julkisena rahoitusosuutena Suomen metsäkeskuksen valtionaputoimintaan kuuluvissa EU-hankkeissa
- 3) Suomen metsäkeskukselle kuuluvien Eläke-Tapio -lisäeläkejärjestelmän vuosimaksuista aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Suomen metsäkeskus on metsien kestävää hoitoa ja käyttöä sekä niiden monimuotoisuuden säilyttämistä koskevia tehtäviä hoitava koko maan kattava kehittämis- ja toimeenpano-organisaatio. Suomen metsäkeskuksen tehtävänä on metsiin perustuvien elinkeinojen edistäminen, metsiä koskevan lainsäädännön toimeenpano ja metsätietoihin liittyvien tehtävien hoitaminen. Maa- ja metsätalousministeriö ohjaa ja valvoo Suomen metsäkeskusta.

Suomen metsäkeskuksen toiminnan tärkein kohderyhmä ovat yksityismetsänomistajat, jotka omistavat 440 000 metsälöä, joiden yhteispinta-ala on 12,1 milj. hehtaaria (noin 60 % Suomen

metsämaa-alasta). Suomen metsäkeskus valvoo metsätaloutta koskevien lakien noudattamista ja hoitaa muut sille säädetty viranomaistehtävät, esimerkiksi käsittelee vuosittain noin 100 000 metsänkäyttöilmoitusta ja noin 50 000 rahoitushakemusta. Metsäkeskus kerää alueellista metsävaratietoa noin 1,8 milj. hehtaaria sekä neuvoo ja kouluttaa noin 50 000 metsänomistajaa ja metsäalan toimijaa vuosittain.

Metsäkeskuksen toiminnan tuottavuutta parantavia toimenpiteitä ovat toimipaikkaverkoston, sähköisen asioinnin, tietojärjestelmäarkkitehtuurin sekä metsänomistajien ja metsäalan toimijoiden neuvontapalveluiden kehittäminen. Tuottavuuden paraneminen vähentää valtionavulla rahoitettavan henkilöstön tarvetta noin 30 henkilötyövuotta vuonna 2015.

Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvät esitykset Suomen metsäkeskuksesta annetun lain muuttamisesta sekä laista, jolla Suomen metsäkeskuksen liiketoimintayksikkö Otsosta muodostetaan markkinoilla toimiva osakeyhtiö 1.1.2015 alkaen. Yhtiöittämisessä noudatetaan aikaisemmissa valtion sisälle tapahtuneissa yhtiöittämisissä noudatettua periaatetta, jolloin valtio ottaa kantaakseen lisäeläkkeistä aiheutuvan ylimääräisen rasituksen. Toimenpiteellä Otso saatetaan lisäeläkkeistä aiheutuvan kustannusrasituksen suhteen samalle tasolle muiden Eläke-Tapio -lisäeläkejärjestelmään kuuluvien työnantajien kanssa. Lisäeläketurva rahoitetaan perustettavan yhtiön taseen kautta. Lisäksi Eläke-Tapio -lisäeläkejärjestelmässä Suomen metsäkeskuksen liiketoimintayksikölle kohdistettu vuotuinen lisämaksuvelvoite edellyttää 400 000 euron suuruisen vuotuisen maksuvastuun siirtämistä pysyvästi Suomen metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön hoidettavaksi. Suomen metsäkeskuksesta annetun lain muutoksella uudelleenjärjestetään metsäkeskuksen valtakunnallista ja alueellista organisaatorakennetta.

Metsätaloudelle pääluokan selvitysosassa asetettujen yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden toteuttamiseksi maa- ja metsätalousministeriö asettaa vuoden 2015 talousarvioesityksen valmisteluun liittyen alustavasti Suomen metsäkeskuksen toiminnalle seuraavat tavoitteet:

Suomen metsäkeskuksen tulostavoitteet

	2014 tulostavoite	2015 tulostavoite
1. Taloudellisuustavoitteet		
Metsälain mukaisten ilmoitusten käsittelyn ja päätöksenteon kokonaiskustannukset ilmoitusta kohden, €	alle 17	alle 17
Rahoituslain mukaisten hakemusten käsittelyn kokonaiskustannukset hakemusta kohden, €	alle 90	alle 90
Maastotarkastusten yksikkökustannukset €/ha	alle 175	alle 173
Alueellisen metsävaratiedon keruukustannukset €/ha	alle 11	alle 10
2. Suoritettavoitteet		
Alueellisen metsävaratiedon keruutavoite, ha	1 800 000	1 800 000
Metsään.fi -tiedotteiden määrä, kpl	42 000	45 000
Mukana olevien yritysten määrä metsään.fi -toimijapalvelussa	200	300
3. Laatutavoitteet		
Ajantasaisen metsävaratiedon kattavuus yksityismetsien pinta-alasta, %	65	68
Nuoren metsän hoidossa metsänhoidollisesti hyvien hankkeiden osuus pinta-alasta, %	vähintään 90	vähintään 90
Päätös nuoren metsän hoitohankkeista, viikkoa vireille tulosta	enintään 4	enintään 4
Sähköisten ilmoitusten ja hakemusten osuus saapuneista, %	65	70

Momentin määrärahalla toteutettavan toiminnan kustannusten (milj. euroa) ja henkilötyövuosien (htv) arvioitu jakautuminen tulosalueille

	2014 kustannukset	htv	2015 kustannukset	htv

	2014		2015	
	kustannukset	htv	kustannukset	htv
Rahoitus- ja tarkastustoiminta	12,7	185	12,3	175
Alueellisen metsävaratiedon keruu ja ylläpito	17,0	220	16,6	210
Asiantuntijapalvelut	8,7	145	8,2	135
Muu valtionaputoiminta	5,6	21	5,6	21
Yhteensä	44,0	571	42,7	541

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tuottavuusrahan kertaluonteisen käytön poistaminen	-1 500
Palkkausten tarkistukset	262
Yhteensä	-1 238

2015 talousarvio	42 720 000
2014 talousarvio	43 958 000
2013 tilinpäätös	45 458 000

47. (30.60.47) Pienpuun energiatuki (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 7 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää pienpuun energiatuesta annetun lain (101/2011) ja kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain (1094/1996) mukaisiin energiapuun korjuutukiin, joilla edistetään pienpuun energiakäyttöä.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Pienpuun energiatuen tavoitteena on lisätä pienpuun energiakäyttöä ja turvata pienpuuhakkeen saatavuus lämpö- ja voimalaitoksille.

Eduskunta on hyväksynyt pienpuun energiatuesta annetun lain (101/2011). Tukijärjestelmä ei ole tullut voimaan, koska sille ei ole vielä saatu EU-komission hyväksyntää. Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen pienpuun energiatuesta annetun lain muuttamisesta, jolla tukijärjestelmään tehdään komission edellyttämät muutokset. Samalla tukijärjestelmään tehdään EU:n valtiontuen suuntaviivojen edellyttämät muutokset. EU:n valtiontuen suuntaviivat rahastokaudelle 2014—2020 uudistettiin vuonna 2014. Tukijärjestelmä on tarkoitus saattaa voimaan vuoden 2015 aikana, kun sille on saatu komission hyväksyntä.

Pienpuun energiatukijärjestelmän voimaantuloon saakka energiapuun korjuun edistämistä jatketaan kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain mukaisella energiapuun korjuutuella.

Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon se, että vuodelta 2014 arvioidaan siirtyvän varoja käytettäväksi vuodelle 2015 yhteensä noin 10 000 000 euroa. Kun tuen tarpeeksi vuonna 2015 arvioidaan 17 000 000 euroa, momentille esitetään 7 000 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

27.3.2013 lisäsäästö	-5 000
3.4.2014 lisäsäästö	-10 000
HO-säästö	-1 000
Tasomuutos	3 000
Yhteensä	-13 000

2015 talousarvio	7 000 000
2014 talousarvio	20 000 000
2013 tilinpäätös	18 000 000

48. (30.50.48) Poikkeuksellisten tulvien aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 3 v)
Momentille myönnetään 100 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää vuonna 2013 tai sitä aiemmin tapahtuneiden poikkeuksellisten tulvien aiheuttamien vahinkojen korvaamisesta annetun lain (284/1983) 2 §:n mukaisten vahinkojen ja kustannusten korvaamiseen sekä metsäkeskusten asiantuntija-avusta aiheutuviin menoihin.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Momentin määrärahaa voidaan käyttää vuoden 2013 aikana ja sitä ennen aiheutuneiden tulvien aiheuttamien vahinkojen korvauksiin. Laki poikkeuksellisten tulvien aiheuttamien vahinkojen korvaamisesta (284/1983) on kumottu 1.1.2014 lähtien.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Muuttunut tarve	-741
Yhteensä	-741

2015 talousarvio	100 000
2014 talousarvio	841 000
2013 tilinpäätös	5 379 000

50. Riistatalouden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 10 213 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain (616/1993) 3 §:ssä tarkoitettujen menojen maksamiseen

2) EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös enintään viittä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain 3 §:n nojalla valtion talousarvioon otetaan vuosittain määräraha, joka vastaa vähintään sitä määrää, minkä kolmen edellisen vuoden metsästäjämäärien perusteella (309 477) arvioidaan samana vuonna kertyvän riistanhoitomaksuina. Riistanhoitomaksun suuruus on 33 euroa. Vuonna 2015 kertyväksi arvioitujen riistanhoitomaksutulot on merkitty momentille 12.30.45.

Momentin varojen käyttöä suunnataan julkisen riistakonsernin strategian perusteella.

Suomen riistakeskus on itsenäinen julkisoikeudellinen laitos, jonka toimialueena on koko maa lukuun ottamatta Ahvenanmaan maakuntaa. Suomen riistakeskuksen tehtävänä on edistää kestävästä riistataloutta, tukea riistanhoitoyhdistysten toimintaa, huolehtia riistapolitiikan toimeenpanosta ja hoitaa sille säädetyt julkiset hallintotehtävät. Suomen riistakeskusta ohjaa ja valvoo maa- ja metsätalousministeriö.

Suomen riistakeskuksen toiminnallinen tuloksellisuus

Suomen riistakeskus tukee pääluokkaperusteluissa esitettyjen riistapolitiikan yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita seuraavasti:

- vastaa riistaeläinlajeja ja niiden elinympäristöjä koskevien hoitosuunnitelmien ja niiden päivitysten osallistavasta valmistelusta
- ottaa toiminnassaan, ml. julkiset hallintotehtävät, huomioon vahvistettujen hoitosuunnitelmien linjaukset sekä kansallisen vieraslajistrategian toimenpiteet

- huolehtii kattavasta sidosryhmien kuulemisesta ja osallistamisesta alueellisissa riistaneuvostoissa ja valtakunnallisessa riistaneuvostossa
- kehittää ja tukee suurpetoyhdyshenkilöverkoston toimintaa yhteistyössä Luonnonvarakeskuksen ja riistanhoitoyhdistysten kanssa sekä edistää vapaaehtoisuuteen perustuvien muiden riistakantaseurantojen toteuttamista ja havaintojen ja terveystietojen toimittamista tutkimuslaitoksille
- kehittää yhteistyössä julkisen riistakonsernin toimijoiden kanssa saalistilastointia sekä muita riistatietovarantoja riistahallinnon suunnittelutoiminnan perustaksi
- huolehtii, että riistaeläinten aiheuttamien vahinkojen määrä vähenee mm. aktiivisin vahinkojen estämistoimenpitein sekä kohdentamalla metsästystä vahinkoa aiheuttaviin riistaeläinlajeihin
- pyrkii aktiivisin toimenpitein vähentämään riistaeläimiin kohdistuvaa laitonta tappamista ja
- huolehtii valtionavustusten ohjaamisesta riistanhoitoyhdistysten toimintaan valtionavustuslain 7 §:n 2 momentin mukaisella menettelyllä.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Suomen riistakeskus	6 825 000
Riistanhoitoyhdistykset	2 343 000
Metsästysmuseotoiminnan tukeminen	385 000
Riistakonsernin strategian toiminnallistaminen kuten suurpetojen laskenta ja riistakonsernin yhteisten tietojärjestelmien kehittäminen	660 000
Yhteensä	10 213 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	-27
Yhteensä	-27

2015 talousarvio	10 213 000
2014 talousarvio	10 240 000
2013 tilinpäätös	10 187 000

51. (30.40.51 ja 52, osa) Kalatalouden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 9 477 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kalastuslain (286/1982) 89 a, 91 ja 91 a §:n perusteella:

- 1) vesialueiden omistajille kalavesien käytöstä maksettaviin korvauksiin
- 2) kalastusalue toiminnasta
- 3) kalastusalan järjestöjen toiminnasta
- 4) kalatalouden edistämisestä
- 5) valtiolle maksun kannosta ja kalastuksenhoitomaksurekisterin pidosta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 6) viehekalastusmaksujen palautuksina vesialueiden omistajille
- 7) vuonna 2015 kerättävien viehekalastusmaksujen kannosta aiheutuvien kulutus- ja muiden menojen maksamiseen.

Lisäksi määrärahaa saa käyttää myös enintään viittä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen sekä EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omavaraisuutta koskevien menojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Kalastuslain 90 §:n mukaan valtion talousarvioon on vuosittain otettava kalatalouden edistämiseen määräraha, joka vastaa ainakin sitä määrää, mikä kolmen edellisen vuoden

aikana kalastuksenhoitomaksun suorittaneiden henkilöiden keskimääräisen lukumäärän perusteella kalastuksenhoitomaksuina kertyisi, mutta kuitenkin vähintään se määrä, mikä kalastuksenhoitomaksuina on kertynyt budjetointivuotta edeltävänä vuonna. Vuonna 2013 kalastuksenhoitomaksuina kertyi yhteensä 5 769 674 euroa. Kalastuksenhoitomaksu koko vuodelta on edelleen 24 euroa ja seitsemän vuorokauden maksu 7 euroa. Kun vuosina 2011—2013 kalastuksenhoitomaksun vuosimaksujen suorittaneiden henkilöiden keskimääräinen lukumäärä oli 249 912 kpl ja seitsemää vuorokautta koskevia maksuja suorittaneita keskimäärin 39 412 kpl, tulee kalastuksenhoitomaksujen kolmen vuoden keskiarvoksi kalastuslain 90 §:n mukainen kalastuksenhoitomaksuvarojen vähimmäismäärä 6 273 772 euroa.

Määrärahan mitoituksessa on lisäksi otettu huomioon 5 000 euroa kalastuksenhoitomaksurekisterin osoite- ja nimitietojen myyntituloja vastaavina menoina. Vuonna 2015 kertyviksi arvioidut kalastuksenhoitomaksut ja kalastuksenhoitomaksurekisterin myyntituotot on merkitty momentille 12.30.44.

Määrärahan mitoituksessa on lisäksi otettu huomioon viehekalastusmaksuista vesialueiden omistajille vuonna 2015 jaettavana määränä 3 048 000 euroa, mikä saadaan, kun vuoden 2014 talousarviossa kertyväksi arvioidusta 3 198 000 euron viehekalastusmaksutuotosta vähennetään viehekalastusmaksujen kannosta valtiolle vuonna 2014 aiheutuvaksi arvioidut kulut, joiden määräksi on arvioitu vuoden 2014 talousarviossa 150 000 euroa. Valtiolle arvioidaan vuonna 2015 aiheutuvan kuluja viehekalastusmaksujen hoidosta 150 000 euroa. Vuonna 2015 kertyviksi arvioidut viehekalastusmaksut on merkitty momentille 12.30.44.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Viehekalastusmaksuista vesialueen omistajille palautettava osuus	3 048 000
Viehekalastusmaksujen kannosta valtiolle aiheutuva meno	150 000
Kalastuslain (286/1982) 91 ja 91 a §:n mukaiset menot	6 279 000
Yhteensä	9 477 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertaluonteisen menon poisto (EK)	-100
Tasomuutos	286
Yhteensä	186

2015 talousarvio	9 477 000
2014 talousarvio	9 291 000
2013 tilinpäätös	8 981 146

53. (30.60.41 ja 50, osa) Eräät metsätalouden valtionavut (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 443 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) metsäpuiden siemenviljelysten perustamista varten myönnettävien valtionavustusten maksamiseen

2) avustusten maksamiseen käyttösuunnitelmassa mainituille metsätalouden yleishyödyllisille yhdistyksille ja säätiöille.

Käyttösuunnitelma

Avustukset metsäpuiden siemenviljelysten perustamiseen	600 000
Föreningen för Skogskultur rf	30 000
Työteho-seura ry	349 000

Mustilan Kotikunnas -säätiö	30 000
Suomen Metsäyhdistys ry	434 000
Yhteensä	1 443 000

Selvitysosa: Metsäpuiden siemenviljelysten perustamiseen tarkoitettun määrärahan tarve on 600 000 euroa. Määrärahan mitoitus perustuu vuonna 2011 tarkistettuun metsäpuiden siemenviljelysten perustamisohjelmaan sekä Siemen- ja taimituotannon toimialajärjestelyt -työryhmän esitysten perusteella tehtyihin linjauksiin siemenhuollon tuen tasosta. Metsäpuiden siemenviljelysten perustamiseen myönnettävien valtionavustusten tavoitteena on varmistaa, että metsätalouden käyttöön on saatavissa jatkuvasti ja riittävästi alkuperältään kasvupaikan olosuhteisiin sopivaa ja hyvälaatuista metsänviljelyaineistoa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	400
Yhteensä	400

2015 talousarvio	1 443 000
2014 talousarvio	1 043 000
2013 tilinpäätös	1 543 000

62. Elinkeinokalatalouden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 18 070 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) Euroopan meri- ja kalatalousrahaston (EMKR) varoista osittain rahoitettavien elinkeinokalataloutta ja meripolitiikkaa koskevien toimenpiteiden EU:n rahoitusosuuden ja valtion rahoitusosuuden maksamiseen

2) kansallisesti rahoitettavista elinkeinokalatalouden edistämistoimenpiteistä ja ammattikalastajille myönnettävistä saimaannorpan suojelusta aiheutuvien taloudellisten vahinkojen korvauksista aiheutuvien menojen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös enintään 40 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen.

Määrärahasta on varattu 9 005 000 euroa EU:n osarahoittamien hankkeiden valtion rahoitusosuutta varten.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksuperusteisena.

Selvitysosa: Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon EU:n yhteisen kalastuspolitiikan ja yhdennetyn meripolitiikan mukaisina menoina 16 460 000 euroa, joka on vuosille 2014—2020 Euroopan meri- ja kalatalousrahastosta (EMKR) osaksi rahoitettavan toimintaohjelman rahoitusosuutta. EU:n osuus tästä on 7 455 000 euroa. Vuoden 2014 talousarviossa ei ole otettu huomioon EMKR:n menoja. EU:n ja kansalliset rahoitusosuudet vahvistetaan valtioneuvoston hyväksymässä toimintaohjelmassa, joka toimitetaan Euroopan komission hyväksyttäväksi. Momentille siirretään momentilta 30.01.01 1 560 000 euroa (EU:n osuutta 500 000 euroa ja kansallista osuutta 1 060 000 euroa) ja momentin 30.40.(01) selvitysosaan viitaten 1 000 000 euroa kansallista osuutta ja 1 000 000 euroa EU:n osuutta. Arvonlisäveron osuus määrärahasta on 210 000 euroa, joka tuloutuu vastaavasti momentille 12.39.10.

Määrärahan EU-osuudessa on otettu huomioon myös Ahvenanmaan osuus. Ahvenanmaa osoittaa tarvittavan kansallisen julkisen rahoitusosuuden omassa talousarviossaan.

Momentille 12.30.03 on arvioitu kertyvän yhteensä 1 000 000 euroa ohjelmakauden 2014—2020 EMKR:n rahoitusosuutena.

Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevaksi kansalliseksi täytäntöönpanolaiksi sekä esityksen laiksi yhteisen kalastuspolitiikan valvontaa ja seuraamuksia koskevien säännösten toimeenpanosta.

Määrärahassa on otettu huomioon kokonaan kansallisesti rahoitettavina elinkeinokalatalouden edistämistoimenpiteinä kalastusvakuutusyhdistyksistä annetun lain (331/1958) ja kaupallisen kalastuksen vakuutustuesta annetun lain (998/2012) mukaiset avustukset sekä kaupallisen kalastuksen valvonnasta aiheutuvat menot. Määrärahaa voidaan käyttää maa- ja metsätalousministeriön hyväksymillä perusteilla myös muuhun elinkeinokalatalouden edellytysten parantamiseen tai muuhun kalatalous-alan vähämerkityksiseen tukeen tai ns. ryhmäpoikkeus-asetuksen mukaiseen tukeen komission valmisteltavina olevien asetusten mukaisesti. Lisäksi määrärahaa on tarkoitus käyttää saimaannorpan suojelusta aiheutuvien taloudellisten vahinkojen korvaamiseen Saimaan alueen ammattikalastajille arviolta 80 000 euroa. Vuonna 2015 kokonaan kansallisesti rahoitettaviin menoihin arvioidaan tarvittavan 1 610 000 euroa.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

	Kansallinen osuus	EU:n osuus (EMKR)	Yhteensä
Euroopan meri- ja kalatalousrahaston toimintaohjelma, yhteensä	9 005 000	7 455 000	16 460 000
— kestävä kalastus ja vesiviljely	7 000 000	5 400 000	12 400 000
— kalatalouden tiedonkeruu	1 015 000	1 015 000	2 030 000
— kaupallisen kalastuksen valvonta	590 000	540 000	1 130 000
— meripolitiikka	400 000	500 000	900 000
Kansalliset toimenpiteet	1 610 000		1 610 000
Yhteensä	10 615 000	7 455 000	18 070 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

EMKR-toimintaohjelman rahoitus	16 460
HO-säästö	-500
Kertaluonteisen lisäyksen poisto	-150
Tasomuutos	610
Yhteensä	16 420

Momentin nimike on muutettu.

2015 talousarvio	18 070 000
2014 talousarvio	1 650 000
2013 tilinpäätös	13 439 000

77. Kalataloudelliset rakentamis- ja kunnostushankkeet (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 757 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) vaelluskalakantojen turvaamiseen ja elvyttämiseen tähtäävien kalataloudellisten kunnostushankkeiden sekä muiden kalataloutta edistävien rakennushankkeiden suunnittelu- ja toteuttamismenojen maksamiseen
- 2) hankkeita koskevissa lupapäätöksissä määrättyjen velvoitteiden toteuttamiseen
- 3) EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös enintään 15 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen.

Selvitysosa: Määrärahaa käytetään kalan kulkua, kalakantojen luontaista lisääntymistä ja monimuotoisuuden ylläpitoa edistävien hankkeiden toteuttamiseen. Hankkeilla vähennetään samalla kalanistutuksina toteutettavan kalavesien hoidon tarvetta.

2015 talousarvio	757 000
2014 talousarvio	757 000
2013 tilinpäätös	1 757 000

83. (30.60.83) Lainat puuntuotannon kestävyys turvaamiseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 50 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain (1094/1996) mukaisten lainojen maksamiseen.

Selvitysosa: Määrärahan tarpeeksi arvioidaan 100 000 euroa. Kun aiemmilta vuosilta siirtyväksi eräksi arvioidaan 50 000 euroa, vuoden 2015 määrärahan tarve on 50 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	40
Yhteensä	40

2015 talousarvio	50 000
2014 talousarvio	10 000
2013 tilinpäätös	10 000

(50.) Vesitalous

Selvitysosa: Luku on yhdistetty lukuun 30.40 ja sen momentti 30.50.20 siirretään osiksi momentteja 30.40.21 ja 30.40.22, momentti 30.50.31 siirretään momentiksi 30.40.31, momentti 30.50.43 siirretään osaksi momenttia 30.40.40 ja momentti 30.50.48 siirretään momentiksi 30.40.48.

(60.) Metsätalous

Selvitysosa: Luku on yhdistetty lukuun 30.40. Momentin 30.60.01 määräraha siirretään momentille 30.01.05, momentti 30.60.41 siirretään osaksi momenttia 30.40.53, momentti 30.60.42 siirretään momentiksi 30.40.46, momentti 30.60.43 siirretään osaksi momenttia 30.40.40, momentti 30.60.44 siirretään osiksi momentteja 30.40.22 ja 30.40.44, momentti 30.60.45 siirretään osiksi momentteja 30.40.22 ja 30.40.45, momentti 30.60.47 siirretään momentiksi 30.40.47, momentti 30.60.50 siirretään osiksi momentteja 30.40.22 ja 30.40.53 ja momentti 30.60.83 siirretään momentiksi 30.40.83.

(01.) Metsäntutkimuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Selvitysosa: Metsäntutkimuslaitos (Metla) lakkautetaan 1.1.2015 lukien ja sen tutkimus- ja kehittämistehtävät siirretään Luonnonvarakeskukseen. Kun vuoden 2014 talousarvion nettomäärärahasta 44 141 000 euroa vähennetään tuottavuussäästöjen kertaluonteisen käytön poisto 330 000 euroa, jää muille momenteille siirrettäväksi 43 811 000 euroa. Metla on toteuttanut vuosien 2005—2015 tuottavuusohjelmissa sovitut henkilötyövuosivähennykset 189 henkilötyövuotta vuoden 2014 loppuun mennessä. Täten Metlasta Luonnonvarakeskukseen siirtyvien henkilötyövuosien

kokonaismäärä on 604. Vuodelta 2014 käyttämättä jäänyttä määrärahaa on tarkoitus käyttää vastaaviin tehtäviin Luonnonvarakeskuksessa.

Momentti ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta ja siirrettäväksi jäävä määräraha ja henkilöstö siirretään alla olevan taulukon mukaisesti.

Määrärahan ja henkilötövuosien siirrot

	1 000 euroa	Htv
Luonnonvarakeskukseen siirtyvät (30.01.05)	-42 710	-604
Strategisen tutkimuksen rahoitusväline (29.40.54)	-661	
Oikeuspoliittisen tutkimuksen vahvistaminen (29.40.50)	-73	
Valtioneuvoston tutkimus- ja selvitystoiminta (23.01.22)	-367	
Yhteensä	-43 811	-604

2014 talousarvio	44 141 000
2013 tilinpäätös	44 180 000

63. Metsähallitus

1. Peruspääoman muutokset

Metsähallituksen peruspääomaa voidaan korottaa 0,79 milj. eurolla. Muutoksen jälkeen peruspääoman arvo on 2 538,0 milj. euroa.

2. Liiketoiminnan keskeiset palvelutavoitteet ja muut toimintatavoitteet

Metsähallitus ottaa liiketoimintaa harjoittaessaan huomioon metsähallituslain (1378/2004) mukaiset yleiset yhteiskunnalliset velvoitteet.

Metsähallituksen liiketoimintojen kannattavuutta parannetaan edelleen.

Metsähallitus voi avustaa Suomen Metsäsäätiötä vuonna 2015 enintään 0,2 milj. eurolla.

3. Liiketoiminnan investointien ja investointisitoumusten enimmäismäärä

Metsähallituksen investoinneista saa aiheutua menoja vuonna 2015 enintään 20 milj. euroa. Lisäksi Metsähallitus saa tehdä vuonna 2015 investointeja koskevia sitoumuksia, joista saa aiheutua menoja seuraavina vuosina enintään 25 milj. euroa.

4. Liiketoiminnan lainanoton enimmäismäärä

Metsähallitus oikeutetaan ottamaan liiketoimintaansa varten valtion liikelaitoksista annetun lain (1185/2002) 5 §:n 1 momentissa tarkoitettua lainaa enintään 80 milj. euroa.

5. Liiketoiminnan takausvaltuudet

Metsähallitus saa myöntää takauksia samaan liikelaitoskonserniin kuuluvien osakeyhtiömuotoisten tytäryritysten lainojen vakuudeksi enintään 20 milj. euron arvosta.

6. Liiketoiminnan vakuuksien enimmäismäärä

Metsähallitus saa antaa toimintaansa varten tarvittavia vakuuksia ulkopuolisille enintään 0,5 milj. euron arvosta.

Selvitysosa:

Liiketoiminta

Peruspääoman määrä vuoden 2014 alussa oli 2 536,5 milj. euroa. Vuoden 2014 aikana sen arvioidaan lisääntyvän 0,70 milj. eurolla ja olevan vuoden 2014 lopussa 2 537,2 milj. euroa. Vuonna

2015 Metsähallituksen peruspääoma ehdotetaan korotettavaksi 0,79 milj. eurolla. Peruspääoma lisääntyy 1,55 milj. eurolla hallinnan siirtojen, valtionperintöjen sekä muiden vastaavien muutosten nettovaikutuksena. Tämän lisäksi esitetään siirrettäväksi 0,76 milj. euron arvosta liiketoiminnan omaisuutta julkisten hallintotehtävien taseeseen maankäytön muutosten nettovaikutuksena.

Metsähallituksen liiketoiminnan toimialana ovat metsätalous ja muu luonnonvarojen käyttö. Liiketoimintaa harjoitetaan metsähallituslaissa säädettyjen yhteiskunnallisten velvoitteiden (luonnon monimuotoisuuden, virkistyskäytön, porotalouden, saamelaiskulttuurin ja työllisyyden edistäminen) asettamissa puitteissa. Metsähallitus tarjoaa muille yrityksille tasapuoliset liiketoimintamahdollisuudet aktiivisella hankekehityksellä ja kilpailuun perustuvalla alueiden vuokrauksella.

Yhteiskunnallisten velvoitteiden huomioon ottamisen tasosta päätetään maa- ja metsätalousministeriön päätöksessä Metsähallituksen liiketoiminnan tavoitteista vuodelle 2015.

Ottaen huomioon eduskunnan hyväksymät vuoden 2015 palvelu- ja muut toimintatavoitteet, maa- ja metsätalousministeriö on alustavasti asettanut Metsähallituksen liiketoiminnan vuoden 2015 tulostavoitteeksi (tilikauden tulos) 121,0 milj. euroa ja liiketoimintakonsernille 121,4 milj. euroa. Tavoite vastaa 4,8 prosentin tuottoa Metsähallituksen liiketoimintaan sijoitetulle pääomalle. Tuloutustavoite vuonna 2016 on 120,0 milj. euroa. Tuloutustavoitteen saavuttamiseksi Metsähallitus jatkaa maanmyyntiä ja parantaa liiketoiminnan kannattavuutta. Valtioneuvosto päättää tuloutuksen määrästä vuoden 2015 tilinpäätöksen vahvistamisen yhteydessä.

Alustava liiketoiminnan liikevaihtotavoite on 349,6 milj. euroa ja liiketoimintakonsernin 357,7 milj. euroa.

Metsähallitus tekee liiketoiminnan investointeja alustavan investointisuunnitelman mukaan 14,5 milj. eurolla. Merkittävimmät investointikohteet ovat puolustusvoimien ja tutkimuksen tarpeisiin tehtävät maa- ja vesialuehankinnat. Puolustusvoimien tarpeisiin on tarkoitus hankkia alueita noin 3,4 milj. eurolla.

Metsähallituksen liiketoiminnan tunnuslukutaulukko

	2013 toteutuma		2014 ennakoitu		2015 esitys	
	Liikelaitos	Konserni	Liikelaitos	Konserni	Liikelaitos	Konserni
Liikevaihto, milj. €	346,7	370,0	347,7	358,8	349,6	357,7
— muutos, %	0	-2	0	-3	1	0
Käyttökate, %	37	36	42	41	37	38
Liikevoitto/tappio, milj. €	126,9	127,0	142,5	142,3	128,3	129,3
Tilikauden tulos, milj. €	116,1	118,4	135,0	134,5	121,0	121,4
— liikevaihdosta, %	33	32	39	37	35	34
— peruspääomasta, %	4,6	4,7	5,3	5,3	4,8	4,8
Tuloutus valtion talousarvioon, milj. €	120,0 ¹		130,0 ¹		135,0 ²	
Sijoitetun pääoman tuotto, % ³	4,8	4,7	5,3	5,3	4,8	4,8
Investoinnit liikevaihdosta, %	3	3	4	4	4	4
Omavaraisuusaste, %	98	98	99	99	99	99
Taseen loppusumma, milj. €	2 715	2 724	2 710	2 714	2 696	2 699
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä (htv)	1 065	1 204	1 074	1 184	1 054	1 164

¹⁾ Valtioneuvoston vahvistama tuloutus.

²⁾ Vuoden 2014 toiminnan perusteella vuoden 2015 talousarvioesityksen (mom. 13.05.01) tuloutusarvio.

³⁾ Sijoitetun pääoman tuotto prosentissa mukana osingot tytäryhtiöiltä.

Liikelaitoksen tuloutus ja rahoitus momenteittain (milj. euroa)

	2013	2014	2015
	toteutuma	ennakoitu	esitys

	2013 toteutuma	2014 ennakoitu	2015 esitys
Liikelaitoksen tuloutus tulomomenteille			
13.05.01 Voiton tuloutus	120,000	130,000	135,000
Yhteensä	120,000	130,000	135,000
Julkisten hallintotehtävien määräraharahoitus			
30.63.50 Metsähallituksen eräät julkiset hallintotehtävät	6,373	6,373	6,250
MMM:n hallinnonala yhteensä	6,373	6,373	6,250
35.10.52 Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät	32,484	29,555	33,936
35.10.63 Luonnonsuojelualueiden hankinta- ja korvausmenot ¹	2,000	2,000	0
YM:n hallinnonala yhteensä	34,484	31,555	33,936
Yhteensä (MMM ja YM)	40,857	37,928	40,186

¹⁾ Metsähallituksen osuus.

Julkiset hallintotehtävät

Metsähallituksesta annetun lain (1378/2004) 6 §:n mukaisten julkisten hallintotehtävien palvelu- ja toimintatavoitteet sekä niiden rahoitus esitetään tarkemmin maa- ja metsätalousministeriön toimialan osalta momentilla 30.63.50 ja ympäristöministeriön toimialan osalta momentilla 35.10.52.

Julkisten hallintotehtävien rahoitus ja menorakenne (1 000 euroa, sisältää koko toiminnan, myös ympäristöministeriön toimialaan liittyvän osuuden)

	2013 toteutuma	2014 ennakoitu	2015 esitys
Rahoitus¹			
Maa- ja metsätalousministeriö (30.63.50)	6 846	6 616	6 250
Ympäristöministeriö (35.10.52)	31 819	34 820	33 936
Ympäristöministeriö (35.10.63)	1 474	2 500	0
Ympäristöministeriö (35.10.22)	104	145	150
Muiden ministeriöiden rahoitus	2 904	1 420	1 136
Muu rahoitus valtion talousarviosta	772	730	800
Euroopan unionin rahoitus	4 563	4 787	4 294
Tulorahoituksella maksetut menot	10 478	9 537	8 500
Muu rahoitus	2 807	2 448	1 959
Yhteensä	61 767	63 003	57 025
Menot			
Palkkausmenot	27 634	31 088	29 972
Muut kulutusmenot	31 820	28 615	24 353
Maa-aluehankinnat	1 432	2 400	0
Muut investoinnit	881	900	2 700
Yhteensä	61 767	63 003	57 025

¹⁾ Rahoituseriin 2013–2014 sisältyvät myös edellisiltä vuosilta siirtyneet erät.

Julkisten hallintotehtävien kehitystä kuvaava tunnuslukutaulukko

	2013 toteutuma	2014 ennakoitu	2015 esitys
--	-------------------	-------------------	----------------

	2013 toteutuma	2014 ennakoitu	2015 esitys
Tuotot (1 000 euroa)			
Maksullinen toiminta	11 225	9 537	8 500
Muut tuotot	5 480	7 235	6 253
Tuotot yhteensä	16 705	16 772	14 753
Kulut (1 000 euroa)			
Henkilöstökulut	27 634	31 088	29 972
Muut kulut	34 456	30 615	26 353
Kulut yhteensä	62 090	61 703	56 325
Valtion talousarviosta saatu rahoitus	43 186	42 831	39 572
Yli-/alijäämä	-2 199	-2 100	-2 000
Henkilöstömäärä (htv)	578	585	564
— josta virkamiehiä (htv)	68	68	68

50. Metsähallituksen eräät julkiset hallintotehtävät (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 6 250 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) Metsähallitusta koskevan lain 6 §:n mukaisten Metsähallituksen julkisista hallintotehtävistä maa- ja metsätalousministeriön toimialalla aiheutuvien menojen maksamiseen

2) EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen.

Lisäksi Metsähallitus saa käyttää edellä 1) kohdassa mainittuihin julkisiin hallintotehtäviin Metsähallitukselle kertyvät ne julkisten hallintotehtävien tulot, jotka kuuluvat maa- ja metsätalousministeriön toimialaan.

Selvitysosa: Maa- ja metsätalousministeriö asettaa Metsähallituksen julkisille hallintotehtäville maa- ja metsätalousministeriön toimialan osalta seuraavat alustavat tulostavoitteet:

- tarjotaan mahdollisimman laajalti kansalaisille metsästys- ja kalastusmahdollisuuksia ekologisesti ja sosiaalisesti kestävällä tavalla ja seurataan toiminnan vaikuttavuutta
- viestitään tehokkaasti riista- ja kalakantojen hoidosta sekä valtion retkeilyalueiden ja muiden valtion alueiden käyttömahdollisuuksista edistämällä luonnossa virkistytymisestä koituvia myönteisiä vaikutuksia
- varmistetaan, että asiakastytyvyisyys säilyy hyvänä
- kehitetään erävalvonnan viranomaisten yhteistyöverkoston toimintaa sekä uusia yhteistyömalleja riistakonsernin ja kalatalouskentän toimijoiden kanssa
- luodaan edellytyksiä luontomatkailulle ja luonnon virkistyskäytölle parantamalla käytön kannalta keskeisten retkeilyalueiden palveluvarustusta, opastusta ja kulutuskestävyyttä sekä seurataan näiden alueiden taloudellista merkitystä ja muita hyötyjä.

Metsähallituksen julkisista hallintotehtävistä arvioidaan Metsähallitukselle kertyvän tuloja arviolta 5 270 000 euroa, joista metsästyksen ja kalastuksen tuloja 4 570 000 euroa ja metsäpuiden siemenen myyntituloja 700 000 euroa.

Momentin määrärahaa on otettu vähennyksenä huomioon 151 000 euroa, joka on siirtoa ympäristöministeriön momentille 35.10.52. Siirto aiheutuu Teijon retkeilyalueen muuttamisesta kansallispuistoksi.

Määrälliset ja laadulliset tavoitteet Metsähallituksen julkisille hallintotehtäville

	2013 toteutuma	2014 ennakoitu	2015 esitys
Käyntimäärät: kansallispuistot, valtion retkeilyalueet, luontokeskukset	3 642 600	3 645 000	3 745 000
Luontokeskusten, maastopalveluiden ja lupa-asiakkaiden asiakastytyvyisyys (asteikko 1—5)	4,08	4,05	4,05
Metsästysluvat (kpl)	56 389	50 000	50 000
Kalastusluvat (kpl)	71 267	70 000	70 000
Erävalvontatapahtumien määrä	8 094	9 500	9 500

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Luonnon virkistyskäyttö	4 054 000
Eräasiat	1 694 000
Muut tehtävät	502 000
Yhteensä	6 250 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Teijon kansallispuiston perustaminen (siirto momentille 35.10.52)	-151
Palkkausten tarkistukset	28
Yhteensä	-123

2015 talousarvio	6 250 000
2014 talousarvio	6 373 000
2013 tilinpäätös	6 373 000

70. Maanmittaus ja tietovarannot

Selvitysosa: Tässä luvussa on budjetoitu Maanmittauslaitoksen toiminnasta aiheutuvat menot sekä kiinteistötoimitusten tukemisesta aiheutuvat menot.

Toimintaympäristö

Yleiset taloudelliset suhdanteet vaikuttavat erityisesti maanmittaustoimituksiin ja kirjaamisasioihin niin, että niiden kysyntä seuraa suhdannekehitystä pienellä viiveellä. Taloudellisen tilanteen alkaessa aikanaan elpyä kysynnän on arvioitu vähitellen nousevan, mutta rakennemuutoksesta ja rakentamisen suuntautumisesta johtuen tuotteiden ja palvelujen kysynnän kehityksessä on alueellisia eroja. Euroopan epäselvä tilanne vaikeuttaa talouden kehityksen arviointia. Maanmittauslaitoksen budjettirahoituksen tasoon vaikuttavat valtiontalouden tilan kehittyminen lähivuosina sekä vaikuttavuus- ja tuloksellisuusohjelman toteuttaminen. Maksuttomuuden piiriin tulevien aineistojen määrä todennäköisesti lisääntyy. Avautuessaan näiden tietoaineistojen ylläpito, tietopalvelu ja tuki kasvattavat budjettirahoituksen tarvetta.

Asiakkaiden ja yhteiskunnan tarpeet ohjaavat yhä selvemmin palvelutuotantoa. Asiakkaat vaativat nopeaa, laadukasta ja hinnaltaan edullista palvelua. Sähköistä asiointia lisätään, siitä tulee vuorovaikutteista ja vahvaan tunnistamiseen perustuvaa ja näin otetaan askel kohti kansalaisen keskitettyjen palvelujen käyttöä.

Tekniikan kehittyminen näkyy maanmittaus- ja paikkatietotehtävissä käytettävän teknologian jatkuvana uudistamistarpeena. Tietotekniikka ja sen hyödyntämiseen liittyvät prosessit ja yhteistyörakenteet ovat entistä näkyvämmiin kriittinen menestystekijä. Mobiiliteknologian käyttö yleistyy myös erilaisissa loppukäyttäjien sovelluksissa. Paikannusta, paikkatietoja ja

navigointipalveluja käytetään yhä laajemmin elinkeinoelämän tarpeisiin, turvallisuutta lisäämässä, arkipäivän asiointitehtävissä sekä harrastustoiminnassa.

Kansainvälinen kehitys vaikuttaa maanmittaus- ja paikkatietoalan kehitykseen sekä suoraan että välillisesti EU-yhteistyön ja -lainsäädännön kautta. Aineistojen lisääntyvä kansainvälinen käyttö ja siihen liittyvät tekniset, sisällölliset ja juridiset vaatimukset edellyttävät laajempaa osallistumista standardointiin, yhteisten tavoitteiden määrittelyyn ja muuhun yhteistyöhön.

Maatilatalouden rakennekehityksen johdosta tarve ja kysyntä tilusjärjestetyille jatkuvat. Tilusjärjestelytoiminnassa keskitytään peltoalueiden kiinteistörakenteen kehittämiseen.

EU-maatalouspolitiikan ohjelmakauden toimeenpanoa tukevien tietojärjestelmien muutosprojektit sekä elintarvikkeiden turvallisuuteen ja laatuun liittyvät kehittämisprojektit lisäävät merkittävästi toimintansa vuodenvaihteessa aloittavan tietotekniikkapalvelukeskuksen palveluiden kysyntää.

Kokonaisarkkitehtuuryö ja tietovarantojen avaaminen edellyttävät toimenpiteitä tietovarantojen sekä niihin liittyvien kuvaustietojen (metatietojen) ja tietopalveluiden kehittämisessä. Yhteistyö tietovarantojen tuottamisessa ja ylläpidossa tarvittavien muutos- ja seurantatietojen keruussa ja käytössä lisääntyy. Tiedon laatuun kiinnitetään huomiota yhä enemmän.

Perustietovarantojen rooli hallinnon ja siihen liittyvien palveluiden järjestämisessä ja tietojohdamisessa vahvistuu palvelujen teknisen rungon (palveluväylän) yhtenäistyessä. Kiinteistörekisterin ylläpidolla ja parantamisella luodaan edellytyksiä toimivalle markkinataloudelle ja luonnonvarojen kestäväälle hyödyntämiselle. Maastotietokannalla, joka rinnastetaan tietohallintolaissa (634/2011) perusrekistereihin, on tärkeä rooli yhtenäisenä koko maan kattavana paikkatiedon pohja-aineistona. Koska maastotietoja kerätään ja ylläpidetään sekä valtionhallinnossa että kunnissa, voidaan tuotantoa tehostaa yhteistyötä lisäämällä ja parantamalla. Laserkeilausaineistoja aletaan hyödyntää laajemmin sekä itsenäisenä aineistona että myös muiden tietovarantojen ajantasaisuudessa ja keruussa.

Kansallisen paikkatietoinfrastruktuurin rakentaminen etenee ja INSPIRE-direktiivin toimeenpano laajenee uusiin aineistokokonaisuuksiin ja edellyttää aineistojen saatavuuden ja yhteiskäyttöisyyden kehittämistä.

Metsähövin tutkimusaseman toimintaedellytysten parantamista jatketaan ajanmukaistamalla tutkimusaseman laitekantaa. Paikantamisen luotettavuuden parantamiseksi Suomen pysyvä GNSS-verkko FinnRef uusitaan vaiheittain vuoteen 2017 mennessä.

Maanmittauslaitoksen organisaatiota ja tehtäviä uudistetaan vuoden 2015 alusta lukien kokoamalla Maanmittauslaitokseen maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan tieto- ja paikkatietotehtäviä, jolloin Geodeettisen laitoksen tehtävät ja pääosa Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksen (Tike) tehtävistä siirtyvät Maanmittauslaitokseen. Samalla parannetaan edellytyksiä maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan palveluiden ja tietovarantojen laajalle sähköistymiselle ja tietotekniselle yhtenäistymiselle ja ICT -toiminnan tehostumiselle. Geodeettisen tutkimuksen vahva kansainvälinen brändi säilytetään.

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

Maanmittaus ja tietovarannot -politiikkasektorilla toimeenpannaan pääluokkaperusteluissa mainittujen yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden lisäksi seuraavia tavoitteita:

- kiinteistötoimituksilla turvataan selkeä ja luotettava kiinteistöjärjestelmä
- kiinteistöjä ja maastoa koskevat tiedot ovat valtakunnallisesti kattavia, ajantasaisia, tehokkaasti ylläpidettyjä ja riittävän laadukkaita ja tietopalvelua tuotetaan tehokkailla ja standardien mukaisilla palveluilla
- tutkimuksella tuetaan paikkatietojen tuotantoa, ylläpitoa ja hyödyntämistä sekä kansallisen paikkatietoinfrastruktuurin kehittymistä koko yhteiskunnan tarpeet huomioiden
- paikkatietoa keräävillä ja ylläpitävillä organisaatioilla on käytössään tukipalveluita, jotka edistävät paikkatiedon tehokasta yhteiskäyttöä ja kansallisen paikkatietoinfrastruktuurin kehittymistä
- tilusjärjestely on toimiva, hallittu ja hyväksytty kiinteistörakenteen kehittämisen väline, jota käytetään tehokkaasti ja taloudellisesti siten, että toiminnalla saavutetaan hyvä vaikuttavuus.

Luvun nimike on muutettu.

01. Maanmittauslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 52 960 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) laitoksen toimintaan liittyvien jäsenmaksujen maksamiseen
- 2) Maanmittauslaitoksen omarahoitusosuutena yhteisrahoitteisissa tutkimushankkeissa
- 3) EU-rakennerahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen.

Momenteilta 30.01.(02) ja 30.70.(02) vuodelta 2014 siirtyvä määräraha käytetään Maanmittauslaitokselle siirrettyihin vastaaviin tehtäviin.

Selvitysosa: Maanmittauslaitoksen *tehtävänä* ovat:

- maanmittaustoimitukset, kiinteistöjä koskevat kirjaamisasiat, kiinteistörekisterin ja lainhuuto- ja kiinnitysrekisterin pitäminen sekä kiinteistötietojärjestelmän hallinnosta ja kehittämisestä huolehtiminen, maastotietoja koskevien tietokantojen ylläpito ja ilmakuvapalvelut
- geodeettisten perusedellytyksien luominen maanmittaukselle ja paikkatietojen käytölle koko maassa, paikkatietojen yhteiskäytöstä huolehtiminen, tutkimukseen perustuvan tiedon tuottaminen kiinteistö- ja paikkatietoinfrastruktuurien kehittämiseksi
- huolehtia rekisteri- ja tietohallintotehtävistä, tuottaa tietohallinnon asiantuntija- ja IT-palveluita hallinnonalan virastoille ja laitoksille sen mukaan kuin maa- ja metsätalousministeriö on määrännyt ja sopimuksissa on sovittu
- tuottaa myös edellä mainittuihin tehtäviin liittyviä muita palveluja.

Hallitus on antanut eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi Maanmittauslaitoksesta annetun lain muuttamisesta (34/2014).

Maanmittauslaitos osallistuu maa- ja metsätalousministeriön ja ympäristöministeriön hallinnonalojen yhteisen Luonnonvara- ja ympäristötutkimuksen yhteenliittymän (LYNET) toimintaan. Laitos ylläpitää ja kehittää Metsähovin ja Vironlahden tutkimusasemia, joiden laitteistoilla ylläpidetään valtakunnallisia paikannus- ja referenssijärjestelmiä. Metsähovin tutkimusaseman ja -laitteistojen sekä pysyvän satelliittipaikannusverkon (GNSS) kehittämiseen on varattu vuosina 2012—2014 yhteensä 4,5 milj. euroa ja uudistustyötä jatketaan vuosien 2015—2016 aikana. Korjausten kustannusarvio on yhteensä 7,5 milj. euroa.

Maa- ja metsätalousministeriö asettaa Maanmittauslaitokselle vuoden 2015 talousarvioesityksen valmisteluun liittyen seuraavat alustavat tulostavoitteet:

Toiminnallinen tuloksellisuus

Toiminnan tehokkuus

Seuraavassa taulukossa on esitettynä Maanmittauslaitoksen koko toiminnan kustannukset, tuotot ja henkilötyövuodet (myös muut kuin momentti 30.70.01).

Maanmittauslaitoksen päätoimintojen kustannukset, tuotot ja henkilötyövuodet

	2015 arvio		Htv
	Kust. 1 000 €	Tuotot 1 000 €	
Maanmittaustehtävät			
Maksullinen toiminta	70 658	70 750	876
Budjettirahoitteinen toiminta	47 776	1 050	912
Paikkatiedon tutkimus- ja kehittämistehtävät			
Maksullinen ja yhteisrahoitteinen toiminta	2 670	1 800	30
Budjettirahoitteinen toiminta	2 951	-	46
Hallinnonalan tietotekniset palvelut			

	2015 arvio		
	Kust. 1 000 €	Tuotot 1 000 €	Htv
Maksullinen toiminta ja yhteistoiminta	7 880	7 560	90
Budjettirahoitteinen toiminta	2 772	-	34
Yhteensä¹	134 707	81 160	1 988

¹⁾ Momentin 30.70.01 henkilötöyvuosikiintiö vuodelle 2015 on 1 988 htv.

Viraston tunnusluvut

	2013 toteutuma	2014 ennakoitu	2015 tavoite
Vaikuttavuus			
— maastotietokannan ajantaisuusindeksi, %	99	98	98
— kiinteistörekisterin perusparannuksen kattavuusindeksi (versio VTS2013) (1.1.2003 = 0), %	88,3	93	96
— rajapintapalvelujen hakujen määrä (milj.)	210	220	230
Toiminnallinen tuloksellisuus			
Toiminnallinen tehokkuus			
— taloudellisuusindeksi	103,3	102,0	102,0
— tuottavuusindeksi	102,4	102,0	102,0
— lohkomistoitukset, kpl/htv	56,3	58	61
— maastotietokannan ajantasaistus, euroa/km ²	136	162	162
Tuotokset ja laadunhallinta			
Suoritteiden määrä			
— toimitustuotanto, toimituksia, kpl	19 159	19 200	19 000
— tilusjärjestelyt (uusjaot), kpl	7	11	7
— kirjaamisasiat, kpl	213 402	280 000	245 000
— maastotietotuotanto yhteensä, km ²	51 236	54 000	54 000
— referoidut tieteelliset julkaisut	100	60	60
— muut tieteelliset julkaisut	31	40	40
— muut julkaisut	48	10	10
— IT-, ylläpito- ja kehittämispalveluiden toimenpidepyynnöt, kpl	7 815	7 000	7 000
— IT-palveluiden tuotantoonviennit (sovellukset, tietokanta ja data)	450	400	500
Laadunhallinta			
— lohkomisten kesto aika, kk	7,1	6,0	6,0
— maastotietojen täydellisyys, %	96	95	95
— toteutuneiden tuotantoonvientien (sovellukset, tietokantamuutokset) osuus suunnitelluista julkaisuista, %			99
— asiakkaiden kokonaistyytyväisyys, %	86,6	75	75

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2013 toteutuma	2014 varsinainen talousarvio	2015 esitys
Bruttomenot	127 059	122 830	134 120
Bruttotulot¹	74 511	72 367	81 160
Nettomenot	52 548	50 463	52 960
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	38 511		

	2013 toteutuma	2014 varsinainen talousarvio	2015 esitys
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	36 859		

¹⁾ Sisältää vuonna 2015 tietohallintopalveluja koskeviin palvelussopimuksiin perustuen tuloja yhteensä 6 630 000 euroa (Maa- ja metsätalousministeriöltä 1 100 000 euroa, Maaseutuvirastolta 3 600 000 euroa, Elintarviketurvallisuusvirastolta 1 480 000 euroa, Luonnonvarakeskuksesta 400 000 euroa sekä muilta hallinnonalan virastoilta ja laitoksilta 50 000 euroa.

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus (1 000 euroa)

	2013 toteutuma	2014 varsinainen talousarvio	2015 esitys
<i>Julkisoikeudelliset suoritteet</i>			
Maksullisen toiminnan tuotot			
— suoritteiden myyntituotot	69 499	68 610	68 700
— muut tuotot	394	-	200
Tuotot yhteensä	69 893	68 610	68 900
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	48 705	46 017	46 105
— osuus yhteiskustannuksista	24 305	22 751	22 795
Kustannukset yhteensä	73 010	68 768	68 900
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-3 117	-157	-
Kustannusvastaavuus, %	96	100	100
<i>Muut suoritteet</i>			
Maksullisen toiminnan tuotot			
— suoritteiden myyntituotot	2 952	2 729	2 800
— muut tuotot	20	50	50
Tuotot yhteensä	2 972	2 779	2 850
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	1 320	1 366	1 508
— osuus yhteiskustannuksista	1 576	1 278	1 220
Kustannukset yhteensä	2 896	2 644	2 728
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	76	135	122
Kustannusvastaavuus, %	103	105	104

Momentin henkilötyövuosissa on otettu huomioon 55 henkilötyövuoden vähennys tuottavuustoimien johdosta. Henkilötyövuosissa ei ole otettu huomioon vähennyksenä TORI-hankkeen yhteydessä tapahtuvaa ICT-henkilöstön mahdollista siirtymistä valtion yhteiseen palvelukeskukseen. Siirrolla ei ole toteutuessaan vaikutusta määrärahoihin.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

4.4.2012 sovittu lisäsäästö	-3 000
HO-säästön lisäys	-1 350
Siirto momentilta 30.01.(02) (124 htv)	2 723
Siirto momentilta 30.70.(02) (76 htv)	3 862

Tuottavuussäästöjen tilapäinen käyttö	400
Julkisen hallinnon atk-menosäästö, II-kohdennus (HO)	37
Palkkaliukumasäästö	-285
Palkkausten tarkistukset	411
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-282
Vuokramenojen indeksikorotusta vastaava säästö	-19
Yhteensä	2 497

(Henkilötyövuosien enimmäismäärä on 1 988 htv, josta maksullisen toiminnan osuus on 996 htv.)

2015 talousarvio	52 960 000
2014 talousarvio	50 463 000
2013 tilinpäätös	50 897 000

(02.) Geodeettisen laitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Selvitysosa: Geodeettinen laitos lakkautetaan 1.1.2015 lukien ja sen tutkimus- ja kehittämistehtävät siirretään Maanmittauslaitokseen. Kun vuoden 2014 talousarvion nettomäärärahasta 5 499 000 eurosta vähennetään Metsähovin tutkimusaseman korjauksesta aiheutunut kertameno 1 500 000 euroa, jää muille momenteille siirrettäväksi 3 999 000 euroa. Geodeettinen laitos on toteuttanut vuosien 2005—2015 tuottavuusohjelmassa sovitun henkilötyövuosivähennyksen yhteensä 2 henkilötyövuotta vuoden 2014 loppuun mennessä. Täten Geodeettisesta laitoksesta siirtyvien henkilötyövuosien kokonaismäärä on 76.

Vuoden 2014 käyttämättä jäänyttä määrärahaa on tarkoitus käyttää vastaaviin tehtäviin Maanmittauslaitoksessa.

Momentti ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta ja siirrettäväksi jäävä määräraha ja henkilöstö siirretään alla olevan taulukon mukaisesti.

Määrärahan ja henkilötyövuosien siirrot

	1 000 euroa	Htv
Maanmittauslaitokseen siirtyvät (30.70.01)	-3 862	-76
Strategisen tutkimuksen rahoitusväline (29.40.54)	-82	
Oikeuspoliittisen tutkimuksen vahvistaminen (29.40.50)	-9	
Valtioneuvoston tutkimus- ja selvitystoiminta (23.01.22)	-46	
Yhteensä	-3 999	-76

2014 talousarvio	5 499 000
2013 tilinpäätös	5 614 000

40. Kiinteistötoimitusten tukemisesta aiheutuvat menot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 5 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) uusjakotoiminnan tukemisesta annetun lain (24/1981), kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain (603/1977) 102 §:n mukaisten lainojen ja korkotuen rahoituksesta ja eräistä vesitilujärjestelyistä annetun lain (31/1980) 19 §:n mukaisista lunastuksista aiheutuvien menojen maksamiseen

2) vesistöhankkeiden johdosta suoritettavista tilusjärjestelyistä annetun lain (451/1988) 21 ja 22 §:n mukaisten menojen maksamiseen

3) kiinteistönmuodostamislain (554/1995) 207 §:n 2 momentissa tarkoitettujen toimitusmenojen maksamiseen uusjakojen ja vesitilusjärjestelyjen osalta.

Määrärahaa saa käyttää enintään 12 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen.

Selvitysosa: Määräraha käytetään pelto-tilusjärjestelyjen tukemiseen ja pilottiluonteisiin metsätilusjärjestelyihin. Määrärahan käytön arvioidaan jakautuvan siten, että asianosaisilta takaisinperittävä osuus määrärahasta on noin 2,3 milj. euroa ja valtion lopulliseksi menoksi jää noin 2,7 milj. euroa.

2015 talousarvio	5 000 000
2014 talousarvio	5 000 000
2013 tilinpäätös	5 000 000